

31/329

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ మార్చి నెల 28-వ తేది శనివారము
శ్రీ క్రోధనామ సంవత్సరము, చైత్రమాస శుద్ధ చవతి ౪.

No. 301
సంచిక 30౧

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిద నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బావును,
పొన్నపు నొప్పుల బారవోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
దేశములలో కూడ వాడునున్నారు.

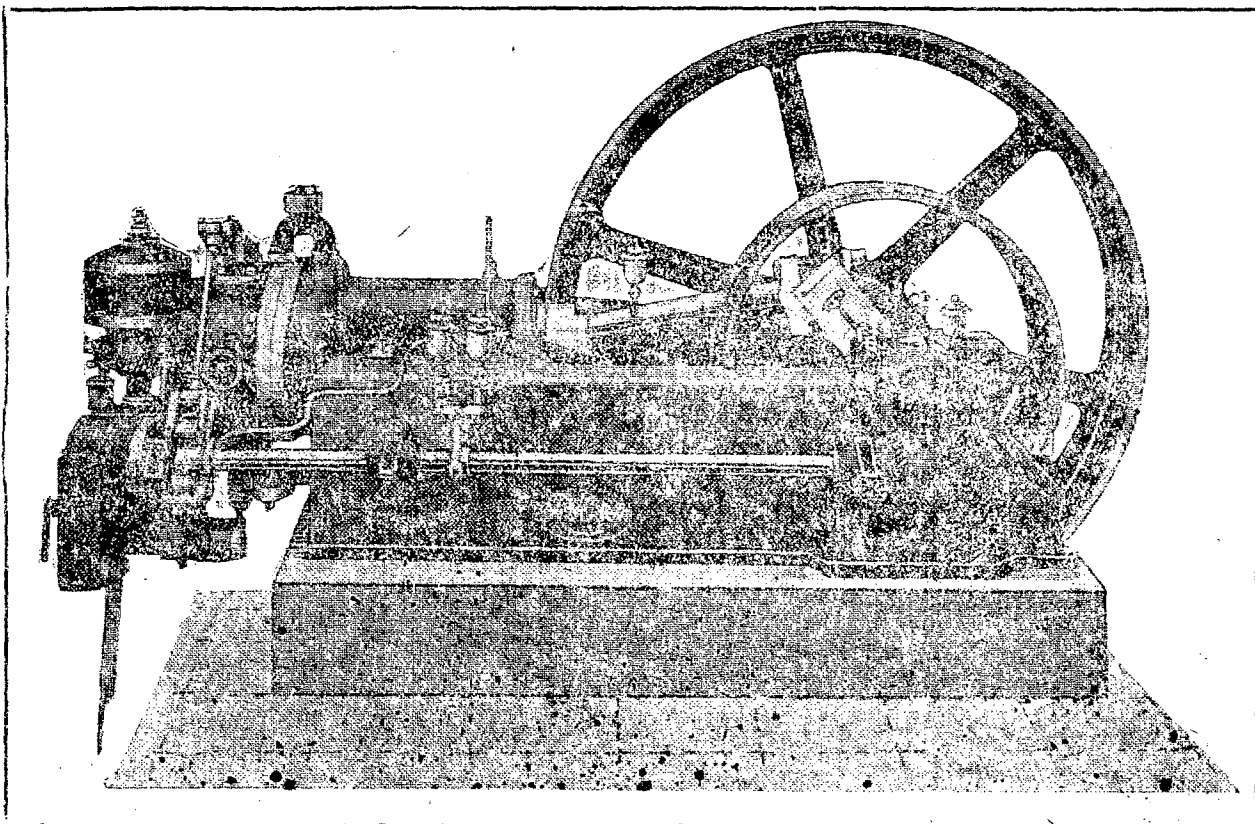
చక్క-నిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

The Best and Up-to-date Engine in the Market

“రాబ్ సక్”, లాంగ్వుయ్ న్యూట్రెపు సెమిడీ సెల్ క్రూడ్ ఆయిలు యింజనులు

1860

లోడు లాగటంలో ప్రసిద్ధిచెడిది. ఎంత మట్టి క్రూడ్ ఆయిలుతోనైనను చక్కగా పనిచేయును. ఆయిలు బహు తక్కువగ ఖర్చగును.
వేపరై జరుగు తరుచుగా యింజను నవసరములేదు. ఇంజనులు భారీవిగానున్నా, సామానులు బాగుగాను,
తెలివూ అధికముగానున్న ప్రాధులచే చాలికాలము చక్కగా పనిచేయును. ఇంజను నడిపించుటకు విశేష వేర్వేరినము అక్కరలేదు.
సోల యేజంటు—

లండన్ ప్రేడింగు కంపెనీ, బెజ్వాడ (ఇండియా)

Telegrams “LAKSHMI” Bezwada

(అన్ని రకముల మిల్లుసామానులు యై రెట్టుగా యింపొద్దుచేసి స్థావరములను వారు “రాబ్ సక్” గ్యాసు యింజనులు, స్టాంబులను సోల యేజంటు)

జర్మనీ **Contessa-Nettel** శ్రేష్ఠమైన
మేక్ కనెక్ట్-నెట్టెల్ కామరా

మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన జేయిస్, ఇతర లెన్సులచే అమర్చబడినది.
ఉపయోగించుట చాల సులభము. 1949

For Rs 8-4-0 Only
and upwards according to quality & size
HAUFFS CHEMICAL & TROPICAL PLATES

హాఫ్సు కెమికల్ అండు ట్రాపికల్ ప్లేటులు.

Available in all Common grades & sizes Highest speed H. & D. 500
MIMOSA TROPICAL PHOTO PAPERS

మైమోసా ట్రాపికల్ ఫోటో పేపర్లు.

Made in all Common grades & sizes.

KINDERMANN'S PHOTO ACCESSORIES

కిండర్మాన్సు ఫోటో పరికరములు.

For every Photographic need

MOUNTS మాంట్లు Most artistic & Beautiful
Rates very cheap Catalogues & price lists on application
(Sole Agents for India & Burma)

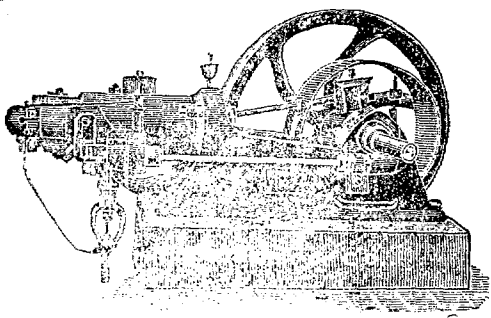
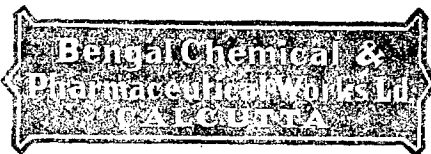
Bombay Berlin Trading Co.,
25, Mount Road, MADRAS.

Head Office : "DADY HOUSE," Church Gate Street, BOMBAY.

అశ్వన్ | అశ్వగంధిచే తయారుచేయబడిన నంజీవి.

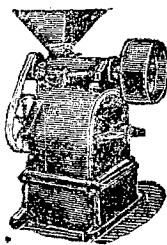
బలహీనమైన నరములకు, దుర్బలమైన మెదడుకు, బలములేని కండరములకు,
ఈ అమోఘమైన ఔషధము శతావరి, బల, తల్మహనా, స్లిసరోహస్యరేటులు,
ఇతర మామూలు ఔషధులుచేర్చి తయారుచేయబడినది. అందుచే కలిగిన దుర్బలత్వమునకు
ఇది తప్పక మంచిగుణ మిచ్చును

ఇది రహస్యమైన ఔషధముకాదు.
కావలసినవారు వ్రాసిన ఔషధము
సూత్రముకూడ తెలుపబడును.

మెషిన్ల అమకము

ఒక 20 బి. హెచ్. పి. 2 25 బి
హెచ్. పి. 32 బి. హెచ్. పి. ప్రాత
మాదిరి సెకెండుహండు హాచర్సు బి
ఆయిల్ ఎంజినులు ప్రతిఒక్కటి 2 క్వ. ఫ్లోట్లీలు
సెల్ఫ్ స్టార్టరుతో అమర్చబడినది.

ఒక 17 బి. హెచ్. పి. ప్రాత "లక్సీ" ఇంజిన్లలో తయారుచేయ బడినది.
క్రాడు ఆయిల్ ఎంజిను 2 ఫ్లోట్లీలుచే అమర్చబడినది.
రెండు 28 బి. హెచ్. పి. సెకెండుహండుది, ఆయిల్ ప్రొత్తుడల్ హాచర్సు బి ఆయిల్ ఎంజినులు. ప్రతి ఒక్క
టి 2 ఫ్లోట్లీలు, సెల్ఫ్ స్టార్టరుతో అమర్చబడినది.
రైస్ హాల్లులు నెం 1, 2, 7 రు లది, పలురకముల పంపులు, వ్యవసాయ సంబంధమైన పంపింగు స్టాంట్లు,
చిన్నరకము ఆయిల్ ఎంజినులు ప్రొత్తలి, సెకెండు హాండుది, లేతులు, గ్రూవఫనిచేయు మెషిన్ల, నగలు చేయు
వారికి కావలసిన గోలింగు అండు వైర్ మిల్లులు అన్నిరకములలోన గలవు, ఇనుప సెట్టెలు, దీపములను వెలిగించుటకు
కావలసిన డ్రైవర్లు, బాయిలరులు, పోర్ట్ లుట్ స్టీము ఎంజినులు, కాఫీక్రష్టింగు మెషినులు అన్నిరకముల మెషిన్ల
మాన్డ్రెస్టామెంట్లున్నవి. వయచేసినవి మాన్డ్రెస్టామెండు సరకును పరిశీంపుడు.

Telegrams "ENDEAVOUR" Madras.
HEAD OFFICE:—43, Ripon St, Calcutta.
BRANCHES:—London, Bombay, Lahore,
Delhi & Benares.

B. D. BERY & Co., 1737
Engineers, Machinery Merchants
Government Contractors, &
8, Sembudoss Street, G. T. MADRAS

లైఫ్ ఇన్సూరెన్సు కంపెనీలలో
శ్రేష్ఠమైన ట్రియ

సమయమునకు ఒదుగునట్టి
ఓరియంటల్ లోనే

భీమా చేయించుకొనుడు.
దీర్ఘ కాలమునుండి
అనేక కాయదారులను
విస్తారమైన

మూలధనము గలిగియున్న
గొప్ప పాండూదేశీయ
భీమాకంపెనీ.

Apply for full particulars to

Oriental assurance Buildings, F. E. Vaic Branch Secretary
Post Box No. 8, Madras.

Bangalore Branch:
No. 3, South Parade, Bangalore.

Trivandrum Branch:
Trivandrum.

(తెల్లకుసుమ-ఋతుశూల
అకాలబహిష్టి)

వి. కోగారావు ల్యాండ్ లార్డు, పత్తవరం. గోదావరి
జిల్లా:—తెల్లకుసుమ, ఋతుశూల, అకాలబహిష్టి మొదలగు
చానిచే బాధపడుచున్న యొక్క స్త్రీకి లోద్రను వాడినపిదప
సౌఖ్యముగనున్నది. సంతానసంపద
పిల్లలపేరు "కేసరి"

ఎ. ఈశ్వరప్పగారు కోటబొమ్మలి, గంజాము. సంతా
నభాగ్యము లేని అనేక స్త్రీలు తమ "లోద్ర"ను నేవించి పుత్ర
పుత్రికా రత్నంబులను బడసిరి. కొందరు తమపిల్లలకు "కేసరి"
అను నామమిడిరి. 163

"కేసరి కుటీతం"
ఆయుర్వేద ఒకటి ఔషధశాల, యెగ్నూరు, మద్రాసు.

ఉత్సాహముకంటె మించినది లేదు
మీ జీవితకాలమునందు గలగు కష్టముల నన్నిటిని
కొంచమైనను భయములేక జయించుటకు మీకు సదా కావలసిన
ఆయుధము ఉత్సాహమే.

అయితే 219
మనోదౌర్బల్యమున్నప్పుడు దీనిని సంపాదించుటెట్లు
ఆతంక నిగ్రహ మాత్రలను

వాడుడ. మెదడు సంబంధమైన వ్యాధులు, అజీర్ణము,
మలబద్ధకము మొదలగువాటిని పారద్రోలి అద్భుతమైన గుణమును
గలిగించును. 32 మాత్రలుగల బుడ్డి 1 కి ధర్మ రు 1-0-0 ఇతర
వివరములకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

ఆతంక నిగ్రహ ఔషధాలయము
26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

గుజరత్ ఆయుర్వేదిక్ ఔషధములు

1947

ఎప్పుడును శ్రేష్ఠముగా నుండుటకు ఆయుర్వేదశాస్త్రమునందు ప్రాచీనములచే తెలుపబడిన ప్రకారము వాటిని తయారుచేయుటయే ముఖ్యకారణము. అందుచేతనే అవి వైద్యులచేతను ఇతర ప్రజలచేతను ఇది ఛాపించబడిన 1890 సం॥రమునుండి విడువక వాడబడుచున్నవి.

ఒకసారిపరీక్షించిన, మీకును నమ్మకము కలుగును.

గుజరత్ ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసి

అహమదాబాదులోనున్న వైద్యరాజ జత శంకర్ లీలాధర్ గారిచే స్థాపించబడినది.

1925 సం॥రం మద్రాసు, 1902-1921 సం॥రములందు అహమదాబాదు, 1918 సం॥రం మద్రాసు, 1914 సం॥రం కలకత్తా, 1914 సం॥రం ఢిల్లీ, 1916 సం॥రం పూనా మొదలగు స్థలములందు జరిగిన ఆల్ ఇండియా ఆయుర్వేదియ సమావేశములందును, హిందూ దేశీయ మహాజనసభలందును అనేక స్వర్ణ, రజితపతకముల నిచ్చియున్నారు.

“ప్రతిచోటను ఏజెంట్లుకావలెను”

మహాత్మా గాంధీగారి అభిప్రాయము.

ఈ ఔషధశాలను రెండవసారి పోయిచూచితిని. వైద్యరాజగారి ఉద్యమము నిజముగా చాల గొప్పది. ఔషధశాలయందు పరిశుభ్రత, యేర్పాటు చాలాబాగుగానున్నది. రోగులు అచ్చటనే యుండుటకు కూడ ఏర్పాటులుచేయబడినవి. ఆప్రకారము చేయువారు యింటివద్దకంటెను శ్రేష్ఠతరమైన చికిత్స పొందగలరు. వైద్యరాజగారు ఔషధములతో కూడ ప్రకృతిచికిత్సను కూడ అవలంబించుట మిక్కిలి తృప్తికరమగు విషయము. ఇచ్చట ఔషధసేవకంటెను, ఆహారనియమములు మిక్కిలి శ్రద్ధతో గమనించబడుచున్నది.

30-6-1916.

మోహన్లాల్ కరంచంద్ గాంధీ.

అన్నిఉత్తరములు ఈదిగువ విలాసమునకే వ్రాయవలెను. పూరివివరములు గల క్యాలట్రాగు ఇనాముగా పంపబడును.

D. DESAI & Co.,

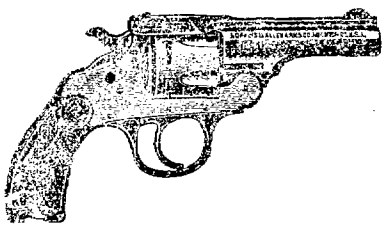
17, Edayapalayam Street, P. B. No 515 P. T. Madras.

ఓంకారశాస్త్రీయోగి యిది ముద్రపెట్టెను

కంపెనీకారితే చేయబడినది. (8088)

వాణావిధములగు రిజాల్యుట్స్ జరులేక

బెదితోటాజు యిట్కమని ప్రాచీనము ౧౮౬౩ సం॥

ధ ర లు
వరసము.
క్యాలట్రాగు
ఉచితము

కాలము 3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములతో దొరకును ఇచ్చును. కేబుల్ లో పెట్టుకొని గలిగినది కూడ దొరకును. యం. పి. రామానుజం కెట్టి అందు కంటెని, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

లోధ - బంగారు-గారడి

పినిటి పాపరావుగారు, దుమ్మెగూడం:— ఒకశ్రీ క్రమభంగములన అనేకసంఖ్యకములనుండి కడుపునొప్పితో బాధపడుచుండెను. అనేకమందులనుగాడి ప్రయోజనములేక పోయెను. కడపట తమలోద్రయొకబుడ్డి సుపయోగించగనే గారడివిద్యమాదిగ ఆమెకు యుండునున్న దుస్థితిన్నియు, అత్య ద్దుతముగ వదిలెను. ఈలోధను వర్ణించుటకు నాకు మాటలు దొరిక లేదు. ఒకబుడ్డిలోద్ర యెత్తుబంగారు యిచ్చిననీ దీనివల చాలదని నేనుచెప్పగలను.

“కేసరీ కుటీరం”

ఆయుర్వేద ఓషధిఔషధశాల, యెమ్మెగూడం, మద్రాసు.

బ్రహ్మసూత్రార్థ చంద్రిక

తెనుగు వచనము

రెండుపంపులు (౪9 1 క్కర్పు 12.00)
తైత్తిరీయాపనిషత్తు, సటీక ” 8.
ద్వాదశోపనిషత్తులు, సంస్కృతమునకు సరియైన తెనుగు 8.
అప్పకవీయము, మాత్రముద్రితము రావుసాహెబు గిడుగు పోకటరామమూర్తి పంతులుగారి పరిష్కృతము పరిష్కరల సీతకతో నున్నది. ” 8.0

వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు

అందు నన్ను

292, ఎస్ట్రేడ, మద్రాసు.

రత్న పురుష లేహళం

శుక్లనిష్ఠమును పొగొట్టి బలము గలుగజేయు అద్భుత లేహళం. ఏకారణముచే సంభవించిన శుక్లనిష్ఠమైనను పొరదోలు నని అనేకులు కొనియాడినారు. ఈలేహళమువల్ల మేహమువల్ల వచ్చినదగ్గు, మాత్రకోగములు కూడా తగ్గును. డబ్బీ రు 8-4-0. (మహాద్రాక్షాది చూర్ణము)కుసమమొదలగుస్త్రీల సమస్త రోగములను పొగొట్టి సంతానము కలుగజేయును. నెల రోజుల మందు రు 4 లు.

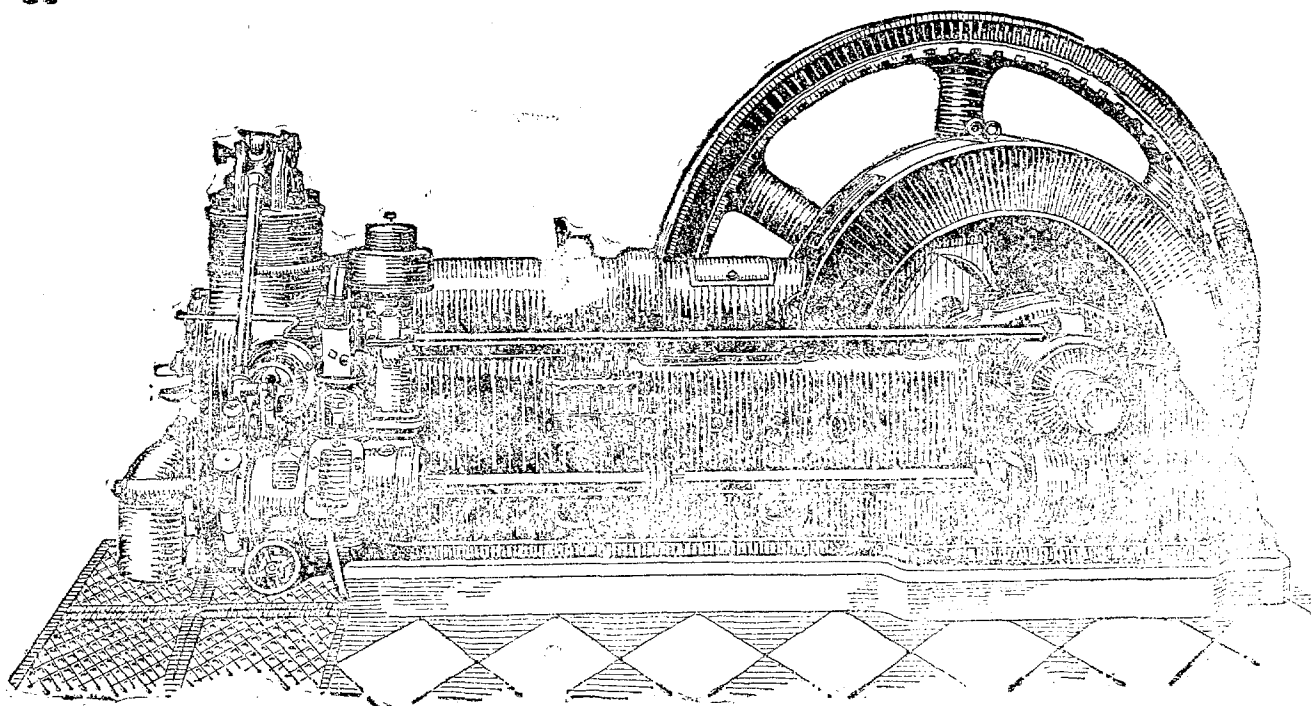
పట్టాభిరామ వైద్యశాల గోదావరిజిల్లా(రాయవరం)

ది రస్ట్ న్ క్రాడ్ ఆయిల్ ఏంజిను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న ఆయిల్ ఏంజిను లన్ని టికంటెను మిక్కిలి పోడిమిగలది. తక్షణమే కదులును. హాట్ బల్బు, స్ట్రవ్, మాగ్నెటా, మున్నగునవి లేవు

పొయ్యికి మిక్కిలి సరసమైన నూనె చాలును. కొద్దినూనెతో పనిచేయును. చతురతనిమియు ఉండ నవసరము లేదు.

నెం ఎ 4512 రు, చిత్రముగల మా క్యాలట్రాగుకు వ్రాయుడు

(888)

మద్రాసులో ఫోల్ విజిల్లు, మాస్సి అందుకో లిమిటెడ్, ఎంజిన్లు, తసాల్ బెల్ట్ నెం 800, మద్రాసు.

ఇనాం!

నగలక్యాటలాగు నగలవరకులు, సీమ వెండికి, మంచి పనితనమునకు, శ్రేష్ఠమైన మణులకు పూచీ యివ్వబడును

వివరములకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను:—

1951

కే శ వ జి దే వ చ ం దు
నగలవరకులు, 1/233, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

ని జ ము గా ఇ ది మ ం చి త రు ణ ము

క్రొ త జ వి లీ ర క ము ల ఆ మ్మ క ము

1-4-1925 తేది నుండి ప్రారంభించి ఒకవారము రోజులు మాత్రమే జరుగును.

రమారమి అన్ని రకములు నగము ధర చొప్పుననే అమ్మబడును.

మావద్ద నిల్వవుండు సరకు వివరము

ఊలన్, టీవీదులు, ప్లానలులు, నూలు పర్తింగులు, నూలు టస్సూరులు, జర్జనీ చెక్కులు,
పరుపులపై వేయు కవరులు, టవలులు

అన్ని రకములు పట్టుగుడ్డలు, పలుమాదిరిల వాయిల్సు,

దయచేసి గమనింపుడు

ఈ దుకాణములోనున్న ఫర్నిచరు 15-4-25 తేదీ నాడు విక్రయించబడును.

30-4-25 తేదీతో ఈ దుకాణము మూయబడును

ప్రతిదినము వ్యాపారము జరుగు కాలము

ఉదయం 8 గంటలనుండి, సాయంత్రము 7 గంటలవరకు.

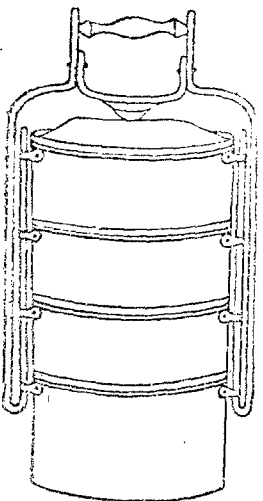
బొంబాయి స్టోర్సు,

40-42, Rattan Bazaar Road,
P. T. MADRAS.

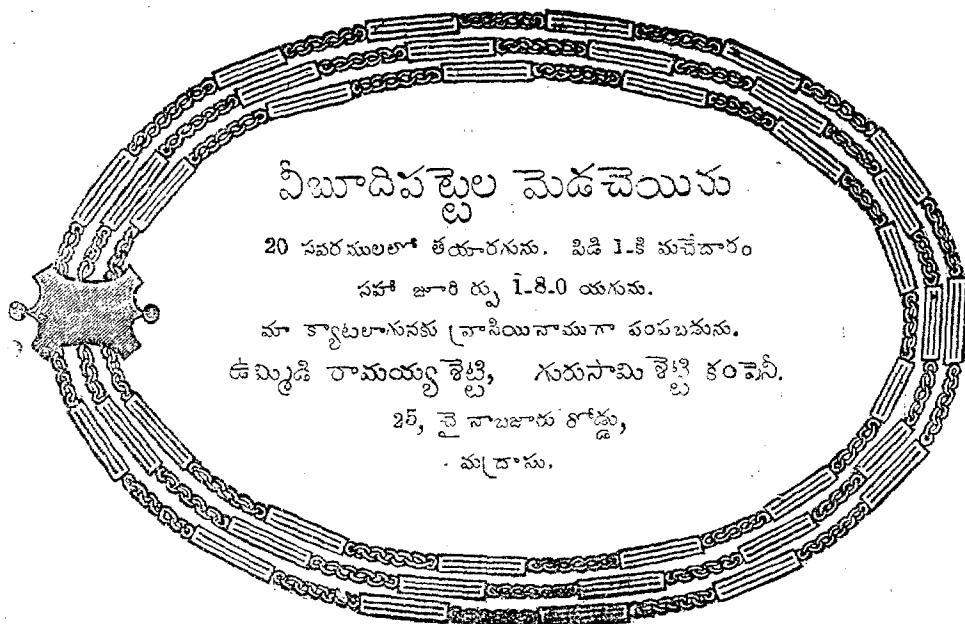
మీకు బంగారు, వెండిసామానులు, నగలు యేమి కావలసియున్న ను త్వరలో తయారుచేసి యిచ్చెదము

నవరముబంగారుకు, సీమ వెండికి పూచీ యిచ్చెదము.

తెలివిలాసము "ఉమ్మిడియాక్"
తెలిఫోను నెం. 802"

ఈ జీవము తీసుకొనిపోవు
తెల్పు, రు 80 ఎక్కువనుండి రు 800
లు ఎక్కువకు తయారు చేయ
వచ్చును. మజూరి ఒక రూపా
యెక్కువ రు 1.80.

వీబూదిపట్టెల మెడచేయును

20 సవరములలో తయారుగును. పిడి 1-3 ముచేవారం

సహజా రు 1.80 యగును.

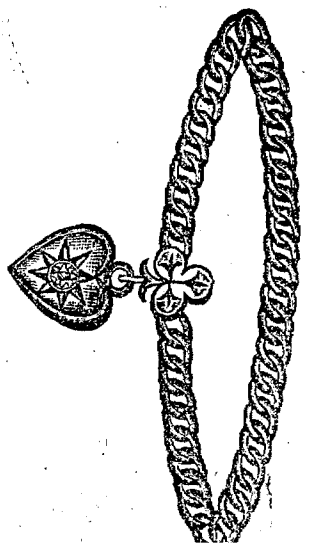
మా క్యాటలాగునకు వ్రాసియినాముగా పంపబడును.

ఉమ్మిడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ.

25, చైనాబజారు రోడ్డు,

మద్రాసు.

నగలు జీవము తీసుకొనిపోవు
తెల్పు, రు 80 ఎక్కువనుండి రు 800
లు ఎక్కువకు తయారు చేయ
వచ్చును. మజూరి ఒక రూపా
యెక్కువ రు 1.80.

వెల్లింగుట సీనిమా

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు 953

23-8-25 శనివారమునుండి 31-8-25 శుక్రవారమువరకు
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నం 2-15 గంట మాటనీగలదు.
యూనివర్సల్ ట్రైమెన్ డజ్ సీరియల్

ది ఫాస్ట్ ఎక్స్ ప్రెస్సు

నాగవభాగము ప్రదర్శింపబడును.
సుప్రసిద్ధులైన విల్లియం డేన్ కెన్ & ఎడ్ మండ్ బాక్
ఆధునికతర్యలు చూడవలసివి.

విలము

కాకినాడలో సింసన్ బ్రదర్స్ రై నుమిల్లుకు
చేరివున్న సింసన్ బ్రదర్స్ గొడవునులు అని చెప్ప
బడుతోన్నది.

నవంబరు 230x150 అడుగులు
కొల్లులుగలిగి 10 గొడవులు గలిగిన ఒక బ్లాకు
న్నా, యినుప స్తంభములమీద కట్టబడిన మంగు
భూరు పెంకుల వసాతాయున్నా చుట్టునరిహద్దు ప్ర
హారీ గోడలు కలిగినటువంటిన్ని బండ్లు లోపలికిపో
వుటకు అనుకూలమయిన ద్వారములు బ్యాంకింగ్
ద్యుకున్నా కమ్యూనికేషన్ రోడ్డుకున్నా కలిగినటువం
టిదిన్నీ, ఏజిలో పూలుయొకటి కలిగినటువంటిదిన్నీ
అయివున్నది. ఫ్యాక్టరీకి చాలా అనుకూలమయిన
స్థలము.

ఆ 1925 సం||రం యేప్రియల్ 6 వ తేదీ సోమ
వారం రోజున ఉదయం 11 ఘంటలకు యేలం
ప్రారంభింపబడును. అమ్మకపు షరతులకొరకు,

సింసన్ బ్రదర్స్, లిమిటెడ్ కాకినాడ,
అనువారికి వ్రాసుకొనవలయును.

సిటీ మోటారుపాఠశాల మదరాసు

టెలిఫోన్ నెంబరు 142

ఇచ్చట మంచి అనుభవముగలవారిచే మోటారు బండికి
నడుపువిధానము, మెకానిజమ్, మెంజులగునవి నేర్పుదును.

మరియు మోటారుబండ్లు మరమ్మతులు, రంగులు వేయుట
వగైరా అన్ని పనులును చేయబడును.

యోగ్యతాపత్రములు మంచినిపుణులైన ఆటో ఇంజనీ
ర్లచే ఇయ్యబడును.

అన్ని విధములైన ధరలు సరసముగా యుండును. వివర
ములు తెలియగోరువా ర్క్రిందినిలినామనకు వ్రాసుటయును.

మేనేజరు,

సిటీ ట్యాక్సి కంపెనీ, 1736

2/3 అంపర్స్ కె.వి.పి, జి.టి. మదరాసు.

(బ్రాడ్వేజు వడమటిసింగి)

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (వది అణాలు)

తలుగుభాష! (పోట్లబిర్లుప్రత్యేకము) గణాంకము!

శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి వైశ్యకాకల
సీమాత్రలు దివ్యాత్మకము. అర్చనము, ఆరుచి, అభిలీలంబు,
అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, నర్వాంక్షముల
యందు బలములు, పిక్కులు, పార్శ్వములు, శిరస్సు,
శ్రేణు, అడుగులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొత్తు
లను బోగొట్టి జేహమును మంచి యారోగ్యమునకు
జేయును.

ఈ మాత్రలు మేహవార నొప్పులను వెంటనే
మాన్యును. యిందు అనేకమినుములు చేరినవి. అనుభవము
గల బోవధునుగలచేతన పరమసాంస్క్రియ యని చెప్ప
వచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

వివరము:-

(1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోట్ల నెమలూ, ఎలమర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

వంగరాష్ట్ర నిర్బంధశాసనానుబంధము

స్టేటుకౌన్సిలులో తీవ్రమగు నధిక్షేపణ

“ప్రధాన మానవస్వాతంత్ర్య భంగము గలిగినది”

రామదాసు, వేదమూర్తిగారు వ్యతిరేకసూచకముగ సభనుండి వెడలిపోయిరి

(నిన్నటితరువాత)

వేదమూర్తిగారు

వేదమూర్తిగారు మాట్లాడుచు, నవ్యస్థాపకానుబంధము
వారు చర్చయందు పూర్తిగా పాల్గొన జాలకున్నను, వ్యతి
రేకమును సూచింపక తప్పదునిరి. చట్టమునందలి యంశములకు,
తద్విధానమునకు పూర్తిగా వ్యతిరేకించుచున్నాననిరి. ప్రధాన
మగుహక్కులను దీసివేయుట చాల ప్రాముఖ్యమగువిషయము.
దానివలన మానవత్వమునకే భంగము. స్టేటుకౌన్సిలు ప్రభుత్వము
చేతిలోని యాటబొమ్మయనియు, ప్రభుత్వమువారి కోరికలను
నిర్వర్తించుటకేయనియు దేశములోని యభిప్రాయము. అట్టి
యీసభనుగూడ రాజప్రతినిధివర్గముండి చట్టము సంగీకరించు
టకు, సర్టిఫైచేసినటులను యంత్యసందేశములు వచ్చినవి. ఇట్టి
బలవంతముగా నీచట్టము సంగీకరించుటకు సభలో నుండుట
సభ్యుల కవమానకరము. ప్రభుత్వము దీని నమలులోనుండుటకు
కృత్రిమశ్రయములు వచ్చుటచే నిష్పక్ష సభయందు చర్చించుట ఇట్టి
కాలయాపనకొఱకే. తీవ్రాధిక్షేపణలు ప్రభుత్వమును వెండ్రుక
వాసియెను తమవద్దతినుండి తప్పింపజాలవు. కావున నిట్టి య
సందర్భప్రచట్టము సంగీకరించుటకు తానుగూడ నొకడుగు నుండ
దులమకొనలేదు గాన సభనువిడచునని, తమ దస్తరమును మూట
గట్టి సభాపతికి సలాముజేసి వెడలిపోయిరి.

అనుబంధము ప్రజాప్రతినిధులము

కళంధీకరుగారు మాట్లాడుచు, నీవ్యవహారమంతయు ప్ర
భుత్వము వంగదేశపుప్రజలను నమ్మకపోవుటవలననేగాక, తమ
స్వాతంత్ర్యములను నమ్మకము లేకపోవుటవలన గలిగినవియు,
ప్రభుత్వము తమ స్వాతంత్ర్యములనే నమ్మకండుటకు కారణము
లేదనియు, సభవారెందుటను చట్ట మేమాత్రమును స్వాతంత్ర్య
సమర్థముగాదనియు, దానికి ప్రజాప్రముఖులే వ్యతిరేకముగ
నుండిరినియు, మానవుని ప్రధానస్వాతంత్ర్యములే దిగ్విమంగ
లు కారణములులేవనియు సభిక్షేపించిరి.

లాలా నుకవీరసింహగారు మాట్లాడుచు, విప్లవము
హేయకారణమనిరి. ప్రజలను వారియొస్తులను రక్షణగోరు
మాట సత్యమే. రాజప్రతినిధి, చట్టము నామోదించుట
యంతయును తన స్వంతభాధ్యతవై ననే
చేయుట విచారకరము. ఈసభవారికిగూడ భారతదేశపాలన
మందు కొంతభాగ్యతగలదని రాజప్రతినిధి గుర్తించలేదు.
నిర్బంధము నాచరణలోబెట్టుటకుముందు కేంద్రసభను సంప్ర
దించలేదు. కావున భాధ్యతయంతయు రాజప్రతినిధినుండేగ
లదు. సర్టిఫైచేసినపట్టుట సభవారు దీని నాలోచించుటవలన
ఫలితమేమియును లేదు. కావున చట్టమును విచారించదగదు. రా
జప్రతినిధి నే తనయిష్టమువచ్చినటుల దేశక్షేమము ననుసరించి
జేయనిడు.

దిగవతియారాజుగారు మాట్లాడుచు, చట్టమును బలపఱ
చ జాలనందులకు విచారించిరి. ప్రభుత్వమువారు రమకొనినటుల
చట్టములను లాభముగాక నష్టమువచ్చునని భయముగానున్నది.
వంగదేశమునందు వైనిక ప్రభుత్వ మే యున్నటు
లూహింపవలయును. రక్షకభటులే వర్తించినను, వారం
టులేకనే నిర్బంధింపవచ్చును. కొందుజేసిన నేరములకు, రా
ష్ట్రమునంతను బాధింపగూడదు. ఇదవలెనే చాలకాలము
నుండి కిరి ముది నిర్బంధింపబడి బంధిఖానాలందు మూర్ఖులను
న్నారు. కిమినరలను నియోగించుటకు, కల్గుతుడులుకు
మాత్రమే యయియున్నది. వంగదేశమునుండి మరెయొకచోటు
నకు వైదీలను మార్చుట కవసరమేమిమో తెలియలేదు. దీనివలన
బంధితుల కవసరము కష్టములు గలుగెను. వంగదేశమునకు వై
శ్యపాలనము గూడ చేపట్టిపోయెనా? అనేకసంఘములనుండి చట్ట
ము నాక్షేపించుటకు నన్ను గోరినవనిరి.

పిమ్మట రజాఅలీగారు మాట్లాడుచు నప్పీలునేయుట
కనుమతించుట, చట్టములోని యింత యసహ్యములను నిర్బంధ
ములందు, ముఖ్యముగా మానవునిముఖ్య
మగు స్వాతంత్ర్యమునకే భంగము గలుగు
టలోని విలీనమును పోయినది. దీనివలన చాల చిక్కులున్నవి.
ఒకానొక డెన్నిదినములైనను విచారించబడకుండనే యుండవ
చ్చును. నూతనముగా పాలనమందు గలిగినమార్పుల ననుసరించి
విచారణలేకుండగను నెవరినైన నుండుట వ్యస్వాతంత్ర్యమున

కల్పితరము గలగు నిర్బంధ శాసనములుండటం యనుచితముని
నిర్బంధశాసన విచారణసంఘ మూహించినది. కావుననే శిక్షాస్పృ
తిలోని 491 యంశమును పునరుద్ధరించి వంగదేశపు నిర్బంధశా
సనము మామూలు స్వాతంత్ర్యములకు విరుద్ధముగ నుండునటు
లయుపయోగింపజూడదని ఘంటాపథముగ నిర్వచించిరి. అని
ర్బంధశాసనములను సరిహద్దులందును వెనుకబడియున్న ప్రాంత
ములందును దక్క యితరచోటులందు యెయోగింప గూడ
దనిరి. చిన్నచిన్న యంతకలముల కుపయోగించగూడదనిరి.
కాని వంగరాష్ట్రమందలి రక్షకభటులు మాత్రము భారంబు
లేకనే యెవరినైన నిర్బంధించుటకు స్వతంత్ర మియ్యబడిరి
అట్టిశాసనముల యవసరమును విషయమును బట్టియే రక్షక
భటుల పాలన మేమాత్రమును వంగరాష్ట్రమందు చాగులేదని
స్పష్టపడుచున్నది. వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వమునకు తమరక్షక
వైస్యమువారి పుష్పవచ్చినటుల నేయునటు లాజ్ఞ యిచ్చుటకు
నేనంగీకరింపజాలను. ప్రస్తుతమున్న శాసనము ననుసరించి గో
ఆలెగూడదు ముడ్డిమును, క్రైరాగుగార్లు గాని ముడియేవ్వకుల
కంటెనుగూడరక్షకభటుడే బలవంతండుగుచున్నాడు. (నవ్వు)

రామదాసు పంతులుగారు

రెండు వత్సరములక్రియ యీ సభవారిని ఉప్పు
పన్నును రెట్టించి బీజవారలకు కరభారము హెచ్చించుటకు
ప్రభుత్వముతో సహాయపడుటకు గోరిరి. అప్పుడు సభ్యులూ
యాహ్వానము సంగీకరించిరి. మఱల నిప్పుడీ హేయశాసనము
సంగీకరించుట కాహ్వానించు చున్నారు. నేనందుల కంగీ
కరింపజాలను. కేంద్రశాసనసభవారి యభిప్రాయములకు, భార
తీయుల యభిప్రాయములకు వ్యతిరేకముగాను జరుపవలసినప్పుడు
మాత్రమే సభవారి సహాయము నక్షేపింతురు. ఇక శాసనోప
యోగము విషయమై వంగదేశ ప్రతినిధులు భారతదేశ ప్రతి
నిధులను నిర్మోగజూటముగ నధిక్షేపించుట వలన నే
డెలచున్నది. శాసనమునందలి హేయములకు యంతయుండ
గా యీశాసనము నాక్షేపించుటయొక్క చర్చించుటకు గూడ
వలనుపడును. దానిలోని బ్రత్యేకాంశములను జర్చించుటవలన
లాభములేదు. ఇటులనే కృత్రిమశ్రయమై నిరంతరము పాలకులను
గూడ యొప్పించుట కష్టము. భారతపాలనాక్రమమునందలి 67
(బి) యంశమును స్వాతంత్ర్య సుపయోగించనందులకు గర్హింప
దగినది. నానియోజకుల కెట్టి యస్వాతంత్ర్యము జేయకుండ వారి
కోరిక ననుసరించిన ధర్మమును నెరవేర్చుటగా నిట్టి సందర్భము
లందు పాల్గొనుటకంటె సభనుండి వీడిపోవుట స్వాతంత్ర్యముని స
భనుండి వెడలిరి.

ప్రభుత్వసమర్థనము

పిమ్మట సర్ ఆలెగూడారు నడ్డేమునుగారు ప్రభుత్వచ
ర్యను సమర్థించిరి. “ఈసభవారి సమాన పఠముల యెంతమా
త్రమును ప్రభుత్వోద్దేశ్యముగాదు. కొంతకాలమింక కల్పక్షత
వహించు భాగ్యము నాకు కలిగినది. కావున దానికెట్టియవ
మానమును వైసను. వంగదేశపు క్రిమినలులనువరణ చట్టము
పార్లమెంటుసభలలో 8 కోజుల వరకుంచువడి వచ్చినది. రాజు
గారియనుమతి మార్చి 18 వ తేదీని మాత్రమే బడసినది. ఈశా
సనము కొందరు సభ్యులు చెప్పినటులు పాతాత్తుగా సభ యం
దుంచలేదు. క్రిందటి శుక్రవారమునుండియు సభలోనున్నది.

ఇక శాసనావసరమునుగూర్చి, వంగదేశమున దారుణ
విప్లవ సంఘటననుదనుమాట నిర్వచము. ప్రతి మానవుని జీవిత
మును భయమునముగ నేయున్నది. మామూలు శాసనములు పని
జేయలేకున్నవి. పంచాయితీలు తమ బాధ్యతలను నిర్వహిం
పజాలకపోయెను. సాక్షులు తొండంబు నేరంబుడిరి. క్రమము
గా వంగదేశమంతయును, ప్రతిదానినీ దుర్భరముగ విచార
ము గలుగజేసితికి వచ్చినది. కొందులు ప్రభుత్వములంబించు
పద్ధతి మంచిదిగాదందురు. కాని వారు దానికి లిగు మార్పులు
నువించలేరు. ఒకపతియో రాజుగారు, వంగరాష్ట్రమున నొక
విధముగ నైతిక పాలనయే యున్నదనిరి. నైతిక పాలనమందు,
నేరపుండని చొచ్చిన వానిని జంపి వేయు
దురు. వంగదేశమునందు దానిని గోరుచున్నారా? రాజుగారి

దేశమున నట్టి దారుణము లేనట్టిది జరుగవు, నేరపు లొక్క-
వ్యాధియున్నది, పంచాయితీ దారులు గాక ముగ్గురు కమిషనరుల
వద్ద విచారింపబడుదురు. ప్రతి ప్రభుత్వవ్యాధిని నయమున
కట్టి పోషించుటకు విలువలను. ఇది విచారింపఁ దగినది
గాదు. పంచాయితీ లేకుండుట మామూలు వ్యాధివద్దకు
లకు విరుద్ధముని కొందఱుందురు. కాని భయపడునట్టి పంచాయితీ
దారులు వ్యాధియును పరిగా కై వులేరు. ప్రభుత్వము
యొక్క పద్ధతి నిర్బంధించుట గాక వ్యాధియు
జరుగుటయే యయియున్నది. పంగరాష్ట్రమందలి గవర్నరు,
కార్యనిర్వాహకవర్గము నీనిర్బంధకాపనము నములులో నుండు
టకు పంపింపఁగల సంగీకరించిరి. నాటికినియు పోయెను
తేగాని, కాంతికి ముఖ్యముగ నవిసరముని నమృతము గలిగినది.
ఎట్టి కాపనముగాని, దేశముయొక్క కాంతికిని యభివృద్ధికిని
గానినో నట్టికాపనము సంగీకరించుట కన్నదు సంగీకరింపఁ
బాలను. పంగరాష్ట్రము కాంతి కది ముఖ్యవిసరముని నమృతము
జ్ఞాను. కొందఱు ప్రభుత్వోద్యోగి య రక్షణము న కే
యికాపన మునుచున్నారు. కాని వారిరక్షణలేగాక సామా
న్యమానవుడగు ప్రతివాని రక్షణకొరకు నిది యములులో నుం
చుబోనది. నాటికి వర్తకములేదు. రక్షించుటకు సంసారము
లేదు. నాటికి నష్టములేదు. ఎప్పుడో చావలసినవాడనే.
కాని రక్షింపఁబడవలసినది మిగు, మిషంసారములు, మియా
స్థులు. భాగవదువారందఱును వీరే. వధ వ్యక్తియేడ చాచరించు
నపచారముగాదు. అయ్యది దేశమునెడఁజేసిన యపచారము.
వధులు ప్రబలనట్టి యనుమానములు ప్రబలముగ నున్నవి కాన
ప్రత్యేకకాపనములు ముఖ్యవిసరము. పంగరాష్ట్ర
ప్రభుత్వము, ప్రాంతవాయుధ కాపనము క్రింద నేర
ములను గమగొనఁగలిగిరి. ఇట్టివి ప్రత్యేకకాపనముల వలననే
యొనఁచవలయును.

ప్రభుత్వమునకు హృదయము లేకపోలేదు. కాపనము
నములనం దుండుటవలన ప్రజల యనిచ్చకు గుఱియగునని యె
యియును. ఇట్టిది కలుగకుండ జేసికొనుటకు ప్రయత్నించుచున్నా
రు. కాని రాజకీయములలో రాజును ముగ్గురు కే మాత్రమును
వీలులేని యవస్థకల్పించిరి. సర్వాధికారిగాను విశిష్ట బంధి
నాలనుండినీలమార్గములయనని యిడిగిరి. పంగదేశమందలి జైలు
గూడ సంకరపటమయినది. జైలునందే యొక హత్యజరిగెను.
మానవుని ప్రధానస్వాతంత్ర్య భంగము గలిగించుట క్రొత్తపద్ధ
తియే. కాని కొంతకాలమునకుఁ దియములలో నుండుటకు సభ్యు
లేకారణము. కార్యనిర్వాహకు లేరినైన బంధించుటకు ప్ర
త్యేక పాకర్వము లిచ్చినచో మాత్రము, సాధారణ వ్యాధి
పద్ధతుల నతిక్రమించినటుల గానా? క్రమమందలి 67 వ యం
కము ననుసరించి కార్యనిర్వాహక వర్గముయొక్క ప్రత్యేకాధి
కారములపై, పార్లమెంటువారి కధికారమున్నది. అది పాలనా
పద్ధతిలోని యంకము. చట్ట మీ సభయం
దామోదించబడినప్పటికి రాజుగారి యంగీకారము బడసి
ననేగాని, కాపనముగా పరిగణింపబడదు. కావున భారతాధి
కారుల చర్యలపై పార్లమెంటు బధికారమునుంచికొనినది. పార్లమెం
టులోని సభ్యులందఱునను, కార్యనిర్వాహక వర్గముయొక్క
చర్య నాక్షేపించఁబడినచో నీవిధవారియవస్థాపనములను నిద
ర్శనములుగా జూపును. కావున పట్టిచేసిన నీ సభలోని వి
వాద నిష్పయోజన మని యొనఁచవలదు. ఈవిధవారాంగ్ల సామ్రా
జ్యమందలి ప్రధానముగ నభివృద్ధి కల్పించుటకు నెఱిగించుటకు
వీలున్నది.

అట్టిసమయమున చర్య వట్టి పరిహాసముని సభనుండి వెడలిపోవుట
హాస్యాస్పదముగా నున్నది. భారతదేశమందలి వ్యాధినిర్వహణ
భార మీసభవారినిగూడ కొంతవఱకు మోయఁ బ్రార్థించు
చున్నాను. కొందఱు పంపిరంగముల నిచ్చుట కభ్యంతరము
నుంపువారు, భారతప్రభుత్వము వ్యాధినిర్వహణము గావించు
పనులకు కాపనసభ లామోదము నిచ్చుటలే దను యభ్యంతరమును
నుండుచుచున్నారు. సభ్యులు లేమ హృదయములను వారంతలు
వారు పరిక్షించుకొనవలయును. అప్పుడు ప్రభుత్వమునకు
సహాయముజేయుటయందలి వ్యాధినిర్వహణములను గ్రహించి
చేయుదు. ప్రభుత్వమున కీ కేంద్రసభల సహాయము కొరకు
హక్కున్నది.

నాజన్య మంతయు ప్రభుత్వానుగమనమే
సర్ మరొక హామ్యముగాను ముట్టాడును కాపనసభలం
దును బడుటకు గూడ నీమటకుట యొకదేశపురితో పవ్యాస
ములు ప్రభుత్వమును వివచనాపథకు దెచ్చుచున్నవనిరి. “గత నిం
కర్వత్వరమలనుండియై ప్రభుత్వమున కన్నివిధముల వారికి తో
డునీడగనుండి సహాయము నేయుటే నాయోగము ఇకముందు

విచిత్ర చ నానమంచితము! వివిధరస విజృంభణవిలసితము!!
విశేషానందసందాయకము! వీరనారీమణి కథారమణీయము!!

నగు.

వీరమతి-నాటకము

పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుగారి చరిత్రాత్మక మగు క్రొత్త నాటకరాజము

మహాపతి విజయము, విదూషిమణియము, స్వాతంత్ర్యపరిత్యాగిని శిఖామణియము, భారతీయకాంతామతములలో నొకతయము
నగు వీరమతి పవిత్ర చరిత్రమగుటచే, దేశభక్తులైరు

కొనఁతగినది! ఆడఁతగినది!! కొనియాడఁదగినది!!!

కొలదిప్రతులుమాత్రమే యచ్చుపడినవి. త్వరపడుడు. నెల రు. 1.4-0.

వలయువారు:- పానుగంటి రాజారావు,
పిఠాపురం, గోదావరిజిల్లా, అని వ్రాయవలెను.

గూడ నటులనే జేయుదును. క్రొత్త ఎన్నికల సమయము వీ

మయినను నేను ప్రభుత్వసహాయము చేయుదును. డయ్యోవివ
యములు మాట్లాడుచు నారనిచర్యల నామోదించబడలను గాని
వ్యాధినిర్వహణ మొనర్చినవారందఱును నిర్మోగమాటుకుగ నా
క్షేపించదగినవారనిరి. దేశమందు ప్రభుత్వమును భగ్న మొనర్చు
టకు దేశమందు బోల్షివిక్కు ప్రచారము మొదలగునవి ప్రబలు
చున్నవి. ఈప్రబలికర్తవిధసంఘములును సంకుచితాభిప్రాయము
లుగలవియే యగుట ప్రభుత్వపతిహాలములై యున్నవి. మహా
మృదీయప్రాతనిధ్యము వహించిన నే నీవట్టుమును బలపరచుట
విధియొందున్నది. విప్లవోద్యమము ప్రస్తుతముపంగదేశమందున్నది.
కావున కాపనము గూడ నచట వర్తించునటులనే చేయబడును.
హిందూదేశముయొక్క వ్యాధినిర్వహణము తెంతమాత్రమును
బాగుగాలేవు. కావున ప్రస్తుతము సభయెదుట నున్నదానివంటి
ప్రత్యేకచట్టములు తప్పక యవసరము.

మేజరు అక్బరుఖానుగారు చట్టమును బలపరచుచు ప్రస్తు
తము ప్రభుత్వావస్థలోగి కట్టిమం దుపయోగించవలెనో వైద్యు
నకేగాని తెలియనటులు ఈచట్టము విప్లవకారుల నెదుర్చుటకే
గాన వ్యాధినిర్వహణము, కాంతి గోరునట్టియు ప్రజలెట్టి
భయమునొంద నవిసరము లేదనిరి. సభవారి నందఱు నేవేళనుగూడ
కుమార్తములకు దీనికొనిపోని మడ్డిమగారియందు విశ్వాస
ముంచుటకు గోరిరి.

మారణయంత్రోపయోగప్రాబల్యము

క్రైరాదుగారు మరల సమాధానము చెప్పమ బాగుగా
పూర్వసంస్కారము నొందిన విప్లవోద్యమము దేశమందు ప్రబలి
యున్నదనిరి. దేశములోనికి వ్యాధియుగా రావీలు లేనంతయుం
దు సామాను వచ్చియున్నది. విప్లవోద్యమకరప్రతములు దేశమం
దంతలును విరివిగా ప్రచారముచున్నవి. మూడవ విషయ మే
మనగా చాల ప్రమాదకరముగు బాంబులు బుద్ధిసామర్థ్యముల నుప
యోగించి తయారుజేయుచున్నారు. ఈవిప్లవకారులయందేశము
ప్రభుత్వమును రూపుమాపి, సాంఘికజీవనము వ్యంసమునేయుటే
యయియున్నది. దానిని రక్షించుట ప్రభుత్వమువిధియొందున్నది.

పిమ్మట చట్టమును సభలో ప్రవేశపెట్టి చర్చించుటకు
తీర్మానముంచబడగా 29 ఆనుమాదురు రి వ్యతిరేకులు నగుటచే
నెగ్గెను. వ్యతిరేకముగా సమ్యక్తుల నిచ్చినవారు కె. వి. రంగ
స్వామిఅయ్యంగారు కరండికరు నుకువీర సింహాగారుమాత్రము.

ఆనుకూలముగ సమ్యక్తులించిన 29 మంది:- నరసింహ
శర్మ, హబీబుల్లా వజ్రట్టు, చార్లెసు, మెక్కాబు, డెర్బొల్లు,
జహీరుద్దీను, దాసు, ఛావ్విక్కు, మెక్కాబుయ్య, కైరారు, లీ,
పీటర్సన్, జేక్సన్, ఉమర్ హుయత్తు, చిరంబలిత సింగు,
లాహూరునవాబు, క్యామ విహారము, మిత్తరు, వైల్లు, మామ
రానురాజు, అక్బరుఖాను, దత్తు, నటేశం, రజాఅలీ, బారుజి,
అమనాతీగార్లు.

రజా అలీగారి యువవ్యాసానంతరము యామిను ఖాను
గారు వచ్చినపిమ్మట, చట్టములోని మొదటిమాదు క్లాజులు
నెట్టి యభ్యంతరము లేకనే యామోదించబడెను. పంగరాష్ట్ర
మునందే గాక యితరచోటులందు గల జెయ్యిల్లోని జైలులపైన
యధికారముగల 4 వ క్లాజునకు కొంచె మభ్యంతరము నుంచి
చనను ఆమోదించబడెను. మానవుని ప్రధాన స్వాతంత్ర్యము
నకు భంగము గలిగించు ఆఖరు క్లాజునకు రజా అలీగార్వాధి
కారు లభ్యంతరము నుంచిరి గాని, దేశముసభ్యులకు దానిని

సమర్పించెను. కొంద అభ్యంతరము జెప్పిరిగాని తుదకు రాజ
ప్రతినిధి మోదించినట్లే యామోదించబడెను.

హయత్తును గారితే బ్రతిపాదించబడి నరసింహ శర్మ
గారితే నామోదించబడి రాలిన్నను ప్రభుత్వము తొందరలో
స్వస్థత గలుగుగాక యని కొరకు సందేశమునంపిరి.

సమావేశము సమాప్త మాయెను. (ఆ. ప్రె.)

దేవాంగపత్రిక కంపెనీ, లిమిటెడ్

షేరు ఒకటికి రూ.0-0 రూపాయల వంతున రెండువేల
షేరు చేర్చవలయుననియు విరువేల రూపాయలు చేరినతరువా
త కంపెనీ రిజిష్టరు చేయవలయుననియు శ్రీయతి పొన్నేరిరా
మకృష్ణయ్యగారు మ్యానేజింగు డైరెక్టరుగను దేవాంగపత్రికకు
సంపాదకుడుగను, నుండవలయు ననియు సోదరిసోదరు లందఱు
భాగస్వాములుగా చేరవలయు ననియు సదురు కంపెనీ డైరెక్ట
రులు తీర్మానించిరి.

ఇట్లు, డైరెక్టరులు.

దీ డక్టర్ మిల్లు స్టోర్సు కంపెనీ లిమిటెడ్., బెజవాడ.

నెం 118 రు, ఆర్మీయన్ స్ట్రీట్, మద్రాసు.

రవ్వను, ఫీల్డింగు, క్రాస్సి, ఆయర్ యుంజనులుగాని (లాండ్రి)
మొదలైన స్టీంబుజులుగాని కావలసినవారు మాకు వ్రాసిన
సరైన ధరలకు ఒడచుగలరు, పంపులు, పిండిమెషినులు,
వల్లరులు ఇంగ్లీషు మేకరు హల్లులు యింకా మిల్లులకు కావల
సిన యావత్తుసామానులకు మాకు వ్రాసి ధరలు తెలుసుకొన
గోరినాము. బాంబాయి, కలకత్తా, పట్టుములలో మాకు
కాఖాస్థానములు కలవు. ఎవరి కేసామానులు కావలసినను
మాకు వ్రాసినచో యిక్కడ మేమకొ యివ్వబడును.

వి. యస్. చిన్నస్వామి బి. ఏ.
జనరల్ మేనేజరు.

నోటీసు

కృష్ణాజిల్లా గుడివాడ గ్రామ కాపరస్తుడు
లేట్ క్రొత్తపల్లి హనుమంతరావు తిరుమల శ్రీ
వేంకటేశ్వరస్వామివారికి సమర్పించిన గుడివాడ
గ్రామంలో నక్సే నెం 494/4 రు షుమారు
రూ 5000-0-0 మదింపుగల మిద్యేయిల్లు తిరుమల
తిరుపతి వద్దరా దేవస్థానం యేట్టేట్లు రివిన్యూ
ఆఫీసరు వారివల్ల 17-4-25 తేదీ శుక్రవారంవరకు
1 ఘంటకు గుడివాడ మకాంలో వేలం వేయ
బడును. ఇష్టమున్నవారు వేలంకాలంలో రూ 200
డిపాజిట్టుకట్టి వేలం పాట పాడవలెను. వేలం షర
తులు వేలంకాలములో చదువబడును.

శ్రీ మహాంతు ప్రయాగ్ దాస్జీ,
విచారణకర్త.
తిరుమల తిరుపతి వద్దరా దేవస్థానకచ్చేరి, తిరుపతి 27-3-25.

బావలా దారుణహత్యనేరము

విచారణ ప్రారంభమైనది

(నిన్నటితరవాది)

మంటాజు బేగం చెప్పినకథ

తరువాత మంటాజు బేగమును పిలువగా ఆమె వచ్చెను. ఆమె నిండు మునుగును వేసుకొనిన గాని బోనులోనికి వెళ్లగానే మునుగును తొలగించి కోర్టువారికి పంపి సలామెనర్చెను. ఆమెకు కుర్చీలో కూర్చుండటం కనుజ్జయిచ్చిరి. తనవయస్సు 22 సంవత్సరములని ఆమె చెప్పెను. ఆమెను చిన్నప్పటినుండి పాటకత్తైగా పెంచి తయారుజేసిరి. ఈమె హైద్రాబాదులో నుండగా యిందోరుమహారాజు పిలిపించుకొనెను. మహారాజు దగ్గర పాడుటకై ఆమె నియమింపబడెను. ఇందోరులోనుండగా తల్లియు మరికొందరునుగూడ ఆమెతో నివసించుచుండిరి. అచ్చట రెండు నెలలుండి ఆమె హైద్రాబాదుకు తిరిగివచ్చెను. తరువాత మరల యిందోరువచ్చి ఆమె సంవత్సరముండెను. అప్పుడు ఆమెయొక్క ఆస్తిసంతయును లాసుకొని మహారాజు యిందోరునుండి వెడిలిపోయిని యుత్తర విచ్చెను. ఉత్తరపుట కామె లోబడవలసివచ్చెను. పాటపాడుటకై కల్యాణమల్ గారింటికి యామె వెళ్లుమొందుటచేత మహారాజు జుట్టుత్రువు చేసియుండెను. మహారాజుగారి యుత్తరపును శంకరరావుగారు తీసుకొని వచ్చిరి. అవి వినికిడి మాటలు గావున పనికి రావని వారెండు గారు చెప్పిరి. కోర్టువారట్లు కాదనిరి.

తిరిగి మంటాజు బేగమిట్లు చెప్పెను. తిరిగి మహారాజుమెను యిందోరుకు పిలిపించి ఆమెను యుత్తరకుత్తైగా తొమ్మిది పదిసంవత్సరములుండుకొనెను. ఈకాలమున యిందోరులో ఆమెను కమలా బాయియని చెప్పకొనెడివారు. ఆమె మహారాజు గారితో యింగ్లాండు వెళ్లియుండెను. ఆమెకొక కుమార్తె కలిగి పుట్టగానే చనిపోయెను. పిమ్మట ఆమెకల్లిదండ్రు యును ముత్తలల్లియును వెంటరాగా మహారాజుగారితో కలిసి ఖానుపురమునకు పికారు వెళ్లెను.

నిర్బంధము

తన్ను నిర్బంధమున నుంచుచున్నారని ఆమె కండ్లితో చెప్పకొనెను. మహారాజుగారి యుత్తరవువైన మన్సూరికి పోకముందే యామెయొక్క కోరికమీద తిండి పోలికు కమిషనరుకు పిట్టవను పట్టుకొనెను. ఆపిట్టవనుమీద ఆమెవ్రాలు చేసెను. సాక్షి అప్పుడు పిట్టవనును వ్రాలును సరియాయుకొనెను. ఈ మాటలు సందర్భమునకు తగినవి కావని వారెండు గారు చెప్పిరి. సాక్షియొక్క నడతను గురించి తెలుసుకొనుట విముఖ్యావసరములని మేజిస్ట్రేటు చెప్పెను.

తిరిగి ఆమె యిట్లు చెప్పెను. మన్సూరికి బయలుదేరినను ఆమె కక్కడికి పోవలెనని లేదు. నిర్బంధముననుంచుట చేత యిందోరుకు తిరిగి పోవలెనని తనకులేదని గూఢ అనువానితో చెప్పి ఆమె ఢిల్లీలో దిగిపోయెను. పోలికువారి కాసంగతి తెలిసి ఆమెను పోలికు స్టేషనుకు తీసుకొనివెళ్లిరి. అచ్చట తనకు యిందోరువెళ్లుట కిష్టము లేదనియు అన్యుతనరు పోవదలంచి నాననియు ఆమె స్టేటుమెంటిచ్చెను. ఆమె నగలతోను యితర సామానులతోను ఆమెను అన్యుతనరుకు పోవనిచ్చిరి. అన్యుతనరులో బకోలియాఖాన్ మొదలగువారు యిందోరుపొమ్మని బోధచేయుట కామెవద్దకు వచ్చిరి.

జోకుల్లాఖాన్ - కుట్రప్రారంభము

జోకుల్లాఖాను సంగతి యేలవని వారెండుగారు చెప్పిరి. 1924 ఆగ్టోబరు నుండియు ఆమెను యిందోరుకు సంపుటకు ప్రయత్నించుట జరుగుచున్నవని తెలియజేయుట ని కంపుగారు చెప్పిరి.

మహారాజుగారు వర్తమాన మంపిరినియు ఆమె యిష్టముగా యిందోరుకు వెళ్లకపోయినట్లయిన ఆమెను మరియొక ధనున తీసుకొనిపోవుదు రనియు జోకుల్లాఖాన్ ఆమెకు చెప్పెను. మొదటిసారి అతడూరక యిందోరు పొమ్మనిచెప్పెను. కొన్ని రోజులు యిందోరులోనుండి ఆమె వాగ్ధురము కల్గెను. జోకుల్లాఖాన్ రాకపూర్వమే ఆమె రక్షణనిమిత్తము గోలీనువారికి రెండు పిట్టవనులను పంపుకొనెను. అదివరకే పిట్టవను పంపియుండుటచేత జోకుల్లాఖాన్ దెబ్బరించిన తరువాత కూడ ఆమె యేమియుచేయలేదు. ఒక జపానువానిని ఒక రూరూవానిని తనకు రక్షకభటులనుగా ఆమె యేర్పరచుకొనెను. ధనులాల్ దెహరీలాల్ అను యిద్దరు మనుష్యులు యిందోరునుండి వచ్చిరి. ఆమె ప్రాణాపాయమువచ్చునని భయపడు

టచే బొంబాయిలో పోలికు కమిషనరుసాయ మపేక్షించి ఆమె బొంబాయిచేరెను. మొట్టమొదట ఆమె తనవారితో కూడ బొంబాయి దగ్గరనున్న ఆంధ్రలో నుండెను. కాని ప్రైవేట్ ప్రిన్ రామ్లాల్ దేహరీలాలు లిద్దరును ఆమె యింటిదగ్గరనే యుండుటచేతను, తానన్న బంగళాకు చుట్టపట్ట యిండ్లు లేక పోవుటచేతను ఆమె నేక్షణమున యెత్తుకొనిపోవుదురో యని ఆమెతండ్రి భయపడెను. తరువాత మదనపురాకు పారెలు కును స్థలములను మార్చిరి.

బావలాతో స్నేహము

అప్పటినుండి చనిపోయిన బావలాతో స్నేహము ప్రారంభమయ్యెను. బావలా ఆమెను స్టేటరుకోడ్డు మీదనున్న తనతల్లి బంగళాలోనికి తీసుకొనిపోయెను. తరువాత ఆమెచిల్ల దండ్రులనుండి వేరై బావలాతో కలిసి అత్తిగారి ఆగ్రా, ఢిల్లీ, సిమ్లా, మరికొన్ని యితర ప్రదేశములకు పోయియుండెను.

కుట్ర ప్రయత్నములు

ఆమె బొంబాయిలో నుండగా నొకనాడు బావలా యింటికి కావలాకాయ వాడొకడు యిందోరు మహారాజు గారివద్దనుండి వచ్చినట్లుగా బావలాకొక చీటిచ్చెను. దానిమీద బావలాకు కోపమువచ్చి దానిని పనినుండి తొలగించెను. తన వాత మాంటాజును బావలా చౌపటిలోనున్న తన స్వంతయింటికి తీసుకొనిపోయెను. ఇందోరు మనుష్యులు వెంటనంటి తిరుగుచున్నారని చెప్పిబావలా యింటలేనప్పుడు ఆమెకు బయటికి పోనిచ్చుటలేదు. ఇందోరు మనుష్యులు తిరుగుచున్నారని బావలా అనుమానము తగిలెను. అదిధముగా అతనికి వర్తమానము గూడవచ్చెను. అందుల నామెకు బయటికి పోనీయలేదు. బావలాయను ఆమెయును అయోనపాను పోయి అచ్చట 25 దినములుండి, హత్యజరుగుటకు 4 రోజులు ముందు బొంబాయికి వచ్చియుండిరి. బావలాయొక్క డ్రైవురు మహమ్మదు సాఫీని ఆమె గుర్తుపట్టెను. గజ్జపు పం దెమల రోజులలో బావలా అయోనపానుండి బొంబాయికి వచ్చుచుండెడినాడు. సోదాడు నాజరు అహమ్మదు వ్రాసినయుత్తరమును ఆమె గుర్తుపట్టెను.

మాత్ర్య

బావలాయను మాంటాజును అయోనపానుండి తెలుపండి తోను కారులోను బొంబాయికి వచ్చియుండిరి. వారిమోటారు డ్రైవురు పూనాలో యెందుచేత నిలిచియుండెనో ఆమెకు తెలి

ఈ ఆహారము నీబిడ్డల కత్యవసరము. ఇది చాల ప్రసిద్ధి జెందినది. ఏల ననగా నాలుగు దేశముల రాజుల బిడ్డలీ యాహారము తినియే పెరిగిరి. అదిగాక చిన్నబిడ్డల శరణాయము లన్నిటిలోను దీనిని వాడుచున్నారు. గ్లాక్సో ఆహారమును తిని పెరిగిన బిడ్డలందరును చాల ఆరోగ్యముగాను ఖులాసాగాను ఉండురు. ఏమి కారణము? బిడ్డకు బలమును పుష్టిని యిచ్చుటకు కావలసివస్తువు లన్నియు నీఆహారములో నున్నవి. ఇది పరిశుభ్రమైనది. ఎట్టి అపాయమును గలిగింపదు. దీనిని తినిన బిడ్డలకు ప్రేగుల సంబంధమైన వ్యాధులు, త్వయ మున్నగువ్యాధులు రావు. మామూలు పాలవలన నట్టివ్యాధులకు బిడ్డలు పాలగుచున్నారు. డాక్టరుల నడుగుడు.

ఇటలీ
రాజుగారి
అదరణను
బడసినది.

గ్లాక్సో
శ్రేష్ఠమైన పాల ఆహారము
చిక్కిన బిడ్డలకు బలమునిచ్చును.
(2)

స్పెయిన్
రాజుగారి
అదరణను
బడసినది.

గ్లాక్సోచే నాలుగురాజకుటుంబముల బిడ్డలు మిక్కిలి జయప్రదముగా పెంచబడిరి
టాకుగా సరఫరాచేయువారు ఆల్ఫ్రెడ్ యంగు అండు కో., లిమిటెడ్.
(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.) తపాలపెట్టె నెం. 40 మద్రాసు. 1886

యలేదు. వారు పందెపుదినము శనివారమునాడు వచ్చియుండిరి. మరునాడు (ఆదివారము) రాత్రిభోజనానంతరమున బచ్చుబాయి అనునొకడు వచ్చిపిలిచెను. బావలాపోయి అతనితోమాట్లాడి తన్ను (బావలా) చంపుటకును ఆమెకు యెత్తుకొనిపోవుటకును వహమ్మదాల్ యనుడొకడు వచ్చియున్నట్లుగా బచ్చుబాయి చెప్పెనని చెప్పెను. మరునాటి సాయంత్రము ఆమె యును బావలాయను మోటారులో పికారుపోయిరి. తిరిగి వచ్చుచుండగా బావలా మేనేజరు మాథ్యూ అను నాతడు పికారుకొరకై వచ్చిమోటారులో నెక్కెను. వాలకేళ్ళకుకోడ్డు మీదుగా నాని మలబారుగుట్ట దగ్గరకుపోయిరి. ఫిరోజు మెహతాతోటలవద్ద కాసునగనుగా పోవుచుండెను. వెనుకనుండి మరియొక కాసువచ్చి వారికారుతో డీకొనెను. పికారుకు యెదుట నన్న దీపము లాంఘయెను. ఇంకొక కారులో నున్నవారు దిగి చగ్గరకువచ్చి బావలాను తిట్ట నారంభించిరి. వారే దెనమందు గురుండిరి. బావలాకారుయొక్క టాప్రతీసియుండెను. దోపిడి గాండ్రలో నొకకు మోటారుని యెచ్చటికి తీసుకొనిపోవుచున్నావని ఆరచెను. ఇద్దరో నలుగురో వారిచేతులను బావలా కారులోనికి పెట్టి ఎస్త్రోగ్లనుక్రేపు వారంభించిరి. కొంతనుండి ఆమెప్రక్కకుపోయి క్రిందకు లాగిఆమెముఖముమీద చావతోరెండుమారులు పొడిచిరి. తరువాత ఆమె గిజిజతన్నుకొనుచు ఆరచుచుండగా యితర కారువద్ద కామెను గొంపోయిరి. కారులో ప్రవేశపెట్టిరి. కాని ఆమె బయటికి వచ్చెను. రక్షించుటకై వచ్చినవారిలో నొకడు ఆమెను పొడిచినవాని చేతని పట్టుకొని వానిని పట్టుకొని ఆమెకారులో పడజేసెను. సాక్షిలును యిద్దరు కనిపేయిలను కాసులోని కెక్కమని ఆమె నడిగిరి. అది బావలాకారునతో కావో ఆమెకు తెలియలేదు.

సాఫీ అహమ్మదుగూడ వారిలో నొక్కడనియు పోయిన తన చేతిగాజులను బావలా ఆ నాడు గిరించునున్న నున్నాను ఆమె గుర్తుపట్టెను. మొదటి తుపాకీ దెబ్బ తరువాత ఆమెను మరియొక దెబ్బవనడెను.

ఆశురుమున వారింకరుగాను తానొక దరఖాస్తు పెట్టెదననియు నాక్షి యొకను చెప్పవలెకొ లేదో దానిమీద ఆధార పడియుండు ననియు చెప్పిరి. రిక్త గంటలవరకు కోర్టు నిలిపి వేయబడెను.

కోర్టు తిరిగి రిక్త గంటల సమావేశమైనప్పుడు పోలికు కాసనము 165 నెక్కును క్రింద దరఖాస్తును ప్రతిపాదించిన వా

లెంకరగారు న్యాయపాఠశాల నిమిత్తము విచారణలో పోలీసు వారి కిచ్చిన స్టేటుమెంటులను తనకు సప్లయ చేయవలసినదని ఆదేశించిరి. దరఖాస్తును ముందుగా పరిశీలించి, రాతని మేజిస్ట్రేటుగారు తలచిరి. దరఖాస్తుమీద కడసారిగా యంత్రు విచారణను ముందు ఆ స్టేటుమెంటులను కోర్టువారు చూడవలసినదనియు లేకపోయిన ముద్రయలను నిజస్థితులను తెలుసుకొనుట కష్టమనియు ఆయన చెప్పెను. అసంగతిని క్రాసు పరీక్షలో పరీక్షించి రాబట్టవలసిన మేజిస్ట్రేటు చెప్పెను.

మంటాజు బేగమును పరీక్ష చేయుట

వాలెంకరగారు పప్పుడు మంటాజు బేగమును క్రాసుపరీక్ష చేసిరి. అప్పట్లోనుండగా పోలీసుగారికి స్టేటుమెంటునిచ్చి తిని ఆమె చెప్పెను. అప్పట్లోకివెళ్లిన యెన్ని వినముల కిచ్చినో ఆమె చెప్పలేక పోయెను. ఆ స్టేటుమెంటును యిన్ స్పెక్టరు జెఫ్రీ గును నూపరింపెనెంటు మైనును తీసుకొనిరి. పాత్యవిషయమై ఆమె స్టేటుమెంటిచ్చిన దొడ్డిసారియే. పోలీసువారపప్పుడు స్టేటుమెంటును చదువగా ఆమె సరిగానన్నదని చెప్పెను.

బావలాకారుతో డిక్షన్ కారు కోడ్డును మధ్యగా మలచారు హిల్ పోస్టు అఫీసుకు యెదురుగా నుండెను. మరి యొకకారు ఆకారును చెనుకగా దగ్గరగానున్న దీప స్తంభమునకు 32 అడుగుల దూరమున నుండెను.

బావలాతో వెళ్లినప్పుడు మీ చెటునంటి కారులో వెళ్లి నారు:—

కోర్టు:—ఆమెకు కారుల పేర్లు తెలుసునా?

వాలెంకరగారు:—నిశ్చయము. నేనెక్కడివాటికంటె మంచికారులలో ఆమె ప్రయాణము చేసియున్నది. (నవ్వు)

అప్రశ్న జవాబుగా అది ప్రయాణపు కారనియు దానినే విధముగా తయారుచేసి తనకు తెలియదనియు మంటాజు చెప్పెను. మొదటిపరీక్షలో యెదుటిదీపము లారిపోయినవని చెప్పియున్నప్పుడు కారుకు యెదురుకుండు చెండు పెద్దదీపములని ఆమెయుద్దేశ్యము. ఆమెకు కొన్ని తుపాకి డెబ్బలు వినబడెను గాని ఆమె యెన్నియో చెప్పలేకుండెను. ఆమెను బయటికి లాగి నప్పుడు తలుపు తెరచి యుండెనో లేదో ఆమె చెప్పలేకుండెను. బయటకు లాగినతరువాత ఆమెను పొడిచిరి. తరువాత లేచినెత్తిరి. అప్పుడామె కోడ్డుమీద క్రింద పడియుండెను. ఆమెను బయటకు లాగినప్పుడు ఆమెవైపున సగముమందియు బావలావైపున సగముమందియు మనుష్యులుండిరి. ఆమెను కోడ్డుమీదనుండి ఒక్కడేలేవనెత్తెను. బయటకులాగి నప్పుడెంతమంది లాగిరో ఆమె చెప్పలేకుండెను. కాని ఒకని కంటె యెక్కువగానున్నారని జ్ఞాపకమని చెప్పెను. తన్ను లేవనెత్తినమనిషి తన్ను క్రిందికిలాగినవారిలో నున్నదోతదో ఆమె చెప్పలేకుండెను.

మంటాజు సవతితండ్రి ఫిర్యాదితరపు సాక్షి

మంటాజు బేగముయొక్క సవతితండ్రి మహమ్మద్ అలీ మహమ్మద్ యానల్ 55 ఏండ్లమనిషి. దీర్ఘమైనగడ్డముగలవాడు. ఫిర్యాదితరపున మూడవసాక్షిగా విచారింపబడెను. కెంపు గారితో పరిశీలించబడి అతడిట్లు చెప్పెను. నాలుగుసంవత్సరముల క్రిందట తనభార్య వజీరుబేగమును (మంటాజుతల్లి) బొంబాయి సంగల్ పిథిలో ఆతడు కలిసికొనెను. అప్పుడు మంటాజు యింగ్లాండుకు పోవుచుండెను. తరువాత ఆతడు వజీరుబేగముతోను ఆమెయొక్క యితరపిల్లలతోను కలిసి యింగ్లాండుకువెళ్లెను. ఇది వజీరుబేగము కలిసి తన్ను 1½ సంవత్సరములకు సంభవించెను. ఆతడు యింగ్లాండుకు వెళ్లినప్పుడు మంటాజు ప్రహారాబాగారి మందిరమున రాజుగారి మూడవభార్యగా నివసించుచుండెను. భానుపురమునకు వెళ్లుటకుడ తనకు తెలుసుననియు అప్పుడు మహారాజుతో తగాదా పడినట్లును యిప్పుడు మహారాజు తన్నుచ్చనచ్చిన చోటికి పోనిచ్చుచున్నట్లును తనతో మంటాజు చెప్పినది అతడు చెప్పెను. రత్నానిమిత్రుడు ఢిల్లీ, బొంబాయి పోలీసు కమిషనరులకు దరఖాస్తుచేయవని గూడ ఆమె అతని నడిగియుండెను. తరువాత చెండుకోజులకు అతడును మంటాజును మూల అను నొకడును మరికొందరును మహమ్మదీ బయలుదేరిరి. కాని ఢిల్లీ స్టేషనువద్దకు వచ్చేటప్పటికి మంటాజు యొక రానని నిరాకరించెను. తరువాత కొంతసేపు నూలుతో తగాదాపడి ఆమెయు మరి కొందరును కలిసి పోలీసుస్టేషనుకు వెళ్లిరి. ఇదివరకే తనయిచ్చినచ్చినచోటికి మహారాజుతన్ను పోనిచ్చుచున్నాడని ఆమె చెప్పియుండెను. అప్పుతనరులో చాలా చిక్కుసంభవించెను. మహారాజుతరపున సద్దావచ్చియుండెను. తరువాత చేపల్లాఖానొకసారియు మరియొకసారి జేపల్లాఖానును మరియొకరును కలిసి ఆమె

దగ్గరకు వచ్చిరి. మొదట మహారాజును కలిసికొమ్మని జేపల్లాఖాను డొరకచెప్పియుండెను. కాని తరువాత దెబరించియాకెను. అయినను మంటాజులాంగలేదు. తరువాత అప్పుతనరుకు వచ్చినప్పుడామె పోలీసువారికి చెండు పిట్టనులను పంపియుండెను. జేపల్లాఖాన్ చెప్పినట్లు వినకపోవుటచేత ఒకపిట్టను నామెకు తిరిగి పంపివేయబడెను. మంటాజుకు యిద్దరుమనుష్యులను కాపలాయించుట తప్ప యితర యేర్పాట్లేమియు సాక్షిచేసియుండలేదు. ప్రభుత్వమువారిరత్నానిమిత్రముసాక్షితరువాలహంబాయికి వచ్చియుండెను. మంటాజును కుటుంబములోని యితరులను కూడవచ్చియుండిరి. కారణము జేపల్లాఖాన్ రామలాల్ ఆంధ్ర బాబుమొదలగు యింగ్లాండు నివాసులు మంటాజువెంటబడుటయే. బొంబాయిలో జరిగినవిషయాలను సాక్షి మంటాజు సాక్ష్యమునే బలపరచెను. మంటాజును బావలా పూనాకు తీసికొనివెళ్లవద్దని ఆతడును అతనిభార్యయు నడ్డుపెట్టియుండిరి. 1925 జనవరి 2, 3 తేదీలలో సాక్షి అత్తయ్యగారు మహమ్మదీ ఖాండా దగ్గర కలిసికొనెను. సాక్షి పాత్యజరుగుటకు ఆకోజులు ముందుగా బొంబాయి వచ్చియుండెను పాత్యజరిగిన మరునాడతనికి అసంగతి తెలిసెను. తాను దరఖాస్తుపెట్టుకొన్నమీదట పోలీసు వారు సాక్షిని పట్టుకొనిరి. సద్దారు బేగమును మంటాజును అప్ప చెల్లెండ్రునివారో అమామ్యుడో అను వజీరుబేగం బంధువుడు సాక్షి తరుపునను అతనిభార్య తరపునను బావలాకు వ్రాసియుండెను. వైసేరు బావలాగారిపేర వ్రాయబడినది లోపలవిషయములు మంటాజుకొరకే వ్రాయబడెను. సాక్షి యుక్తమును గుర్తపట్టెను.

జంగల్ వాలాగారితో క్రాసుపరీక్ష చేయబడి నప్పుడు మంటాజును తీసికొని వెళ్లవద్దని తానును వజీరుబేగం బావలాకు నులహా జెప్పితిమి గాని అభ్యంతర పెట్టలేదని సాక్షి చెప్పెను.

వాలెంకరగారితో క్రాసుపరీక్ష చేయబడినప్పుడు సాక్షి యిట్లు చెప్పెను: తన్ను యేనేరముల మీద జెయబులో పెట్టి రో తనకు తెలియదు. పోలీసువారిని తా నడుగలేదు. అప్పటికిని తనమీద యేమి నేరములు మోపబడెనో తనకు తెలియకుండెను. మేజిస్ట్రేటుగారియెదుట తన్ను నిలువబెట్టినప్పుడు సయితము మేజిస్ట్రేటు చెప్పియుండలేదు. పాత్యకు సాయము చేసి నందులకై తన్ను వైసులోనుంచినట్లు తన కప్పటికిని యిప్పటికిని గూడ తెలియదని సాక్షి చెప్పియుండెను.

సాక్షి తరపునను అతని భార్యతరపునను బావలాగారి ద్వారా మంటాజుకు నాజరు అహమ్మదుచే వ్రాయబడిన యుక్తరమును దాఖలుచేయుటకు వాలెంకరగారు ఒప్పుకొనలేదు. అది ప్రతిపక్షుల స్టేటుమెంటు. వ్రాసిన వారి సాక్ష్యములేదు. కావున దానిని ఒప్పుకొనదగదని చెప్పెను.

మేజిస్ట్రేటు:— అది యసందర్భమైనదని తలంచినను మంటాజుమీద కుట్రజరుగుచున్నదని మంటాజుకు తెలియజేయుచున్నది గాన దాని నేల యెప్పుకొనమాడదు?

న్యాయవాది:— అవునండీ. ఎవరినెల్ల కుట్రజరుగుచున్నది. దానిని ముద్దాయి నూచించెనా?

కోర్టు:— కొంతమందిచేత జరుగుచున్నది. ఫిర్యాది సాక్ష్యము ప్రకారము వారిలో ముద్దాయిలు కొందరు.

న్యాయవాది కోర్టునా రీసంగతి బాగుగా జ్ఞాపకముంచుకొనవలసినది చెప్పెను.

చివర సాక్షి

వజీరుబేగముకు తల్లితరపున జ్ఞాతివాడైన అల్లాయుడైన వజీరు చివరసాక్షిగా విచారింపబడెను. రెవ ముద్దాయిని మాక్సెయిలు కాదులో స్టేషనాను జద్ద చూచి యుంటి నని సాక్షి చెప్పెను. ఆకారు నెంబరు తీసుకొని దాని విషయమై తనయన్నతో చెప్పితి ననెను.

క్రాసుపరీక్ష

వాలెంకరగారితో క్రాసుపరీక్షచేయబడి సాక్షి జనవరిలో తన్ను చెప్పు చేసినట్లు చెప్పెను. బొంబాయిలో మోటారు డ్రైవరైన తనసోదరుడు అల్లాబేగము ఆనెలలోనే అరెస్టుచేయబడెను. తనసోదరుని టాక్సీనెంబరు రతనికి జ్ఞాపకము లేదు. తన సోదరుని మూడుటాక్సీల నెంబరు రతనికి జ్ఞాపకముండెను. అది 2980. సాక్షి పోలీసువారి యధీనమున 22 దినములు ఉండిరి. పాత్య జరిగిన 6 రోజుల కతడు పోలీసువారి కొకస్టేటుమెంటునిచ్చెను. తాను ముద్దాయిని అతడప్పుడు చెప్పియుండలేదు. బావలాను పారెలులో నున్న మంటాజు దగ్గరకు తీసుకొని పోయినది సాక్షిసోదరుడు గాని సాక్షికాదు. 1924 క్రిష్టమసుకు 6 రోజులక్రిందట గోఖేలు హోటలుకు దగ్గరగా సాక్షి రాత్రి 8 లేక 8½ గంటలకు ఎర్రని మాక్సెయిలుకారును

చూచి యుండెను. ఆకారు నెంబరు ఎందుకు తీసుకున్నా వని వాలెంకరగారు రడుగగా తనమనుస్సులో యెట్టి కారణమును లేదని సాక్షి చెప్పెను.

అప్పుడుకోర్టు రేఫటికి నిలిపివేయబడెను. ఈ కేసు వారముదినములకు మోగాపట్టునని తెలియుచున్నది. ఎలనన ఫిర్యాది తరపుననే సాక్షులు 40 మంది గలరు. ముద్దాయిలు కోర్టువారి కెట్టి స్టేటుమెంటును యిచ్చేటట్లుగా లేదు. (అ. ప్రె.)

రెండవ దినము

మంటాజు బేగం మేనమామ సాక్ష్యము

బొంబాయి, మార్చి 27:— బావలాపాత్య నేరము తిరిగి విచారణకు వచ్చినప్పుడు చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ కోర్టు తరపు జనులతో క్రిక్కిరిసియుండెను. మంటాజు బేగము మేనమామయగు అల్లాబేగమువజీరు మొదటిసాక్షిగా విచారింపబడ, యిట్లుచెప్పెను. అంధేరిలో మంటాజు బేగమును ఆమెబంధుగులు నుండగా అతడు, యింగ్లాండుమనుష్యులు కొంతమంది ఆమెను బలాత్కారముగా తీసుకొనిపోవు నుద్దేశ్యముతో వచ్చి తిరుగుచున్నారని చెప్పుటకు వెళ్లెను. ఒకనాడు మంటాజును ఆమెతల్లియు నతనిటాక్సీలో పోవుచుండగా (ఇతడు టాక్సీడ్రైవరు) బావలాచూచి ఆమె నివాసస్థానము కనుగొని తరువాత అచ్చటికిపోయిచూచెను. ఇండ్లోలో బంధ్రులగు అబ్దుల్లకరీమునువానిని ఆతడెఱుగును. జకీయుల్లానును మరియొక బంధ్రుడు సాక్షిని యింగ్లాండుమహారాజు కోరుచున్నాడని చెప్పెను. సాక్షి యింగ్లాండుకువెళ్లి ఫాంసీయింటివద్ద 1, 2, 3, 4, 5, 9 ముద్దాయిలను చూచెను. జకీయుల్లా యును ఫాంసీయును మంటాజు నెట్లుబున యింగ్లాండుకు తీసుకుని రావలెననియు నీవిషయమున సాక్షి సాయముచేయవలసినదనియు సాక్షికి ముద్దాయిలు అవిషయమున సాయముచేయుదురనియు చెప్పిరి. మంటాజును ఎత్తుకొనిపోవుటకుగూడ ఏర్పాట్లు జరుగుచున్నవని వారుచెప్పిరి. సాక్షి యింగ్లాండుకు పోయినప్పుడు బావలా మంటాజును బొంబాయినుండి తీసుకొనిపోయియుండెను. అబ్దుల్ కరీమును అల్లాబేగమును బావలావెంటనంటి పోవుచున్నారనియు అవిషయమై బావలాకు తంతిచేయవలసినదనియు సాక్షి బావలాయొక్క డ్రైవరుతో చెప్పియుండెను. మంటాజును మోటారుపైన యెత్తుకొనివచ్చుపని ముఖ్యముగా తానే చేయవలెనని ఫాంసీ, జకీయుల్లాలు సాక్షి నడిగియుండిరి. వీరిద్దరును అప్పుడు బొంబాయిలోనున్న యింగ్లాండుమహారాజుగా రింట్లో నుండిరి. అప్పుతనరులోనున్న మంటాజుతల్లి నుండి తనకొకయుక్తరము వచ్చుటచేత సాక్షి బావలాయొంటికిపోయెను. కాని బావలా అచ్చటికింకను రాకపోయెను. మరునాడు నాల్గవముద్దాయి బావలాయొంటి కాపలావానితో మాట్లాడుచుండగా సాక్షి చూచెను. తరువాత చెండుమూడుకోజులకు బావలా యొంటికి రాగా సాక్షిపోయి యింగ్లాండుమనుష్యులతో తనయొంటి కాపలావాడు చేరినట్లుగా తనకు అబ్దుల్ కరీం చెప్పెనని వ్రాసి బావలా కొక ఫీటినీచ్చెను. బావలా యొంటికితలుపును తెరచియుంచినట్లుయిన కాపలావానికి రు 2000 కు యిచ్చునట్లు యేర్పాటుచేయబడెను. ఇంగ్లాండుస్టేటు మోటారుడ్రైవరులు సాక్షికొరకు వచ్చినప్పుడు ముద్దాయిని మోటారులో నెక్కించుకొని బొంబాయిలో త్రిప్పుచుండగా నతడుచూచెను. వారు ఎర్రనిమాక్సెయిలు కారులో వచ్చియుండిరి. ఆకారును బొంబాయిలోనున్న మహారాజుగారింటివద్ద కుట్రచేయుచుండిరి. సాక్షి జరుగుచున్నదంతయు తనసోదరునకు చెప్పెను. నటంజ్జ అతనిసోదరి. కాని ఆమె సాక్షివద్ద నుండుటలేదు. ముద్దాయిలలో కొందరు మహారాజుగారు మంటాజును వదిలిపెట్టెనట్లు సాక్షితో చెప్పిరి.

వాలెంకరగారితో క్రాసుపరీక్షచేయబడినప్పుడు తానును తనసోదరుడును పాత్యజరిగిన మూడునాలుగుదినములకు అరెస్టు చేయబడినట్లు ముద్దాయి చెప్పెను.

తనమీద యెట్టిచోనములు మోపబడినో అతనికి తెలియకుండెను. తనకు తెలిసినదంతయు నతడు పోలీసువారికి చెప్పియుండెను. అతనిమీద నెట్టిచోనాకోపణయు చేయలేదు. అతడు కుట్రలోలేదు. మంటాజు తనకు చుట్టుకుంటున్న వారిహస్త్యములను కనుగొనవలె ననుకొనెను. ఫాంసీటాక్సీ కర్చులక్రింద తనకు 10 రూపాయలిచ్చెనని చెప్పెను. బావలా కాపలావాడేమయ్యెనో యితనికి తెలియదు. ముద్దాయిల స్థానులనుగురించి అతడు మంటాజుతో చెప్పియుండెను. బావలా నతడు బాగుగా నెలంగడు. అతనిని తనకుగా కలుసుకొనలేదు. పోలీసువారు కలురంపేవరకు వారితో సయిత మెట్టిసమాచారమును చెప్పలేదు ఇంగ్లాండుమనుష్యులంటే అనుమానముగానున్నది గనుక మాక్సెయిలు కారునెంబరు అనుకొమ్మని అతడు సోదరునితో చెప్పియుండె

నా. క. పురాణమున దీని పేరును పేర్కొనినట్లు అట్లుబట్టి వేదము సాక్ష్యము పూర్తియయ్యెను.

అట్లుబట్టి సోదరి నటంజన సాక్ష్యము

తరువాత నటంజన అను అట్లుబట్టి సోదరి సాక్షిగా కలిచిరి. ఆమె బుర్రలలో కచ్చి బోనులనున్నప్పుడుకూడ ఆబుర్రలలో అట్టి యుండుననినను. ఇంద్రునిమనుష్యులలో చాలమందిని బొంబాయిలోని యింద్రునిమహారాజుగారింట్లో నివసించుచున్న ఆత్మారామసింగును తనకు తెలుసునని ఆమెచెప్పెను. ఇప్పుడు ఆత్మారామ బొంబాయినుండి వెళ్లిపోయెను. క్రిందటిదీపావళి సమయమున "అగ్రోరా" యను యింద్రునిమహారాజుగారింటికి మేను తీసుకొనిపోవుటకు జక్కియల్లా అబ్దుల్ కలీములు వచ్చియుండిరి. తరువాత 20 రోజులకు తిరిగి యిమ్మెను "అగ్రోరా" కు పిలిచిరి. అప్పుడప్పుడు ఆమె 1,2,3,4,5,6 ముద్రాయలను కలిగిపోయెను. అప్పుడు పిరందరును యింద్రులలో చెడిపోయినవానినియు, యిచ్చటికేదో పన్నాగమునిద వచ్చినవానియు మంటాజుపంపబడిన యొకచీటిని బావలాయంటిదగ్గర కావలవాడు అడ్డగించినయు, యిమ్మెనుమృత్యు వానికి వందరూపాయ లివ్వకతే యిచ్చినట్లును ది 1980 తరువాత యిచ్చినట్లు యేర్పాట్లయిన్నట్లును యింద్రుని బావలతో చెప్పవలసినదనియు జక్కియల్లా ఆమెతోచెప్పెను. అంత నామె టార్జూవర్షనున్న బావలొకబ్బుకు బోయి మంటాజుల బావల కరుకజేయబడి జక్కియల్లానుండి తాను విన్నదంతయుచెప్పెను. తరువాత నామె రెండవముద్రాయలతో కలిసియున్న ఫాసీని మహాలక్ష్మివద్ద కలిగి కొనెను. అగ్రోగ్రముకొర కచ్చిటికివచ్చితిమని ఫాసీ ఆమెతో చెప్పెను. వెళ్లిపోవలసినదనియు అల్లరియేమి చేయవలసినదనియు నామె ఆతనితోచెప్పెను. హత్యజరుగుటకు 26 రోజులముందు ఆత్మారామసింగు నామె కడసారి చూచెను.

క్రామపరీక్ష చేయబడి రెండునెలల పదునాలుగుదినములు బోలీసువారియధీనములో నున్నట్లు నటంజన చెప్పెను. ఎందుకు అరెస్టుచేసినారో ఏ నేరము తనమీదకూపబడెనో ఆమెకు తెలియలేదు. తనసోదరుడగు అట్లుబట్టితో ఆమె స్నేహభావముతోనే యుండెను. అగ్రోరాయంటివద్ద జక్కియల్లాతోనుండగా ఆమె తనసోదరుని కలుసుకొనెను. బావలను చంపవలెనను ఉద్దేశ్యముతో కొంతమంది బద్దామిలు యింద్రునుండి వచ్చినట్లు ఆమెసోదరునకు జక్కియల్లా చెప్పెను. ఈవార్తను బావలకు తెలియజేయవలసినదని జక్కియల్లా ఆమెసోదరునితో చెప్పియుండెను. బావలతోచెప్పమని ఆమెతో అబ్దుల్ కలీము చెప్పియుండెను. బచ్చిభాయియను యిక్రాయీలు వ్యభిచారి తాను నూన బావలాయను గొప్పస్నేహితులనుచెప్పి ఆమెను నమ్మించెను. బచ్చిభాయిని బావల ఆత్మాయని పిలుచుచుండెను. ముగ్గురొకరు తరువాత పరీక్షింపబడెను.

వినాయక ముల్గోంకరు

బొంబాయిలో నున్న యింద్రునిమహారాజు ఆస్తికంఠ టికిని మేనేజరుగా నుండియున్న వినాయకముల్గోంకరు తాన రెడ్డిచేయబడువరకు మేనేజరుగానుండిననిచెప్పెను. "అగ్రోరా" గృహము అతనియధీనముండెను. అందులోనతడుఅట్టబరు 9 లేదవరకుఉండెను అతడు అగ్రోరానుండివెళ్లినపిమ్మటరాంపూరునవామను వంపుటకు జక్కియల్లా అచ్చటికివచ్చియుండెను. 4వ ముద్రాయ అక్బరుసాయను 2వ ముద్రాయ బహుదూర్ సాయను రాంపూరుమహారాజుగారి రాకసందర్భమున బొంబాయిలో యింద్రుని మహారాజుగారి సేవలోనే డిసెంబరు 20 లేద వరకు ఉండిరి. నటంజను ఆతే డెరుంగును. ఫాసీ, ఆక్ష్మకు బహు మారులతో కలిసి నవంబరు మాసాంతమునకు పూర్వము బొంబాయిలో నుండెను. ఈవిషయమే ఆతనిగుమాస్తా అతనితో చెప్పెను.

బహుదూర్ సా వృత్తాంతము

అగ్రోజరు మాసాంతమునకు పూర్వమే అగ్రోరాయంటి వద్ద నతడు ఏద్రమాన్వెలుకారును చూచెను. అది యెవరికా అతనికి తెలియలేదు. మోటారుగైడుకావలెనని జక్కియల్లా యిమ్మెను అడుగగా ఆలిండియామోటారుగైడు డిజినిటీయబడెను. బహుదూర్ సాకు డిసెంబరువర కీయబడిన జీతములన్నియు రాజనా కరులక్రిందనే యిమ్మెనుబడినట్లు సాక్షి గుర్తుపట్టెను బహుదూర్ సాను సత్వములోనుండి తొలగించినట్లును కాని సామరుసెట్టు హాసులో నుండనిచ్చినట్లును యింద్రునుండి అతనికి ఉత్తరువువచ్చెను. డిసెంబరుమాసములో ఎర్రనిమాన్వెలు కారును బహుదూర్ సా యింద్రునికు పంపెను. హత్యజరిగినదినమున ఆ రోరాయంటివద్ద సేమ జరుగుచున్నదో తెలియజేయుటకు ధాండి నమాతినచ్చెనో లేదో సాక్షికి జ్ఞాపకములేదు. లగ్నీవలసాక్షిని జూచి పొందే చెప్పినసంగతులన్నింటి జేప్పెను. సరియైనమాట అతనికిజ్ఞాపకములేకుండెను. కాని సాక్షి బొంబాయివాడగుటచే నమ్మబట్టిని మాత్ర మాసందేశము చెప్పుచుండెను. హత్యజరిగినదినమున హత్యజరిగినతరువాత ఆతనిగుమాస్తా ప్రధాన్ వచ్చి ఆ క్రిందటి సాయంకాలమున బహుదూర్ సా ఫిరోజ్ సాతోటలప

[4వ పేజీ అనుబంధము తరువాయి]

యీ ఉపపాదనము మంచిదే యనియు, విశ్వవిద్యాలయవట్టు కు బాచినయెడల విశ్వవిద్యాలయ స్థానములను గుర్తించి అది విశ్వవిద్యాలయములగు పెగుగుట కేర్పాటుండెననియు, యింద్రునిమహారాజు సెనెటు ప్రారంభించవలెననియు, విశ్వవిద్యాలయ స్థానములేవో ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేయవలెననియు నింత వరకేమియు రాలేదనియు, అసెల్యేటరు కళాశాలల కాన్సిలు ఈ విషయమై విచారించి నివేదికము పంపగనే ప్రభుత్వము రాలొచ్చిచెదరనియు జెప్పిరి.

యన్. సత్యమూర్తిగారు కేరళ ఉత్సాహమునంతను మంత్రిగారు భగ్నము జేసిననియు, కేరళ విశ్వవిద్యాలయము విషయమై తగినంత శ్రద్ధ దీక్షింపవలెననియు గోరిరి.

జే. ఏ. సల్మాగాగారు ఆంధ్రదేశమున కొక విశ్వవిద్యాలయముండి తమిళదేశమునకొకటుండి కేరళదేశమున కేలయుండరాదనిరి. డక్షిణ కన్నడములోని కళాశాలలను మైసూరు విశ్వవిద్యాలయముక్రింద జేర్చవలెననిరి.

పి. ఆంజనేయులుగారు మంత్రిగారు బాధ్యతవంతము సెనెటుజే చేసిననియు, అంతయు మంత్రిదే యని సెనెటు దలచుననియు జెప్పిమత్తెగారు చెప్పిన ప్రదేశవిషయమున నెట్టికష్టమును లేదనియు, యిట్టివిశ్వవిద్యాలయ ముండవలెననునది ముఖ్యవిషయ మనియు, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు విశాఖపట్టణమును ప్రధాన స్థానముగ నిర్ణయించునట్లు అది ఒక ఉత్తరప్రభుల నుండు ననియు దత్తమండలములకు దూరముగ నుండుననియు జెప్పిరి.

అంతట డి||బి|| కృష్ణకామయ్యగారు వోల్టక్రరజేదని కేరళ విశ్వవిద్యాలయస్థాపనమునకు కష్టములు గలవని ఉపసంహరించుకొనిరి.

విశ్వవిద్యాలయములకు గ్రాంటు

యన్. సత్యమూర్తిగారు విశ్వవిద్యాలయములకు గ్రాంటు టిచ్చు పద్ధతినగుర్చి చర్చించుటకై ఆమెత్తములో 100 రూ||లను తగ్గింపవలెనని యుపపాదించిరి. గా|| మంత్రిగారు తన విద్దయెడలనే సనతితల్లిప్రేమను బాధ్యమన్నా రనిరి. డాక్టరు మత్తెగారు క్రిందటి సెనెటు మీటింగులో విశ్వవిద్యాలయముయొక్క ఆర్థికమాలములగుర్చి విచారించుట కొక సంఘమును నియమింపవలెనని తెచ్చిన తీర్మాన మంగీకరింపబడెను. విశ్వవిద్యాలయ మెక్కువ డబ్బున్నగాని పనిజేయజాలదు. ప్రభుత్వమువారు విశ్వవిద్యాలయ విషయమున తగు శ్రద్ధదీక్షింపటలేదని ఆయన చెప్పెను. 1928-29 లో 117,567 రూపాయ లీయబడెను. 1925-26 లో

దగ్గ ఎర్రమాన్వెలు కారును నడపుచుండె నని సాక్షితో చెప్పెను.

హత్యజరిగిన మరునాటియదయమున యింద్రుని సర్వీసులో నున్న శర్మకచ్చి యింద్రులైలు తనస్థలమును పొందే తొందరగా ఆరాతియే పోవుటచే పొందేకిచ్చితిని సాక్షితో చెప్పెను. తరువాత శర్మ యింద్రులవలె అరెస్టుచేయబడికొ తెలుగుకొనటకు ఆనేక పోలికస్నేమలకు వెళ్లెను. ఆత్మారామ సింగుకుగూడ ఒకడు అరెస్టుచేయబడినట్లు ఒకడు చంపబడినట్లు మునలుగురికి గాయములు తగిలినట్లు తంతివార్త పంపబడెను. ఆత్మారామసింగు యింద్రుని మహారాజుగారి ఏడికాంగు. అగ్రోరాయంటిలోనున్న యింద్రుని మనుష్యులందరును హత్యజరిగిననాటిరాత్రియే యింటివెనుకజై పుతలుపులన్నింటిని తెరచి వెళ్లిపోయిరి. హత్యజరిగినపిమ్మట ప్రధానమాన్వెలు అనుజ్ఞ లేకుండ రాజకీయోద్యోగులుగాని యితరమనుష్యులుగాని బొంబాయిలోనున్న మహారాజుగారింట్లో యేయింటిలోను ఉండుటకు వీలుపడదని యింద్రునుండి సాక్షికి ఉత్తరవులు వచ్చెను.

గుమాస్తా హత్యకృందపాయి

సోమరుసెట్టుమందిరములో నున్న గుమాస్తాహత్యకృంద పాయి తరువాత సాక్షిగా విచారించబడి సోమరుసెట్టుమందిరమున కొంతమంది మనుష్యులకు వసలినిమ్మని జక్కియల్లావచ్చి తన్నడిగినట్లు చెప్పెను. మరియు నతడు కొంతమంది ముద్రాయలను గురించియు ఎర్రమాన్వెలు కారులోను మోటారుగైడువరకు క్లి నరులలోను వారికిగల సంబంధమును గూర్చియు అరెస్టుచేయబడిన పిమ్మట కారెట్టు ఆనవాలుపట్టబడినదియు సాక్షియు చెప్పెను. ముద్రాయట్టిటకు సాక్షిని చాలసేపు క్రామపరీక్ష జేసెను.

తరువాత సాక్షి స్వామియ్యలయ్య యను మోటారుక్లీనరును పరీక్షించిన పిదప కొద్దు ఆదినమునకు కట్టిజేయబడెను. (ఆ. వె.)

26 కేలు నాకొబోటెడు క్రిందను, 67,800 లు యేర్పాటు చేయబడెను. 85,288 రూ||లు యొక్కను జేసినను అది సమద్రములో కాకిరెట్టువంటి దని చెప్పిరి. తుదకు విశ్వవిద్యాలయమునకు గ్రాంటుల రూపమున డబ్బు నిచ్చుచుండవలెనని చెప్పిరి.

నూతనవిశ్వవిద్యాలయ మభివృద్ధి గాంచుటకు ప్రభుత్వమువారు సానుభూతిని బాపినగాని లాభములేదని డాక్టరు మత్తెగారు చెప్పిరి.

సి.ఆర్. కెడ్డిగారు విశ్వవిద్యాలయము కోరిన దానికై ప్రభుత్వమువారు సానుభూతితోనే చూచుచుండి రనియు, విద్యాభివృద్ధి కార్యములకు డబ్బు కావలసియే యుండుననియు, అభివృద్ధివిషయమై ఆలోచింపవలె ననియు, సంస్కరణము యిప్పుడున్న స్థితిలో నే సాధ్య మగునేమో ఆలోచింపవలెననియు జెప్పిరి.

సర్ పాత్రోగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ప్రభుత్వము వారు విశ్వవిద్యాలయమున నెప్పుడును తోడ్పడుచునేయుండి రనియు, విశ్వవిద్యాలయమువారు క్రొత్త అభివృద్ధివిధానముల బంపు నెడల ప్రభుత్వమువారు తప్పక ఆలోచించెద రనియు జెప్పిరి.

ఏ. రామస్వామి మొదలగువారు విశ్వవిద్యాలయము క్రొత్త నూచనలు చేసినపుడు మంత్రిగారు కావలసిన సప్లిమెంటరీ గ్రాంటులను కోరవలెనని చెప్పిరి.

ఆ ఉపపాదన మంతట నుపసంహరింపబడెను. సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు ఆఫీసర్ జీతములో 1001 రూ||లు తగ్గించి కోయంబుత్తూరు కళాశాలను ఘర్షణ క్రేడు జేయవలెనని ఉపపాదించిరి.

రా||బి|| టి. ఏ. రామలింగం చెట్టిగారు బలపరచిరి.

గా|| మంత్రిగారు పాలపూటు కాలేజిని ఘర్షణక్రేడు జేయ నుద్దేశ్యముండుటచేత యిది సాధ్య ము గాదనియు అవకాశమున్న ఆలోచించెద మనియు చెప్పగా నది ఉపసంహరించుకొనబడెను.

పి. ఆంజనేయులుగారు ఎస్టాబ్లిషమెంటు జీతములక్రింద 100 రూ||లు తగ్గింపగోరి పండితుల దీనస్థితిని జెప్పిరి.

సర్. పాత్రోగారు రీవిషయము నాకొబోటెడు ఆఫీసరుల జీతము మార్పునపు డాలోచింపబడు నని చెప్పగా నది ఉపసంహరించుకొనబడెను.

జే. ప్రభాకర తంజకొగారు ఆర్టు కాలేజీల మెత్తములో 25000 తగ్గింపవలె నని కోరుచు పోట్లులు కాలేజిని ఘర్షణ క్రేడు చేయవలెననిరి.

డి|| బి|| కృష్ణకామయ్యగారును మాధవరాజుగారును దీనిని బలపరచిరి.

సర్ పాత్రోగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు యీవిషయమునుగుర్చి డెరెక్టుగారు విచారించుచున్నారనియు వారి నివేదికమురాగానే ప్రభుత్వమువారు తరువులను జేసెదరనియు జెప్పగా నది ఉపసంహరించుకొనబడెను. డిమాండు లన్నియును చర్చించుటకు వ్యవధి లేకపోగా మిగిలినవి ఒకటి నెంట్ల కొకటి అంగీకరింపబడెను.

అంతట సభ ఆపివేయబడెను. మరల సోమవారము సమావేశ మగును.

తునితాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము

ఈ సంఘ మీసల 31 లేదే మంగళవారము మధ్యాహ్నము 4 గంటలకు తుని కాంగ్రెసు ఆఫీసులో సమావేశమై (1) తాలూకాబోర్డు, యూనియన్ల యెన్నికలలో కాంగ్రెసుభి్యుల విధులనున్నా, (2) కడచిన సంవత్సరపు జనాభిర్బులున్నా (3) నూతన సంవత్సర కార్యక్రమము) అనగా నూలుచందాదార్లను విరివిగా చేర్చు విషయమున్నా చర్చించును. కోడేటి రంగారావులు, కార్యదర్శి.

దీ డక్కన్ మిల్ల స్టోర్స్ కంపెనీ

లిమిటెడ్., బెజవాడ.
రైలు మిల్లులకు కావలసిన యావత్సామానులు సరసమైన ధరలకు సప్లయిచేయబడును. ఎమ్రి, సిమెంటు, సాల్పు, వైరుకాకు, జల్లెడరేకులు ముప్పింగులు పైపులు అన్నివైజులు చెన్నపురి రేల్వేప్రకారం బెజవాడలో డెలివరీ యివ్వబడును. ఒక బ్రతులుఅర్థరు యిచ్చినచో మాసరసతయ సామానుల యొక్క నాణ్యతయు తమకే గ్రహించగలరు.
N. B. ఆయింబంజనులు, స్టీంబంజనులు, హల్లుల వల్లులు వగైరా మిషనరీకి మా చెన్నపురి కార్యాలయము 118య ఆర్కివియన్స్ట్రిటు, మద్రాసుకు (వాయగోరినాము

రాజమహేంద్రవరపు

వైశ్యసేవానందము

సందమహర్షికోత్సవము

నేడు రాజమహేంద్రవరములో జరుగుట

వేమూరి ఆంధ్రాభివృద్ధి అభ్యుత్థానము

ఈ ఉత్సవమునుండి యాక్రందిభాగములను ముద్రించుచున్నాము:-

సోదరీమణులారా! శ్రీమతి, కామాక్షమ్మగారు చదివిన నీవేదికలను ఈ సందమహేంద్రవరములో మనకల్లరకు వెల్లడియయ్యె. మనశ్రీవిద్యాభివృద్ధి, మహారాజశ్రీ, నాళం రామలింగయ్యగారును, వారిశిష్యులగునొకరినొకరు, శ్రీమతి నాళం సుభద్రమ్మగారును, స్థాపించిన యీ సందమహేంద్రవరములో వారుచేసిన మహోపకారమునకును, నేను మనఃపూర్వకమైన వందనముల జేయుచున్నాను. నేటిదినియు ఆమెగారి ఆర్థిక దినమగుటచే ఆమె జ్ఞాపకార్థముగా బాలికలు తమ విద్యాచాతుర్యములకై వారివారికి అభించిన బహుమతులకు సంకీర్తనమునను ఆమెను ఎల్లప్పుడును తలంపకమానరు. మన భారతసోదరీ మరణింపక యుండిన మన మెంతయో సంకీర్తనముజేడవారముగదా! అట్టిభాగ్యము మనకబృహదయె. ఆయినను, ఆమె స్వర్గలోకమునండి మనప్రేమకై సంకీర్తనము మానదని తలచెదను. ఆమహనీయులై మన భారత రాజ్యమున నీక నొకరిద్దరుండిన, వరకులములు, మున్నగు చెడుకార్యములు, అన్నియు యావుమాసి విద్యావతులై పూర్వపు పుణ్యాంగనలవలె సున్నతదశగాంచగలుగుదుము.

విద్యాప్రాత స్తవము

విద్యాధనమునకు సాటియగు ధనం తెచ్చెన గలదే? పురుషులకును, స్త్రీలకును, తుదకు సంసారసాగరమును దాటింపగల నాక యగు భర్తను గోల్పోయి, మహాభయంకర మైనట్టి వైరస్వము ననుభవించు స్త్రీరత్నములకును సహకారికి కాగల్గునది విద్యయేదా? అజ్ఞానాంధకారమును చీకటిని బాణియొక ముల ప్రియుని వంటి విద్య. మన హిందూదేశమున ప్రస్తుతము స్త్రీవిద్య పూర్వంబునెంతో అంతర్యమును, కొలదిగ ప్రబలుచున్నది. కాని మన వైశ్యస్త్రీలు విద్యకై తగినంత శ్రమ జేయుచున్నట్లు కన్పట్టదు. విద్య కలిగిన, విషయము, వికమత్వము, కాంతము మున్నగు గుణములు లభించుచు వెంటనే వరకులకావ్యమగులములు, బాల్యవివాహములు అడుగంటగలవు బాల్యవివాహముల మాన్పుకున్న విద్య యుచున్నట్లేకదు. ప్రస్తుతము మన బాల్యవివాహమే మనస్వతంత్ర్యమునకు విరోధిగా మారినది. బాల్యవివాహమునగా తమ ముద్దుబిడ్డలు ఆమెకొనుచు అమ్మ యని యెంతో ప్రేమగా వచ్చి కాగిలించినవారిని చేరదీసి, మాతృక మగ దెచ్చట పుట్టియున్నాడో? ఎటువంటి వర్త రాగలదో? ప్రేమింతునో? ప్రేమింపదో? అనుచిత ఈతిల్లికి. ఇక బాల్యగన్న తల్లికి వేరేమియు, చెప్పనక్కరలేదు. మాతృప్రాయకేమి కొనవ? పదివేలవరదీక్షా పెట్టి ఇమ్మనిదే మేమియ్యకొనువారమా? అనునాడంబర మాతల్లికి. ఇట్టి వృధాసంభాషణములు లేక, మాపుత్రిక విద్యావలయు గృహకృత్యములను నేర్చుకొని, పతి యాజ్ఞ జరుపటకై ఆత్మమాన కుశ్రూష మొదలైన కార్యముల నెఱవేర్చి వంశమునకు సుపరికరి లేగలదో? లేదో? యనుచిత విచికిత్సగల్గియుండిన సంతభాగంజేడిని ఎట్టికోడలు రాగలదో? గృహమునకు కీర్తి లేగలదో? లేదో? లేదోయను చింతకొమరులను గన్న తల్లిలకుండవలయును. చిరుతప్రాయముననే వివాహములజేసి, అంతటివారి ఆత్మగారి మతానుసారముగ, విద్యాభ్యాలము మారముజేసి వారికి వివిధములగు రంగుల పుష్పములతో జడలల్లి రంగునుగలట్టి, శృంగారించెదరు. అలంకారములకు మోరయేలేదు. ఇన్నిచేసి వారిని ఆత్మగారియొద్దకు పంపుదురు. అట్టి బామ్మలనుభర్తలు గాంచి కాంచితము నేతెంబులకై వెగటుగలుగ, వారు సహజగృహిణి స్థానంబులకుగింపు నప్పటికి మట్టి బొమ్మలవలె నిరర్థక రాండ్రుదురు.

స్త్రీ విద్య

విద్యాధనమునుగూర్చి విశేషించి చెప్పవలెదు. పురుషులకు విద్యయెంతో అవకాశము, స్త్రీలకును సంతయాచిత్తకమే. బాల్యవివాహము, బాల్యవివాహము, విద్యవైరస్వము మున్నగువిషయముల చేయవలయునని పదునాల్గు సంవత్సరములకే వరదక్షి

తాపికానబాధితులై పెద్దదేయ సమకట్టుమండ నింక బాలికలవిషయమై మీరొందింపవలయు! ప్రపంచదగ్గమున శ్రీపురుషులు సమలెకదా! సమ సమయములకు శ్రీయేకదా ముఖ్యురాలు! మనజాడెన్నియో ఋణములచే బుట్టుచున్నాడు. అవన్నియు దీర్చునట్లు ఋణవిముక్తి నొందవలదు. అతిశయమైన గృహస్థాశ్రమగృహ కార్యగృహిణివానామాడియే కావలయును. సమస్తజంతువులు, తమతమతల్లిల నాశ్రయించి యెవ్వధంబున బ్రదుకుచున్నవో, యాచిభ్రమననే బ్రహ్మచర్యాదాశ్రమముల వారును సర్వభూతములను గృహస్థుని నాశ్రయించియున్నవి. గృహస్థుండు సర్వదా కిర్యములకు జేయుచుండనే వలయు. గృహస్థునికష్టములు లేకను మిఱియింపవలెను. ధర్మవిషయంబులనే కాదు. ఈలోకముందు గృహస్థుని అనుసరించిన బంధువులును ధనహీనులు నుందురు. అందఱును సమముగా తృప్తిపడుట వలయునన్న కష్టసాధ్యమే గదా! ఇటువంటిధర్మమును నెరవేర్చు భార్యాభర్తలకు దేహము, హృదయము, బుద్ధియును, విద్యయును, అన్యోన్యతయును, నుండినగాని సాధ్యపడదు. ఇందువలన అన్నిటికిని పురుషునకు పత్నిమాలము. కనుక భర్తకుభార్య అనుకూలతయై యుండనేని అదియే స్వర్గమునకు తుల్యము. ప్రతికూలయైన భార్యగల వాడెప్పటికి దుఃఖముగలవాడే. వానిగతి చెప్పవలసికాదు. ఒక మహాపురుషుండు తనగురువుతో నిట్లనియె: గురుదేవా! యితరులకు నెన్నియో సద్విషయంబులు బోధించితి గదా! అన్నిటికి మూలముగ మాధవుని వైకుంఠమే రీతి నున్నదనిన నభిలాష గలవాడనై యున్నవాడనిన వదింప, శిష్యు! నే నూరక ఎన్నించిన మాత్రమున నీకెటుక పడజాలదు, విద్యావతియు, ధర్మవతియు, ననుకూలు రాలునైన భార్యగల వాని గృహమునకు పోయి నిరీక్షించిన, సమకట్టున నీవెటుంగగలవు అదియే స్వర్గమునకు నెక్కువయని వచించిట్లు నే వినియున్నాను. మూఢులగువాన మధర్మమునకు మూలము. సజ్జనుల సహవాసము శత్రుత్వములాభారము. చెడువస్తువు మంచినవస్తువులతో నొకటి కలసినను అన్నియు చెడుగదా! చక్కెర పాలతోకలిసి నప్పుడు రెంటికిని గుణమెక్కువయ్యెను. అట్లే సజ్జను, దుర్జనుసాంగత్యములు గుణావగుములను కలుగజేయును. ఇట్లుండ పురుషుడు తన కాలమంతయు తనప్రియపత్నితో గడపుచుండ అట్టి సంతోషంబులకు విద్యకూడదని యెవరు చెప్పగలరు? సోదరీమణులారా! యిటువంటి సుగుణభూషణులగు స్త్రీరత్నములు వరకులము లనెడి సాగరంబున తమ్ముదామే తమచేతులార పడద్రోసికొనటకన్న, అక్రమకార్యంబు లెందైనగలనో? కన్యా విక్రయము వలదని తీర్మానము (రిసల్యూషను) పూర్వనవని వింటిగాని, ఇప్పటికిని ఈ ఘోరకృత్యములు జరుగుచునే యున్నవి. ద్రవ్యాపేక్షచే కులము పుష్కలమైన తమ ముద్దుపుత్రులను కాటికిపోవ నిర్ధయగనున్న, మురుసలికి కటిక వానికి మేకలనిక్రయించునట్లు - విక్రయించుచున్నవారు. అట్లు గృహప్రవేశం, అయ్య అన్నిప్రవేశం, తరువాత దైవభుజనము నిందించు విధవాపుత్రులనుజూచి కపటవేషధారలై చింతించుచుండెదరుగాని యేమిప్రయోజనము? సత్యహాశ్వేంద్రుడు, నలచక్రవర్తి, మొదలగు మహనీయులందఱు తమ తమ ధనాగారంబుల విడిచి తమ పత్నిర్ధి ధర్మంబులు తమ వెంటకా వెడలిపోయిరి. అట్టి ఆకాశ్వేతమైన ధనమున కాసించి తమ ముద్దుబిడ్డలను వరకులముల పాలనేయు చున్నవారు.

విప్రులకుల అధోఽతి

మనదేశమున విశిష్టపురిస్థితిగతు లెట్లున్నవో గమనింతుము. సంసారభారము వహించుచున్న భర్తను గోల్పోయి, పెక్కు ఘనకార్యంబులు చేయగల సమర్థులైన స్త్రీలను, హీనముగా బాడెబుడుచుచున్నవారు. వారును నేమి యెటుంగని మూఢులవగిది మండవలయు. వారికష్టచింతలు లేకను మిఱియింపవలెను. కుభాకార్యాదిసమయంబుల వారు ఎటు బడిన చాల హేయముగా జూడబడెదరు. వారు వచ్చిన ప ఆ శుభములు. అకటా! కాలమహిమ! యిదియు విధియేకాబోలు; ఎంతజాతికరము! అనేక కష్టము లనుభవించి తమ్ముకు ముద్దుతో పెంచి పెద్దచేసిన తల్లిదండ్రులు నైతము విడిచి తమయౌవనజీవితము సమస్తసౌఖ్యంబుల గలుగజేయు నకుడు తమప్రియపతియే యని, యతడే దైవముగా నమ్మి వారివెంటనే పోవుదురు. వారోనే వీరిసౌఖ్యములు పెంపొందు వారోనే తమకష్టములు నశించునని కొండంతయోతో నుండి అట్టిపతిని దౌర్భాగ్యవత్తున పోగొట్టుకొని వైభవమును మహాభార సర్వమును మోడయించు తిగిలించుకొని యావజ్జీవము సమస్తసౌఖ్యంబుల విడనాడి కష్టము లనుభవించుచు విలపించుచు చింతిల్లుచుండు వారిని మనము నైతము నిర్భంధముల నేర్పరచి పుండులో పుల్లలుడినట్లు హింసించుచున్న శవహింసవేయు కటికవానితో

సమమే గదా! పాశము వారినిబిలుములకు వారేమి చేయగలరు? వెంటకాల జొచ్చు కుండెటికలి నీకి పట్టుచున్నది. ఒక్కపతి పోయినవారి వైర్యాదులు బుద్ధికాశల్యములు తఱుగునే. ఆదంతము కల్ల. గజరాజంబు పడినను గుట్టమెండు ననుచందము కాస్త్రులందు కాను క్రోధాదికిరాతకుల పశికర మొనరించుకొని కతిసాశ్రమములగు బ్రహ్మచర్యాశ్రమమును సన్న్యాసాశ్రమము, బలినీ గోల్పోయినపతి నడవవలయునని కాస్త్రములు ఘోషించుచుండ పరిచారికలవలె నుండుకాలముండి తమ హింసదళయే యెల్లప్పుడును జింతించుచుండ వారెట్లు దీని నాశ్రయించగలరు?

కాననో సోదరీ మణులారా! దైవబల మెట్లున్నను మనవలన వారు మేలు పొందుదురుగా? వారికి మనము నేర్పి పశోపకార మొనరించునట్టి యీ సందమహేంద్రవరము వలె మురికొన్నిటిని నిర్మించి వానిలో వారికి బోక్యము కలుగజేయవలయును పనిబాలికలకు ధనహీనులగు బాలికలకు నైతము విద్య చిరుత ప్రాయమునుండియే వరకులకావ్యమగులముల పాజనీలు మంత్రము బోధించుచు గాంధీమహాత్ముని చర్చాయంత్రముపాము బోధించుచుండిన వారు దేశోపకారిణులై తమయైనలేని దుఃఖంబుల బావులొని మనస్సును వారికి జిక్కినివారై మహాపుణ్యవతులై మెలంగగలరు. సోపరి తిలకములారా! నావలకులను కొంత యాలోచించి యిది సరియైన మార్గముని మిత్రోచితయెడల ప్రస్తుతము మిత్రుల యీ సందమహేంద్రవరము దీనికి కార్యదర్శి యైన శ్రీమతి బత్తుల కామాక్షమ్మ మొదలైనవారికి తోడ్పడినామివారికి తోడిన విధమున వికమత్వముతో పనులచేసి వారివారి ముద్దుపుత్రులను వైభవంబునైన స్త్రీరత్నములంబున వృద్ధిపరుపగలరని దృఢముగా నమ్మియున్నదానను. ఆయిన నోతల్లులారా! మొదట మీరభ్యసించవలసినది వికమత్వము. అనా! యిది వెలలేని మాణిక్యముగదా! యీయొక్కరత్నమును మనహృదయకుమలంబున దాచి యుంచిన అప్పటికిగదా మనము ధన్యులము. మనకెవరైన నడురాగలరే? లేదు, లేదు. వికమత్వములేకయే మనరాజ్యము అడుగంటినది. ప్రేమియంబుల కంతయున? సహకారికి వికమత్వమేమిడి? తానిని మాత్రము మనము విడనరాదు. కాంతలారా! పకలంపదలచే తులయాగు భారతమాతబిడ్డల మెయ్యండియు, ఒక వికమత్వము లేమిచే మనమిట్టి దుస్థితులపాలగుచున్నాము. చూచితిరా! మనరాజ్య మేలు ఆంధ్రప్రభువులు ఒక్కవికమత్వమువలననే సర్వసంపదల బడయగలిగిరి. మనకు ఆ వికమత్వమే యున్నయెడల బంగారుకు పరిమళమిచ్చినట్లుండు నగదా! ముఖ్యముగా వికమత్వమును సంపాదించుచు. లేకున్న మనమెట్లు వృద్ధికిరాగలము? ఓ! ఆతలారా! ఓ! తల్లులారా! మీరందఱును, వికమత్వమునే మీదేశముగా భావించి మీరొడండ్రును, మీపుత్రులను, యిటువంటి సదనములలో జేర్చి వారిని విశ్వాసతులనుగా జేయుదు. ఇంటిలో నెంతో నేర్పినను వారి కలవకుట కష్టసాధ్యము. ప్రస్తుతము మనవలన నెన్నియోకార్యములు చేతిపనులు జరుగుచున్నవి. ఇంటియందు కట్టుపనులు మనము స్వయముగానే యేల చేయరాదు? దర్శి వానికి ఒకటికి రెండింతలు కూలి యిచ్చుటకన్న మనమూరకుండి సోమరతనముగా కాలము వృథాపుచ్చుటవలన ప్రయోజన మేమి? వారి వారిబుద్ధివలన సుపయోగించి అనేకము లైనచేతిపనులు మొదలైనవి చేసి ప్రఖ్యాతి గాంచవచ్చునగదా? వృథాప్రలాపములు పగటినిద్ర సోమరతనము ఫినిషల మనము గడించుచుదేమి? పేరా? ప్రఖ్యాతియో? గృహకృత్యమునహితము స్త్రీలయందులు ఎంతయో బుద్ధివలన. ధూపఫలసియున్నది. వెంటపరిచారికులన్నను, పాకనైపుణ్యము సహితము నేర్చుకొనియుండి వారికి సహాయ మొనరించిన, మనలకై కష్టించిగడించుపురుషుల కెంతయో ఆశోగ్యము, సంతోషముగల్గును. అట్లయేక పరిచారకులకే నొప్పజెప్పి మనమేమియు బోక్యము కలుగజేసి కొనకున్న వారు పెట్టునదేభాగ్యము. పూర్వంబున వారిమణులు తమభర్తలతోపాటు అన్ని విషయంబుల బోక్యముకలుగజేసికొనుచు వారినుభిచ్ఛుదైక్రతనియములు భక్తితో నడుపుచుండెదనాను. అది యెంతయో శుభకరముగా నుండగదా! పార్వతీదేవి తన భర్తనుసహారితమ మొదలగుచుండ తన సాభాగ్య దేవతనుగూర్చి తన మనోబిష్టంబు నెఱివేర్చుకొనుచుండ పూర్వపు పుణ్యాంగనలు ఋషిపత్నులు రాజపత్నులు సహితము తమ యిష్టదేవతలైన సరస్వతీ, గౌరి, లక్ష్మి, కులసి మొదలగు సాభాగ్యదేవతల గొల్పుచు ప్రతనియములు సజ్జనుల పూజలొనర్చుచు, ఇల్లలికి మంత్రాలమున్నటికి పూజాద్రవ్యంబులకు కర్పూర దీపఘృతంబులను ధలపున్న తాంబూలాదులను నిర్ధపఱుచుకొని సుమంగళజనంబులతో గూడి గానంబు సల్పుచు పరమార్థావాముతో పూజించి వారి మహాభిష్టంబుల యిష్టసేధిబడయచుండిరి. ఇందుచేతనే స్త్రీలకు

రత్నములను దిరుగు కలిగినది. ఇప్పుడన్ననో భక్తి విశ్వాసములు లేని మఱికొందఱు ఇంద్రుల కల్పకార్యము లని చూపించుచు న్నవారు. దానిచే లాభమున్నను లేకున్నను దైవభక్తి చేయుట చే నిహపరములకు సాఖ్యమేగాని, తెడుపులేదుగదా? కనుక ను నమండఱును ప్రతనియమదుల చేయవలయును. ఇక వైద్యవిద్యను గూర్చి విచారించుము. వైద్యశాఖయనగా ఆవత్కాలక్షితకార్యములు అనగా క్రిందబడునప్పుడు కలుగు గాయములు మూర్ఛ మొదలైనవ్యాధులకు వైద్యులు వచ్చునంతలో మొదటితరగతి వైద్యపు సకమైనను యెంతయో మేలకలుగును. కానదానిని అన శ్యము మనము నేర్చియే యుండవలయు. ఈసదనమువారు సైతము, దానియందు పట్టుదల వారై యున్నవారు. దైవము వీరికో ర్కే శీఘ్రమున నెఱవేర్చ గలడని నమ్మియున్నదాన. పుల్ప వ్యాధులను సహితము మనమే కుదుర్చగలము. దానివలన నెంత యోధనము మనకు కూడిరాగలదు. అదిహితముకాదు. అన్ని శాస్త్రములకన్నను ఆరోగ్యశాస్త్రము మిక్కిలి వెలగల్గినది. అది యొకటి లేకున్న పైజెప్పినకార్యములు జేయుట మిక్కిలి దు స్తరము.

భూతదయ, కనికరముతో మానవజన్మము కల్గినది. మాన వశోటి సహాయార్థమేగాన, వైద్యవిద్య అనగా ఆరోగ్యశాస్త్రమే, సమస్తవిద్యలు ముతమత్రమేకాదు. వీధిసాదలకు సైతము మనము సహాయము చేయవలయు. ప్రస్తుతము ఎంత మందియో ధనములేక వైద్యుల సహాయము కోరక తమ దేహ రోగ్యముల చెడబట్టుకొనును మరణముల పాలగుచున్నారు. ఇట్టియొడ వనము అన్యవిషయముల నేర్చియుండిన, పరోపకారార్థమున సైతము, ఈ సదనములకు వారిని రప్పించియు! లేక వారియిండ్లకు మనము పోయియు, వారికి సహాయము జేయగలము. అన్నిటితోపాటు పరోపకారము సైతము మనము నేర్చుకొనవల యును. ముఖ్యముగ మనము గమనింపవలసినది వీధిలకు నుడి! అది లేకున్న మనలమృగతుల్యులకుగ పోల్చుచుండుచు గాన, ధనవంతు లు మహనీయులు సహా, మనసదనస్థాపకులవలె సరళహృదయు లై తోచిన సహాయముజేసి వీరికి తోడ్పడుదు రిగాక!

పారిశ్రామికవిద్య

ఇంక మన పారిశ్రామికవిద్యనుగుఱించి కొంత విచారించుము. అలకింపఁజేడెద. మన భారతమాత రాజ్యంబున సకలసా మర్థ్యంబులతో లక్ష్మీపుత్రియై తులనూగుచున్నను, మాణిక్యము మసిపాతలో దాచినట్లున్నది. ఈ రాజ్యంబున (యిక్ష్వాదన్వీ) అనగా పారిశ్రామికవిద్య చాలా కొరతగానున్నది. కట్టచునస్త్రు ము, వ్రాయున పెన్సిలులు, కాగితములు, సిరా, మొదలైన స మస్తవస్తుసామగ్రి ఎంతయు, అన్యరాజ్యమునకు మనమే వస్తు పులనంటి వారిచే చేయబడి మరల మనకే పంపబడుచున్నది. ఇది గాక దీనిపై నుంకము లెంతిధారముగా మనల చంపుచున్నది? అదంతయు మన మెఱుంగక నున్నారము. కాగితములకు మయు నామగ్రియంతయు మన రాజ్యంబున నున్నది. తగు ప్రయత్నములజేయక అంతయు వృథామగుచున్నది. అట్లున్నదని యో చించి యెవరైనను సాహసించి పనిచేసిన, వికమత్వము లేక యార్జ్యయనుదేవతచే బాధితులై యున్నవారు. ప్రస్తుత మీ రాజ్యంబుననే కాగితపు పశిత్రమునున్నదిదా? స్థాపించిరి. గాని వికమత్వము లేనికఠిన వృద్ధికి రాకయున్నది. మనము ధరించు నస్త్రములు సైతము, మనదేశమున ఫలించుప్రత్తిని వారికి మనముపంపిన, వారునూలుచేసి పంపుచున్నారు. అనూలు తీసి మనవారు కస్త్రములు నేసి స్త్రీమరుఘ్నీలు, పనివాండ్రుకూలీలు ఇరువురయొక్కలాభములు వాపననులు, ఇన్ని చూచుకొని ఆ త్రమిషికోపము దు త్రమిష జూపునట్లు కెల లభికముగా జేసి మనకు విక్రయించుచున్నవారు. నడుమ ఈ వృధా ఖర్చులే ఆప రిమితమగుచున్నవి. మనకన్నను, వారేమైనను సమర్థులే? పూ ర్వంబున మన సాధ్యములు లామే ప్తయముగా నేతపనుల జేసి ఖజ్జరునే ధరించుచుండెడివారు. పూర్వమున ఆంగ్లేయు యువతియగు లెల్కాసైతము ఖజ్జరు వడుతు చరకాయంత్రము త్రి ప్తయండినట్లు నే జదివియున్నదానను. మనమువ్రాయుసిరా (కరక్కాయలు) యింకీ కాయలు సహితము మనమేకదా వారి కి పంపుచున్నవారము. ఈదృశ్యకార్యము సైతము వనముచే యలేక యున్నాముగదా? ఓ! తల్లలారా! ఇది అది యననేల సమస్తమును మనదేశమునుండి వానికిపంపుచు ముఖారతమాతకు పుత్రులండియు, లేని చందమున సర్వసంపదలును, ఈ విధ ముగ గోల్పోవుచున్నది. మనకురుదైవము గాంధీమహాత్ముని యుద్దేశము సైతము వికమత్వము ప్రధానమని. వికమత్వం రెండవకోర్కె ఖజ్జరు, పారిశ్రామికాభివృద్ధి. భూలోకవైషము గాంధీమహాత్ముడు. అతడే మనల బంధవిముక్తుల జేయగలిగిన

వాడు. అతనికోరిక మనమేల దీర్చువాడు? తలపోపిగల్గిన ఆ వేదన మనము భరింపలేక అట్లే యిదియు. తలభారముని తలచి చరకాయంత్రమును త్రిప్పియూపడికి మనమే మనవస్త్రముల నేసి యేలధరింపరాదు? యత్నింపుడు. పట్టుదల వహింపు. ఆశ్ర ధమావలదునుండి? పారిశ్రామికవిషయమై రాజ్యాంగపువా గును మనకు ఆనేకవిధముల తోడ్పడుచున్నవారు. అందులకు ని దర్శనము ఈరాజ్యమునందుండు కాగితముల జేయు యంత్రశాల వు అఱులక్షల ధనమును ఋణముగ నిచ్చిరి. కాని మనవారం త్రుత్రము ఒక్కరయినను సహాయము చేయగల్గిరే! మనమే యడుగకయున్న రాజ్యాంగమునా రేపిచేయగలరు? ఇట్టిసహాయముల జేయువారున్నను, నునవారింకను, నిద్రావస్థ గలందుం డుట కడుంగడు తోచినయము. నెచ్చెలలారా! మనహిందూ దేశములో కాగితములు లక్షలకు మించి ఖర్చుగుచున్నవి. అట్టి కాగితముల యంత్రశాల, యొత్తిక లేనికఠిన నింకను నిద్రించు చున్నది. ఇకమీదనయినను వృద్ధిగాంచగలడని నమ్ముచున్నాను. మనదేశస్థితి యెట్లున్నదనిన, "జాన్నగడ్డకై జ గ డ మా డి వానరముచే నోడిపోయిన మార్జూలము" వ లె ను న్న ది నడుమ మనలో మనకు ఒడ్దిక లేక కయ్యమాడుచుండ, మనధన మంతయు, అన్యదేశంబుల జేరుచున్నది. మనభారతమాత కామ ధేనువుభంగి షీరంబుల పరదేశీయులకు పిండుచున్నది. ఇచ్చట కొంత పరికించిచూచిన యేవస్తువులైనను, జపాను, జర్మనీ, ఇంగ్లాండు, రెబ్బియనువార్లచే జేయబడినట్లు వారిమారు. లే కనబడుచున్నవి గాని, యెందునా చినను ఇండియావారిచే జేయ బడినట్లు పరిమార్చుట గానరావయ్యెగా? మనవారిది యేల యో చింపలేరే? సోదరీమణులారా! యంతవరకు నేచెప్పినదట్లుండ, మనదేశవస్తువులు చేసినవిచ్చినవాటిపై నను కొనువారు క్రేస్తపహించి ప్తదేశాభి చూనముంచి వానినేకొని ప్రోత్సహ పఱుపవల యును గాని, ఆచార్య! యిండియాలో జేసినవిబాగుండవని చెప్ప రాదు. అట్లు తలంపరాదు, విరువక చేయుచుండిన అవియే చాల బాగు గానుండగలదు. చెలలారా! యంతవరకు నావాసమున ఓషికతో వినినందులకు నాస్తితి పూర్వకమైనవందనములు. నేను అన్యప్రదేశమునుండి వచ్చి నాకుతోచినది నేను చెప్పియున్నా ను. మీరు దానినిగ్రహించి సార్థకఫలంపజేడెద. లేకున్న, వే దిలపై వృథాప్రలాపమే లాడుదురను అపకీర్తియే నాకుసైతము రాగలదు. అయినను, ఈ రాజమహేంద్రవరము రాజరాజన రేంద్రుని సత్యపరిపాలనము నందుండినది గాక, మహావిద్యాంకు లైన పండితోత్తములచే విరాజిల్లుచుండె గాన, మీరును అట్లే పండితోత్తములైన శ్రీమతి, కామాక్షమ్మగారు శ్రీమతి, రామలక్ష్మమ్మగారు అన్నమ్మగారు శ్రీమతి రత్నమ్మగారు మొ దలైనవారితో పాటు వృద్ధిగాంచగలరని నమ్ముచున్నాను. మీ రు నాయుండు చూపిన మహాగౌరవమునకు ఆనేకవందనములు. పట్టుదలగలిగి పనిచేసిన అన్ని కార్యములు చేయూ. కుభంధివర! గీ. పట్టుదలచేత బాల్యవిశివాహ మడంగు పట్టుదలచేత స్త్రీవిరక్త ప్రబలమగును పట్టుదలచేత బరితార్జ్య ఫలము గలుగుచు బాబుల లేక భాగ్యంబుల బడము వశమే॥

నై ని క శి య

మ రణ దం డ న

తిరుగుబాటునమయములలో తప్ప శాంతిసమయము లందు నైనికులకు ఎట్టి నేరమునకైన మరణదండన విధింపరాద ని లేమరు ప్రభుత్వమువారు నియమించిన నైనికశిక్షణాచార శాసనమువారు నివేదికలలో నూచించిరి. నేనముట్టడిలో ను న్నపుడు పిరికితనమునకు కాపలాయున్నపుడు నిద్రపోయినపు డు మాత్రము మరణదండన విధింపవచ్చు ననిరి.

క్రిందటిచంద్రామమునందు యిరువురు మాత్రమే కాప లాయున్నపుడు నిద్రపోవు నేరముక్రింద మరణదండన విధింప బడినది

మన్మథనాథ ముఖర్జీగారు శిలవ్రదీసికొనుట ధీర్, మాక్కి 36:—కలకత్తా హైకోర్టు అదనపు న్యాయమూర్తులగు గౌరవనీయులైన మన్మథనాథముఖర్జీగారు ఏప్రి యులు 1-వ లేదీ నుండి ఒక సంవత్సరము శిలపు దీసికొను చున్నారు. ఈదోగనడవి అలంకరించిన లేదీమొదలు 1925 ఆగస్టు 27-వ లేదీ వరకు కలకత్తా హైకోర్టు అదనపు న్యాయమూర్తిగ డల్లియు, సి. గ్రెగరీగారు నియమింపబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

దీ డక్కన్ మిల్ల స్టోక్స్ కంపెని లిమిటెడ్. బెజవాడ.

సోల్ పర్చేజింగు ఏజంట్లు ది మర్కంటైల్ ఏజెన్సీ 7/3 ఓట్లకోర్టుహాలుకార్నరు, కలకత్తా

ప్రీయింజనులు, బాషలరులు, ఆయిల్ యింజనుల రై నుమిల్లులకు కావలసిన చెప్పిడిన్న హల్లులు, వరైరా: మెషినులు, మోటారుకార్లు, పోస్టోగ్రాఫులు, వాచెన్, ఎ క్స్ప్లోజివ్ మోలు, స్టేషనరీ మొదలైన యేసామానులు కావల పున్నను సరసమైన ధరలకు ఫవలయ్యెబడును. ఒకే బ్రం లు అర్జరుయిచ్చి మానమ్యకము చూడగోరినాము.

యెందుకు బట్టతలయగును?

ఇవాన్సు లైమ్సు అండు గ్లిన రెనును విడువక ఉపయోగించిన మీ శిరోజములు రాయిట నిలుచును. కుదుళ్లకు నూతన జీవితము కలిగించి, కృశించిన శిరోజములు తిరిగి పెరుగుటకు ప్రారంభి చును. కాంతిగాను, ఆరోగ్యకరముగాను నుండును. దీని ఉపయోగించుచున్న మీ స్నేహితుని అడుగుడు. ఉష్ణప్రదేశమునకు ఇదియే శ్రేష్ఠమైన తలనూనె యని అయిన మీకు తెలుపును.

ఎట్టశీలుగల బుడ్డినే కొనుడు. అదియే మీకు పూచి.

ఇవాన్సు నన్సు, లెక్కర్ & వెబ్ లిమిటెడ్. లండన్ & లివర్ పూల్. ఇండియా ప్రతినిధి ఎఫ్. డబ్ల్యూ. ఛీన్ మాన్ పోస్టుబాక్సు నెం 313, బొంబాయి.

త్వరపడుడు!!

వెలువడినది!

వెలువడినది!

ఆంధ్రపత్రిక క్రొధననంవత్సరాది సంచిక నంవత్సరాదినాడు వెలువడినది

ఆంధ్రమహాజను లనుగ్రహించిన యమూల్యములగు వ్యాసరాజములతో బిప్పియున్నది. విషయ విభజనము గావింపబడినది. బెల్లాము జాతీయ సభకు సంబంధించిన చిత్రములు, ఇతరాంధ్రదేశ సంఘములయు, మహాజనులయు, వ్యాసకర్తలయు చిత్రములును గలవు.

ఇందలివ్యాసము లెల్లవిధముల నాంధ్రుల విజ్ఞానాభివృద్ధికి దోడు పడగలవు. ఇందు వేరొకచో ప్రకటితమైన విషయసూచి యీసంచిక విలువను చాటుగలదు. ఆంధ్రమహాజను లెల్లరు నీసంచికను స్వీకరించి దీనివలని ప్రయోజనము బడయదగుదురు.

మిగుల పరిశ్రమను గైకొని అమూల్యములగు వ్యాసములను వ్రాసి యీసంచికా ప్రకటన మందు మా కెంతయు తోడ్పడిన పండిత వర్ణులకు కృతజ్ఞతతో వందనముల నర్పించు కొనుచున్నాము. ఈ సంచిక యందు స్థలాభావముచే ప్రకటితములు గాని వ్యాసరాజముల యొక్క రచయితలను మన్నింప మిక్కిలి వేడుకొనుచున్నాము.

ఆంధ్రపత్రిక దినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు 0-8-0, వారపత్రిక చందాదారులకు 1-4-0, ఇతరులకు రు 2-0-0 లకు నీసంచిక లభింపగలదు. కొలది ప్రతులు మాత్రమే ముద్రితము లైనవి. వలసినవారు త్వరగా మాకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవలయును.

పై ధరలకు చందాదారులకు వి. పి. గా సంచికను పంపుకొనుచున్నాము. అక్కరలేని చందాదారులు మాకు వెంటనే తెలుప గోరుచున్నాము. ఊరకుండి వి. పి. లను త్రిప్పగొట్టి మాకు వ్యయ ప్రయాసలను గల్గింపకుండ మతిమతి ప్రార్థించుచున్నాము.

సంపాదకుడు,

ఆంధ్రపత్రిక,

7 తేలుకెట్టిపేడి, చెన్నపురి.

భారతి

సచిత్రమాసపత్రిక

ప్రతిచంద్రమాసాదిని ప్రచురింపబడును

సచిత్రమాసపత్రిక ప్రతిసంచికయందును 3, 4

రంగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో ప్రచురింప బడును. వాఙ్మయము, చిత్రకళలు, గానము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక విషయములతో ప్రతిమాసమునను 200 పుటల కలిగియుండును.

మేనేజరు, భారతి.

వాఙ్మయము, చిత్రకళలు, గానము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక విషయములతో ప్రతిమాసమునను 200 పుటల కలిగియుండును.

ఆంధ్రపత్రిక
1925-వ సం॥ మార్చి నెల 28-వ తేది
శనివారము

సాందర్భము*

సాందర్భత్వము గూర్చి జేయు కఠిన్య గారు అడియారు బ్రహ్మవిద్యాశ్రమ మునం దిచ్చిన యుపన్యాసములును, కలకత్తా మైసూరు విశ్వవిద్యాలయములలో జేసిన ప్రసంగములును పుస్తకరూపమున ప్రచురింపబడినవి. పాశ్చాత్య పండితులలో, ప్రాచ్యవిద్యులను నిజమగు సానుభూతితో తిలకించువారు రుదుగ గలరు. అట్టివారిలో కఠిన్యగారు ముఖ్యులు. హిందూవిజ్ఞానమును గ్రహించుటకును దానిని అన్వేషణములలో వ్యాపింపజేయుటకును వీరు సలిపెడికృషి మిగుల శ్లాఘనీయము. జాతీయకళాపునరుద్ధరణమును వీరు తమ జీవితాశయములలో నెకటిగ పరిగణించిరి. ప్రాచ్యదేశములందు వీరు పర్యటనము సలిపి, అందలి నాగరిక సాంప్రదాయములను గ్రహించుటకు శ్రమదీసికొనియుండిరి. జపానునందు కొంతకాలము నివసించిరి. చీనా మున్నగు ప్రాంతములందు దిరిగిరి. హిందూదేశమునందలి వివిధప్రాంతముల విశేషములను కనుగొనుటకు, వీరు పాటుపడుచున్నారు. ఆంధ్ర, పంగ, కర్నాటాది శిల్పకళానైపుణ్యము గూర్చి వీరిచ్చెడియుపన్యాసములు మిగుల రమ్యముగ నుండుట చెన్నపురిపౌరుల కనుభవసిద్ధము. ఇటులనే సంగీతసాహిత్యములందు వీరికి గల శ్రద్ధయు, అన్వేషణసక్తియు, ప్రశంసార్హములు. సాందర్భత్వమునందు, పాశ్చాత్యప్రాచ్య దార్శనికుల యభిప్రాయములను వీరు వివరించి అందలిగుణావగుణములను బేర్కొనిరి.

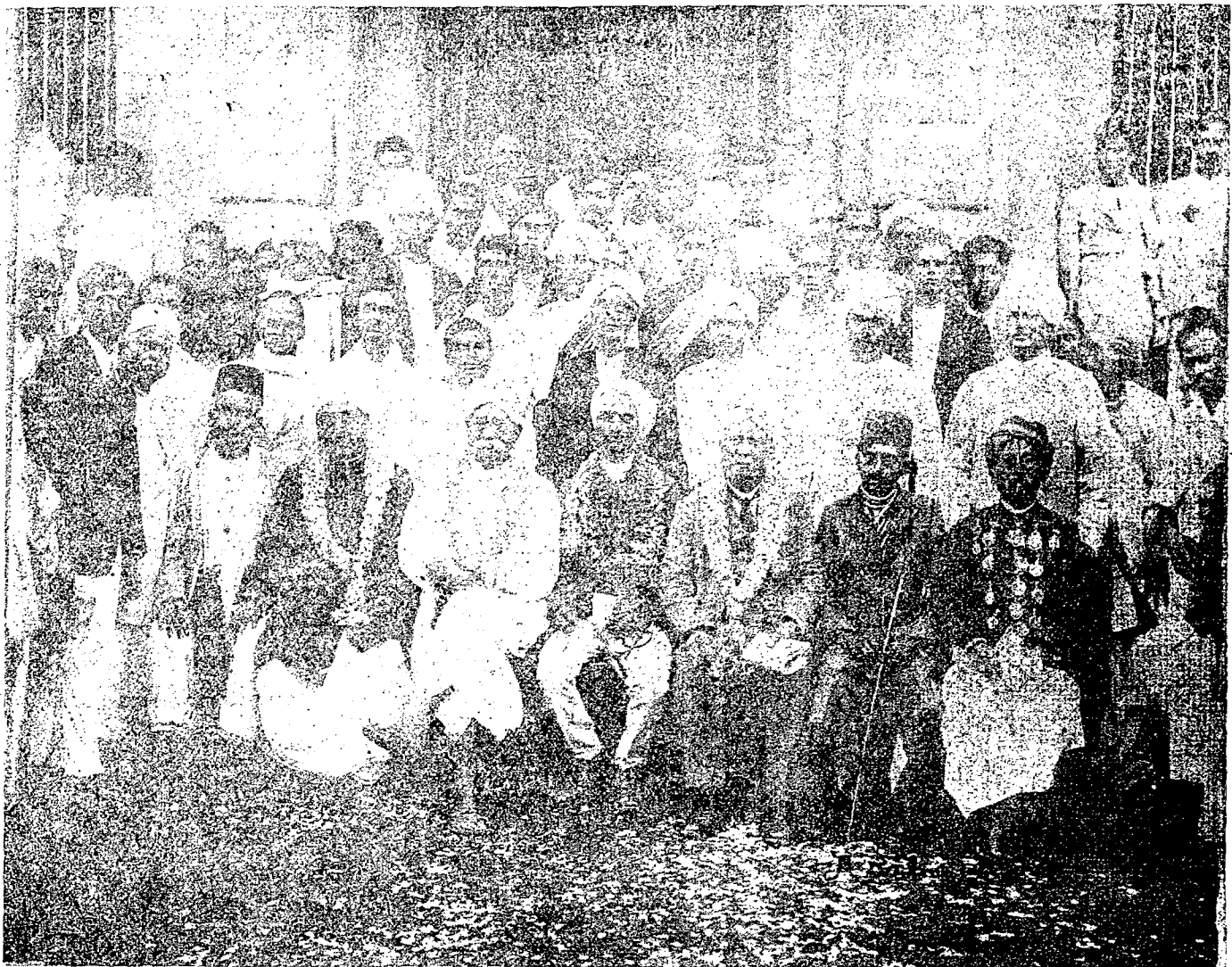
పాశ్చాత్యదేశములందు, సాందర్భముక ప్రత్యేకశాస్త్రముగ చిరకాలమునుండియు పరిగణింపబడియున్నది. ఇటులనే వివిధవిషయములకును ప్రత్యేకశాస్త్రము లేర్పడి పరస్పరసంబంధము లేక నిలిచియున్నవి. శారీర శాస్త్రము, మనశ్శాస్త్రము, జంతుశాస్త్రము, కీటకశాస్త్రము, వృక్షశాస్త్రము, లోహశాస్త్రము, మున్నగు శాస్త్రము లన్నియో గలవు. సాందర్భ పరిమాణము, యూరపునం దాయాకాలములలో నిర్ణయింపబడుచుండెడిది. ఇప్పటికిని, అట్టి నిర్ణయము జరుగుచునేయున్నది. ఈ విషయమై భిన్నాభిప్రాయము లుండుట సహజమేయనినను, సాందర్భశాస్త్రజ్ఞు లెల్లరును బాహ్యరూప సాందర్భమునే ప్రధానముగ భావించుచుండిరి. చక్షురింద్రయము న కేది మిక్కిలి సంతృప్తిగొలుపునో, అదియే మిగుల సుందర మని భావింపబడెను. ఈ భావము, బాహ్యపరిస్థితులలో గలిగెడిమార్పుల ననుసరించి మారకపోదు. ది దృశ్యువు ని అనా

* జేయు, పావ. కఠిన్యగారిచే రచింపబడినది. టెలుగు 1-4-0. శివుసాఫీకల్ పబ్లిషింగు హౌసు, అడియారు, మదరాసులో దొరకును.

రోగ్యము, విద్యావిహీనత, అనుభవరాహిత్యము, అనాగరికము, మున్నగు స్థితిగతులు, సాందర్భ గుణగ్రహణమున కాటంకము గలిగింపకమానవు. కాని, తగిన యోగ్యతలున్న వారు, బాహ్యరూపముబట్టి సాందర్భమును నిర్ణయింపగలరనియే, పాశ్చాత్య ప్రపంచచారిత్రము దెలుపు చున్నది. ఏది యుపయోగకరమో అదియే సుందర మని సాక్షాతీసు రెండువేల సంవత్సరముల క్రిందనే చెప్పెను.

కాని రానురాను కళను కళకొరకు గౌరవించు యూహ ప్రబలపాగెను. ఉపయోగమున్నను లేకున్నను సాందర్భ మనునది ప్రత్యేకముగ నెకటి గలదని, ప్లేటో గుర్తించెను. ప్లేటో సిద్ధాంతము, పాశ్చాత్యతత్వము నెరిగినవారిల్లరకును తెలిసియున్నదే. ఇంద్రియములకు గోచరించెడి ప్రతివస్తువునకును, సంపూర్ణప్రతిబింబ మొకటి కలదని, ప్లేటో తలంపు. మన కగపడు సాందర్భమునకు గూడ, ప్రతిగ పరిపూర్ణ సాందర్భము వేరొకటి గలదని, ప్లేటో భావించెను. 'వీనసు' అను పరిపూర్ణ సాందర్భరాశిని, గ్రీకులు గుర్తించిరి. వీనసు దేవతగూడ, సుందరస్త్రీల సంపూర్ణ ప్రతిబింబమేగాని వేరుగాదు. సాందర్భము, సామ్యవాంగములకలయక దప్ప వేరుగాదు. వస్తువులు వానియంతట యవి వికారముగ నున్నను, సరియగు పాశ్చాత్య జేర్చిన సుందరరూప మేర్పడునని, ప్లేటో దెలిపెను. కంటికి గనుపించెడి సాందర్భము బట్టియే, శాశ్వత మగు సాందర్భమును గ్రహింప వీలగునని, వీరి భావము. ప్లేటోకు పిమ్మట, వారి సిద్ధాంతములే చిత్రకళాకోవిదు లందరకును శరణ్యము లయ్యెను. అవియే ప్రమాణములని భావింపబడెను. పాశ్చాత్యదేశము లందు ప్రకృతిశాస్త్రము ప్రాముఖ్యము వహించిన నాటినుండియు, మార్పు గలుగసాగెను.

సాందర్భ సిద్ధాంతము, ప్లేటోనాటికన్నను రానురాను ఎక్కుడు ఆశంబరముతో గూడుకొనుట తటస్థించెను. భావ విభాగములధికమయ్యెను. కానికఠిన్యగారు దెలిపినటుల, పాశ్చాత్య శాస్త్రజ్ఞులు ముఖ్యమగు మానవజీవితమునకును సాందర్భమునకును గల సంబంధమును గ్రహింపరయిరి. హామెట్టుపాత్రలేని హామెట్టు నాటకమువలె, సాందర్భకళ కళారహితమై యుండెను. ప్రాచ్యదర్శనములందు మాత్రము ఇట్టిజాన మెక్కడ జూచినను" గనుపించును. చీనాదేశమునందు, సాందర్భత్వమును గూర్చి ప్రత్యేక సిద్ధాంతములు గనుపింపకున్నను, జీవితప్రాముఖ్యమును వారు గుర్తించినటుల కఠిన్యగారు దెలుపుచున్నారు. ప్రాచ్య విజ్ఞానపు ఉత్కృష్టతను గ్రహింపవలయుననిన, హిందూదేశము పంకకు దిరుగవలయును. పాశ్చాత్యప్రపంచమునందువలె, హిందూదేశమునందును నియమబద్ధమగు సాందర్భ శాస్త్రము లేకపోలేదు. ఈవిషయమై గల ప్రాచీన సంస్కృతగ్రంథములనేకములు బయల్పడుచున్నవి. కాని, తక్కిన శాస్త్రములవలె నీ శాస్త్రమునకు ప్రాముఖ్యమేల గలుగలేదని యడుగవచ్చును. ఆర్య విజ్ఞానమునందు సర్వశాస్త్రములును సర్వకళలును మోక్షసాధనములుగ గుర్తించబడినవి. సంగీత, సాహిత్యాది విద్యలన్నియు, ముక్తిసోపానములు దప్ప వేరు గావు. అందుచే పంచేంద్రియ

సప్తమాంధ్ర ఆయుర్వేదమహాసభ, ప్రదర్శనల ప్రారంభోత్సవము. మధ్య కూరుచున్న వారు సభాధ్యక్షులగు వైద్యరాజు డా॥ దంటసుబ్బావధాని గారు కుడివైపున సర్ పి. త్యాగరాయ శెట్టిగారును, యెడమవైపు డి॥ బి॥ స్వామికన్నుపిల్లెగారలు గలరు. ఎ. రత్న అండుకంపెని మదరాసు

మదరాసువార్తలు

కృష్ణగానసభ:—ఈ సభవారి తరపున తియిసిక్కినే శారదాచాళులలో ఆదివారము 4-15 గంటలకు మనకాత్ సోదరులు మార్కండేయచరిత్ర పరికరగా చెప్పుదురు.

త్రివళిక్కినే సంగీతసభ:—ఈ సభవారి తరపున నెం 1 వెంకటాచలంశెట్టి వీధిలో మైసూరు విద్వాన్ కళింగ గారు ఏకకాలమున గాత్రము, హోస్యనియము, తబళ, వాద్యములతో సంగీతసభ ఆదివారము 4-15 గంటలకు జరుపుదురు.

సవరణ:—గురువారము పత్రికయందు హిందూ యువతీ కరణాలయమందు జేకోధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వర రావుచతురుగారిచే నూతన గృహప్రవేశ మహోత్సవము జరుపబడినది యనుటకు బదులు, నేత ప్రారంభమహోత్సవము జరుపబడినది యని చదువుకొన ప్రార్థితులు. భాస్కర్ల ఈశ్వరుడు సహాయ కార్యదర్శి, హిందూయువతీకరణాలయము.

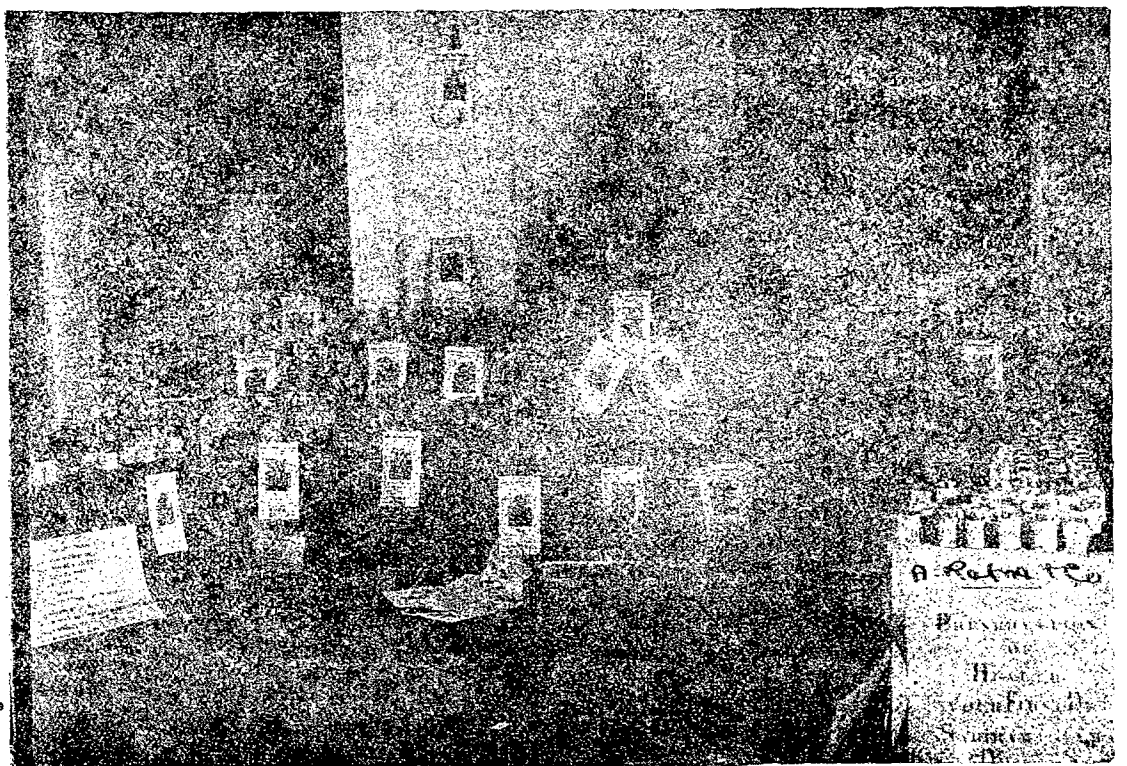
సెనేటు ఎన్నికలు:—కె. సి. దేశికాచారిగారు మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము సెనేటుసభలో ఖాళీచేసిన స్థానమునకు హైద్రాబాదు సైబాంకాలేజి చరిత్రోపాధ్యాయులు ఎస్. హనుమంతరావు ఎం. ఏ. ఎల్. టి. గారు ఆభ్యర్థిగా నిల్చుచున్నట్లు మాకు తెలుసుపడ్డారు.

దేశీయ ప్రార్థనసమాజము

ఈసమాజపు 13 వ వార్షికోత్సవము పెరంబూరులోను, మదరాసులోను, మూడవది నములు జరుగుచున్నది. రేపు ఉదయం 7-30 Xcell గోవిందస్వనాయునివీధిలో అన్నాపిళ్లవీధికి సమీపమున ప్రాణికాల సంతోషము జరుగును. సాయంకాలము 5-30 Xcell స్ట్రాటా ముత్యామొదటివీధిలో ఎస్. కె. సి. డి. వైశ్యా పెకండేరి పాతకాల భవనమున మహాసభ జరుగును. హైకోర్టు జడ్జిగానుండిన టి. వి. శేషగిరి అయ్యర్ గారు అధ్యక్షులుగా నుండెదరు.

ఎ. రంగనాథము మొదలియర్ గారు బి. ఎ. బి. ఎల్. ఎం. ఎల్. సి. జీవితము మతము అనువిషయము సుపర్యసించెదరు. సోమవారము సాయంకాలము పెరంబూరులో బీదలకు అన్నవాసము ప్రార్థనసభ జరుగును.

చేపూరు మునిశ్వరయ్య
కార్యదర్శి

ఆయుర్వేదవైద్య ప్రదర్శనశాల

ఎ. రత్న అండుకంపెని మదరాసు

రాకపోకలు:—బి॥ బి॥ స్వామికన్నుపిల్లెగారు శుక్రవారంనాడు మధుర వెళ్లిరి. సోమవారంనాడు తిరిగివచ్చెదరు. వి. ఎస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు మధుర నిన్న రాత్రివెళ్లిరి. ఆ చుట్టవీరు వై. ఎం. సి. ఏ శంఖుస్థాపనచేసి సాయంకాలము ప్రస్తుత రాచకీరుపేరిని గూర్చి యువస్వనింతురు. ఎం. ఆర్. ఖాన్ గాట్, ఏ. రామస్వామయ్యగార్లు మదరాసు యీవుదయం జచ్చిరి. ౯౦ విలియంసోడెన్ గారు కొలంబోవీడుగా ఆస్ట్రేలియాకు పయనమైరి.

ఖాదీ అమృతము:—బి. ఎస్. బరూచాగార్లు వ్రాయుచున్నారు. “సోమవారమునంచి పట్నంలో ఖాదీ అమృతము మొదలుపెట్టితిమి. స్వామివారులప్రోత్సాహము బాగుగానేయున్నది. ఇంతవరకు 8000 రూపాయల ఆదాయం కలిగింది. సి. రాజగోపాలాచారి, ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగార్, కె. భావ్యం, ఎస్. ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగార్లు చాలా తోడ్పడుచున్నారు. ఖాదీ అమృతమును ఈక్రిందిపట్టుములందు క్రింద నువహరించిన తేరులందు సంచార మొనర్తును.

పాల్ ఘాట్ 28, 29, ట్రిమార్ 30, 31, ఎర్నాకులం, కొచ్చిను, 1, 2 తిరువూరు 3, 4, తిరిగి మదరాసుకు 5 తేదీకి చేరుదును.”

శ్రీరామకృష్ణ విద్యార్థి భవనము:—మైసూరులోనున్న శ్రీరామకృష్ణ విద్యార్థి భవనమును గవర్నరు దంపతులు నిన్న సందర్శించిరి. స్వామి శ్రద్ధాసంధులవారు రా॥ బి॥ సి రామానుజాచారి, రా॥ సా॥ రామస్వామయ్యంగారు ప్రభువులు స్వాగతమిచ్చిరి. గవర్నరు దంపతులు తమసంతకమును తెలియజేసి ఆచటివిద్యార్థులకు నూత్ను హితోపదే మొనర్చిరి.

స్వదేశపు రంగున ర్తికలు:—చెన్నపురిలో శాకాపేటనుంచి యెం. యం. ఆచార్య అండుకంపెనివారు రంగున ర్తికలను, క్రేయితులను తయారుచేయు చున్నారు. మాసరా మాకు వాని నొక పెట్టెను పంపిరి. అందు ఎరువు, అకుపచ్చ పసుపుపచ్చ, వూదా, నీలము, నలుపు మున్నగు రంగు క్రేయితులు గలవు. ఉపయోగించుమాడ రంగులు బాగుండెను. విద్యార్థుల కివి యొక్కన ఉపయోగముగ నుండగలవు ఈ దేశమునగూడ నివి తయారగుచువును విదేశములనుం తెప్పింపక వీనినే యుపయోగించిన స్వదేశపరిశ్రమల పోషిచుట యగును.

కో హ టు దు ర ం త ము లు

గాంధీ షాకతాళిగార్ల స్టేటుమెంటు

ఉభయలుభేదాభిప్రాయములకు వచ్చుట

పరస్పరసహనమును గుణపాఠము

(నిన్నటివరకు)

దొరతనముయొక్క బాధ్యత

ప్రభుత్వమును గురించి యొక్కవారు చెల్లవలసియున్నది. పోరాటపు ప్రదేశములనుగల అధికారులు నిర్లక్ష్యము, నిర్లయ, అసమర్థత, దౌర్బల్యముజూపిరి. ఆగ్రహమునకు కారణమైన కరపత్రమందలి పద్యమును దీనివేసిన బిమ్మలు కరపత్రములను గాల్పుట మిక్కిలి పొరబాటు. మొట్టమొదట జీవనదాడును ఎర్రబుచ్చేయుట బాగుగనున్నది. వెంటనే వానిని నడవేయుట మంచిదిగాదు. విడుదల చేసిపిమ్మట తిరిగి వానిని అట్టుచేయుట మిక్కిలితప్పు. సెప్టెంబరు 6-వ తేదీనుండును 9-వ తేదీనుండును వారిఅర్థప్రాణముల కపాయము వాటిలనున్నదని చెప్పినను ప్రభుత్వమువారి హెచ్చరికలను వైన రక్షణమార్గముల నవలంబింపకుండుట బహుగొప్ప నేరము తుదికు దురంతము వాటిలను ప్రజలను రక్షింపకుండుట మరీ గొప్పతప్పు. కోహటునుండి గాంధీజీ పిదపహిందువుల కాహారపదార్థము లియ్యక, రావల్పిండియందు వారిని నిరాధారముగ విడదలయు మహాపూర్వకృత్యము కోహటునందు జరిగిన అల్లరులను గురించి విచారించుటకును, అధికారుల ప్రవర్తనమును పరీక్షించుటకు, నిష్పత్తులుగల నొకసంఘము నియమింపమి, యిండియా ప్రభుత్వము యొక్క ప్రవృత్తినను యెంతవరకు నెరవేర్చుచున్నదో దెలియజేయుచున్నది

రక్షణకొరకు ప్రభుత్వము నాశ్రయింపవలదు

గతముకంటె భావియందు శుభము చూపగలగనియుండు లేదని చెప్పటకు చింతించుచున్నాను. ముస్లిముకార్యనిర్వహణ సంఘము మావిచారణయందు బాల్గానరు కొనాచింతించవలసియున్నది. ఉభయసంఘములను ప్రాసిక్యమున జేసెదమని భయపెట్టి ప్రభుత్వము రెండు సంఘములకును సమాధానము గుదిచ్చెను. అట్టిసమాధానమునందు ప్రభుత్వమొక పార్టీగానున్న దనిదలచినప్పుడు నేనెట్టి యేర్పాటు మాహించజాలకున్నాను. ప్రాసిక్యమున జేసినయెడ కొండనాండ్లు తిరుగుబాటు చేసెదరని భయపడి చో ప్రభుత్వ మిట్లు స్పష్టముగ చెల్లి ప్రాసిక్యమున చేయుటమానిఉభయ సంఘములకును గౌరవదాయక మగును హృద్భావములను వెదజల్లి సమాధానము చేయవలసియున్నది.

రాజీయోగ్యముగ లేదు

ప్రస్తుత గాంధీజీ ఆస్తి విషయమై యేర్పాట్లుచేసబడవందున సమాధాన మెంతమాత్రమును యోగ్యమైనదిగాదు. జీవనదాడును ప్రాసిక్యమున జేసిపరులతప్పు నాతనిపైవైదొలికించుట వలన సమాధానము బాగుగలేదు. హిందువులకును మహమ్మదీయులకును న్యాయమున సమాధానము చేయవలసినది ఉభయ సంఘములయందును హృదయవైగృహ్యము గావించి, హిందువులను బిలచి వారికి రక్షణ మిచ్చెదమని అభయమిచ్చి, పాడుగానిదిన దేవతలను గురుద్వారమున తిరిగి బాగు గావించుటకు కొంత ద్రవ్యమొసంగుట అత్యాశక్తికము. అన్నిటికంటె ముఖ్యముగ, ఉభయసంఘములయొక్క పెద్దల సమక్షమునగాని తక్కువతంతరమైన చక్కగ అర్థము జేసికొనిన అందువలన గలుగు ప్రతిఫలము నెరిగినగాని భావియందు ఉభయ సంఘములను సుతంత్రముల గావించు ప్రయత్నము సల్పదని అభయము నియవలయును. శుద్ధి సుతంత్రము గావించు ప్రయత్నములను గావించుట నా కెంతమాత్రము యిష్టములేదు. ఎవరిమతమును గురించివారికే సంబంధముగలను. తురుణులకు గాని యొక్క వయస్కు రాలుగాని యిష్టము వచ్చినన్ని మారులువాడుగాని ఆమెగాని మతమును మార్చుకొనవచ్చును. కాని నేనెట్లు చేయుగలిగినదో కేవలము ప్రవర్తనచేతనే అట్లు గావించుట కంగీకరించి మత ప్రచారమును నిరోధించెదను. హేతువులేనా, మానసికముతో ను యీ విషయము సరిబంధించియున్నది. ప్రవర్తనము ద్వారా మనస్సును హేతువును ప్రబోధింపవచ్చును. సరిహద్దులందు న్యాయముగ నెవ్వరును హిందువులు సుతంత్రులు లయ్యెదరని నేను

దలంచజాలను. వారచ్చట కేవలము స్వలాభముకొరకున్నారు. మహమ్మదీయులకంటె వారు బలవంతులుగాను. అధికసంఖ్యాకులగు మహమ్మదీయులమధ్య తక్కువ సంఖ్యాకులగు హిందువులు గలరు. ఆయుధము లుపయోగించుట వారెరుంగను. ఇట్టి పరిస్థితులందు ప్రాపంచిక సౌఖ్యములకొరకు యిష్టానుసారమున లబింపబడుదుర్యలలగుహిందువులకు దురాశ మొడుగనగుండును. అట్టి భయము లిచ్చినను నీయకున్నను, వాళ్లెవరను హృదయపరివర్తనమొనరు పరివర్తనము గానున్నను, నేను అవలంబించవలసినమార్గము నాకు స్పష్టముగ గన్పించుచున్నది.

విదేశీపరిపాలనార్థములు

విదేశీయుల పరిపాలన ప్రాబల్య మునుజనం దున్నంతవరకును ఏదయో నొకదికలుండు దానినో నాకు సంపర్కము గలుగక మానదు. సాధ్యమగునంతవరకు విచ్చిముగ విదేశీప్రభుత్వముతో సంస్కర్మ మునుకొనవలయును. స్వాతంత్ర్యముగ నుండుటకును స్వాతంత్ర్య సంపాదనకును నిదియే మార్గము అధిక సంఖ్యాకులగు దేశీయులెట్లు దలచినదో స్వరాజ్యము కరతలామలకముగనుండును. స్వరాజ్యమునకు సంబంధించినమాలలతో ముత్రమే నేను బరిష్కారము చేయగలను. భావిజాతీయ లాభములకొరకు నేను వర్తమానమందలి స్వలాభముల నాత్యజించెదను.

మహాత్ముని హితబోధనము

మహాత్మునియలు సమీపింపకుండినను, కోహటు హిందువులు వారి యావత్ సాత్తును బోగొట్టుకొనవలసివచ్చినను, మహాత్మునియలకును హిందువులకును సంపూర్ణముగ సామరస్యముదయించునోమను, మహాత్మునియలతో బ్రతిభు ప్రభుత్వపుతుపాకుల సహాయ్యులవనరము. శాంతియుగ లేకయే జీవించగలమని దృఢముగ విశ్వసించువరకును, కోహటు వెడలవద్దని హిందువులను నేను గోరుచున్నాను కాని నా హితబోధనము అనుకరింపజాలనిదని నేనెరుంగదును. కోహటు హిందువు లిది అవలంబించరని నాకు తెలియును. అయినప్పటికిని మరియొక సలహా నీ నీయజాలను. నే నీయగల సలహానిదియే. నాసలహాను గురించి అనుకరింపజాలనిచో వారిప్రతికారముగ వారు ప్రవర్తించవలయును. వారికి సానుభూతియు వారికి చక్కగ తెలియక జాతీయవాదులుగ వారు కోహటునందు నివసించుటలేదు. జాతీయవాదులవలె తిరిగి అచటకు వెడలవలయునని దోచుటలేదు. వారి ఆస్తికొరకు వారచటకు బోవుచున్నారు. కాన లాభకరమైనట్టిదారిని కోహటు హిందువులు ద్రోక్కుదురు. ఏకకాలమందు మాత్రమే రెండు కార్యములనుజేయ వారు సమర్థులగుదురు. నాసలహా అనుకరించ ప్రయత్నించుచు దొరతనముతో రాయబారములు నడుపవలదు. కోహటు హిందువులు ఆసహాయవాదులు కారని నేనెరింగిన విషయమే. వారెప్పుడును బ్రతిభుబాకలపై నాథాపడియున్నారు. ఫలమును నిరూపించుటయే నావంతు. ఇష్టమువచ్చిన పథ మవలంబించుట కోహటు హిందువుల భారమైయున్నది.

మహమ్మదీయులకు విజ్ఞప్తి

మహమ్మదీయులకును నేను మిక్కిలి సరికొనైన సలహా నిచ్చుచున్నాను. మతంతరులైరను విషయమున కోహటుహిందువులపై మతితులగుటగాని, భారతజాతీయ హిందూభర్తలు వారి భార్యలును చెచ్చుకొనుటకు గావించినప్రయత్నములందుగాని కోపకారణములేదు. స్త్రీని చెరపెనను నేరముపై విచారించబడి నదలినే అబద్ధము పెక్కుముసల్మానుల సర్దారు మహాసేంగుగారి కు మారుడు నేరస్తుడని నమ్ముచున్నారు. సర్దారు కుమారుడు నేరస్తుడని ఎల్లరును భావించినను అందుచే నొకసంఘమునంతటిమీదను బగదీర్చికును బాగుగలేదు. దుష్టవర్తనముగల కరపత్రమును కోహటునకు దీసికొనిన చెచ్చుట మంచిదిగాదు. ముఖ్యముగ కోహటుపంటి ప్రదేశమునకు అట్టి కరపత్రము దీసికొనిపోవుట శుద్ధతప్పు. కాన తుమార్కమును వెంటనేంపుచుచే సభచేయి మించినదానిని చాలవరకు సర్దుకొనెను. అయినప్పటి

కిని తుమార్క చాలదని ముసల్మానులు దలచిరి. అందుచే కృష్ణుని బొమ్మగలట్టి అన్ని కరపత్రములను సభవారు తగులబెట్టుటకు విధిలేక అంగీకరింపవలసి వచ్చెను. తదనంతరము పరిస్థితులకు మించిన వ్యవహారములు జరిగెను. నేను వెనుకదెప్పిన రీతిని మొదటకుపాకియెవరు ప్రేల్చిరో చెప్పజాలను. హిందువులే మొదటప్రేల్చిరని దలంచినను భయభ్రాంతులై యున్నప్పుడు స్వీయరక్షణము కొరకు వారుప్రేల్చిరి. కాన వారిచర్యసమర్థనీయమైనది కాకపోయినను తుమింపవచ్చు అందుకు గావించిన ప్రత్యేకకారమెంత మాత్రమును సుబబుగలేదు, కాబట్టి యిట్టిపరిస్థితులందు మహాత్మునియే హిందువులకు నష్టపరిహారము గావించవలసియున్నది. హిందువులకు భయపడి మహమ్మదీయులు బ్రతిభు దొరతనమువారి తుపాకులసహాయ మపేక్షింప నావశ్యకములేదు. చేయదలంచినను హిందువులు మహమ్మదీయులకు హానిచేయజాలరు. ఇచ్చటను నేను సందేహస్పదమగు పథమందెయున్నాను. ప్రస్తుతము కోహటు మహమ్మదీయుల సలహావారులతో నాకు పరిచయమైన లేదు. కాబట్టి ముసల్మానులకును భారతీయులకిని లాభకరమగు మార్గమును వారే అన్వేషింపవలయును.

మహాత్ముని తుది సందేశము

దొరతనమువారిజోక్యము గావలయునని ఉభయసంఘములవారును గోరనచో నానేన ఆవాశ్యకము, నిష్ప్రయోజనము. ప్రభుత్వపు జోక్యమునందు నాకు విశ్వాసములేదు. ప్రభుత్వముతో రాయబారములు నడపుటయందు నేను బాల్గానజాలను. ఉచితీని తమ్ము మహమ్మదీయులు ఆచరించవలయునని హిందువులు గోరుచుండు, ఉభయలును గలసి ప్రభుత్వమునుండి రక్షించుకొనవలసియుండ, పిల్లిపై ఎలుకను ఎలుకపై పిల్లిని ఎక్కించు రీతిని ఉభయసంఘముల నొకదానితో నొకటి పోరాడుటకు బురికొల్పుట గవర్నమెంటు విధానమై యున్నది. సహద్దు రాష్ట్రము నానురిగ్యలేవను పరగణా గాన నవటి అధికారుల మాటయే శాసనము. హిందువులును మహమ్మదీయులును గలసి ప్రాతినిధ్యముగల ప్రభుత్వమును స్థాపించగలిగినచో వారుభయములను గర్వపడవలయును. రెండుసంఘములవారును నొకరి యందొకరు విశ్వాసయుతులై ప్రవర్తించినగాని అట్టికార్యమునుసాధ్యము కాదు.

మాలానా షాకతాళిగారి స్టేటుమెంటు

వారిస్టేటుమెంటునం దీదిగవ నుదహరించినరీతిని మాలానా షాకతాళిగారు వ్రాయుచున్నారు:—

కోహటుదుడగమున మహమ్మదీయు లెంత ఉత్తవాదులూ హిందువులును అంతబాధ్యత వహింపవలసియున్నదంపూర్ణముగను భద్రముగను హిందువులకేను తయారుచేయబడినది. బారిష్టరులను స్టేషనులసహితముగ కోహటు హిందువులు విద్యాధికులు మెండుగ గలరు. అదియుగాక నిపుణులగువారి సాంఘికసలహా వారొందుచున్నాను. కాని మహమ్మదీయులకేను పూర్తిగతెలియదు. ఒకప్పుడు అసహాయవాదులై యిప్పుడు శత్రుశిబిరమందుగలట్టి రెండుపక్షములు మాయెదురగున్నాను. వారిలో వారికి సంఘర్షణము వాటిల్లుటకు కారణములేదు. బైటనుండి మహమ్మదీయు లెవ్వరును వారలకు సలహానియుటలేదు. నేను ఆహ్వానించగ నే ప్రభుత్వపు ప్రాతినిధ్యులనుపట్టియు, మహమ్మదీయ కార్యనిర్వహణ సంఘమునపేర బిల్వబడునట్టి వారివలె, వీరు సాత్కమిచ్చుటకు విచ్చినందులకు నాకృతజ్ఞతను చెల్లుచున్నాను. మేము రామని వారు చెప్పవచ్చును గాని వారు వచ్చి సాత్కమిచ్చిరి. సమయము సర్వకమాలో జీలాసగారియు మాలవి ఆహమదు గల్గారియు సాత్కమందు విశేష భేదములు లేవు. సెప్టెంబరు 9-వ తేదీయందు కోహటు హిందువులపై జీహటు సల్పుటకు మహమ్మదీయులు యేమియు ప్రయత్నములు గావించలేదని వీరు చెల్లుచున్నారు.

హిందువులను జుపుటకు యేర్పాట్లుచేయలేదు

జీవనదాడు అరెస్టునుండి విడుదలయైన పిదప డిప్యూటీ కమిషనరును ముటకు సెప్టెంబరు 21-వతేదీయందు ముసల్మానులు నిశ్చయించిరి. మహమ్మదీయులతో నొకరికిగను హిందువులతో వేదగను చెల్లుచున్న డిప్యూటీ కమిషనరు యొక్క విధానమయెడ మహమ్మదీయులకు ఆగ్రహము గలిగెను. మనపరిమాణముతో కోహటువ్యవహారమును బరీక్షించుట తగదు అట్లు చేయుట న్యాయముగాదు. మామూలుగ తుమార్కతో మనము సంత్కృతిజెందెదము. కరపత్రమును దగులబెట్టుట ఆవశ్యకము

గాదు. కాని తిథిపూర్వమున తుమ్మెదలను ఉత్తరమున, కరవత్తలను గాల్చివేయుటయు బాలనని కోహటు ముసల్యులు దలచిరి. ఉభయసంఘముల దొడ్లొక్క కాంతిదూత యుండినచో వ్యవహారము ముహూర్తముతో బరిష్కరింబడి యుండెడిది. హాజిబాను మహమ్మదు ఆ మీ రు చం దు, బామ్ బాలాసయ్యుడు అలీ బాద్షా అలీగర్ మొదలగు పిషావరు భిలాభతు సభ్యులు సమాధానము జేకూర్చుటకు ప్రయత్నించి విఫలమౌగి యున్నారే. సెప్టెంబరు 9-వ తేదీయందు జిహాడుగావించుటకు నిశ్చయింపఁ జెసియు అందుకొరకు ముందుగ చుట్టుపట్ల ప్రదేశములకు వార్తలంపబడె ననియు హిందువులు దెల్పుచున్నారు. ఈకథనే నంగీకరింపను. సరిహద్దుప్రాంత మందలి పతానలకు పోరాటమన పండుగయె కాని నిష్ప్రయోజనముగ బోరునట్టి చచ్చుటకు వారెయ్యకొనరు. నిజముగ హిందువులను మసల్మానులు జంపదలచుకొనినయెడ, పట్టపగ బట్టిపనిచేయుటకుగాని విరోధులు నెరిగిన దినమందు జంపుటకు ప్రయత్నించుటకు ప్రజలు దలపెట్టరు. ఎవ్వరికిని దెలియకుండ ఆతిరహస్యముగ వారు చేయ సమకట్టెదరు.

మహమ్మదీయుల ఉదంతము

సెప్టెంబరు 9-వ తేదీయందు ఉభయసంఘములవారు సమానముగ బోరాడిరి. చచ్చినవారు రెండు సంఘములలోను సరిసమానముగ నున్నారు. ఢిల్లీయందు నేనన్న వ్యక్తు మహమ్మదీయులకు గుణపాతమును నెర్పటకు హిందువులు ప్రయత్నములు చేయుచున్నారని తెల్సిన మహమ్మదీయుల కల్పనకథ యు నేను నమ్మజాలను. బందోస్తు చక్కగ తయారుచేసికొని ఒక్క పర్యాయము మహమ్మదీయులపైబడి తమయొక్క బలమును జూపవలయు ననియు, తదనంతరము పోలీసువారును ప్రభుత్వమును వచ్చి కోర్టులద్వారాసమాధానము గావించుననియు హిందువులు దలచినట్లు మహమ్మదీయులు నాతో దెల్పుచున్నారు. అట్టిపని ఎంతమాత్రమును సాధ్యముగాదని స్పష్టముగ కోహటు మసల్మానులు దెల్పుచున్నారు. సెప్టెంబరు 9-వ తేదీయందు రెండు దినములు తుపాకీశేల్పు తలవని తెలంపుగ సంభవించెనుగాని ముందుగ ఆలోచించినచేసిన పని గాదని నాఅభిప్రాయము. ఆకస్మాత్తుగ జీవనదాసును విడుదలగావించుటచే హిందువులు పట్టరాని సంతోషముతో తమకు మహమ్మదీయులపై గలిగిన విజయమును సూచించుటకు గమిగూడిరి. ఇందుచే మహమ్మదీయులందు గలిగిన అసంతృప్తిచే మరునాడు డిప్యూటీ కమిషనరు జీవనదాసును, మరి కొంతమంది సనాతనధర్మ సభాసభ్యులను అరెస్టుచేసెను. ఈ మారు తమకు హిందువులపై గలిగిన విజయమును సూచించుటకు మహమ్మదీయులకు అనకాశముచిక్కెను. ఈఅవకాశమే దురంతములు ప్రారంభమగుటకు కారణము. మొదట నెవరు తుపాకీశేల్పురికి బజార్ నందు సర్దారు మహాసింగు గృహమువద్ద నొక మహమ్మదీయు బాలుడును మరియొక మహమ్మదీయుడును జనిపోయిరిని మసల్మానులు దెల్పుచున్నారు. పరచరులు (మహమ్మదీయు వర్తకులు) తుపాకీ మొదట శ్రేణి ఒక వైందవ శ్రేణి నొక పురషుని మహమ్మదీయులు జంపిరిని హిందువులు దెల్పుచున్నారు. మహమ్మదీయులదాడి నెరుగుటకు సంజ్ఞగా మూడుసార్లు తుపాకీ శ్రేణి బడిన హిందువులు దెల్పుచున్నారు. మహమ్మదీయులు హిందువులపై దాడి చెడల సమకట్టెదరు ఉదంతము నేను నమ్మజాలను. ఫలయన యీవాదమును బలపర్చుట కినుమంతయైన ఆధారములు గన్పించవు.

దొరతనమువారి బాధ్యత

లాభము లేదు గాన యీవిషయమై హిందువులుగాని మహమ్మదీయులుగాని చర్చించుటకు అయిష్టముగ నున్నారు. పలుమారు అట్లే ఉభయసంఘములు నాతో దెల్సెను. ఇప్పుడైనను రెండు సంఘములందును సాదగభావమును బ్రబల్ల జేయుట దుస్సాముగాదని నా అభిప్రాయము. సెప్టెంబరు 10 వ తేదీయందు హిందువులను కోహటునుండి పొమ్మనిగాని పోవుటకు నిర్బంధముగాని వారు గావించలేదని మసల్మానులు దెల్పుచున్నారు. కోహటునందు దోపిడి జరుగుచుండ, పోలీసువారు, సరిహద్దు కనిపేటలు బ్రిటిషు అధికారులు అచ్చటగలరు. సెప్టెంబరు 10 వ తేదీ తుపాకీ శేల్పులకును దడనంతరమందు చేయబడిన దోపుడునకును దొరతనమే బాధ్యత వహించవలెనని యున్నది. తలచినచో వారిదెల్ల నాపివేయ సమర్థులుకానివారీ అల్లరిని ఆపు చేయ దలంచలేదు. సరిహద్దులందు గల మస్టీములకును పంజాబు నర్దుగుల హిందువులకును, భారతదేశమందలి యీరెండు సంఘములకును విరోధాభిప్రాయములను గలిగించుటకు కోహటు దుండగములు అధికారుల స్వప్రయోజనముకొరకు భగవంతుడు

పంపిరట్లు ప్రభుత్వమొకెను. హిందువులను మహమ్మదీయులను నిర్బంధముగ నొకరిగొంతుక లొకరు నరకుకొనుచున్నారని ప్రపంచమంతయు ఉభయ సంఘముల మధ్యను ఏకమత్య ముదయించుట యన ఎండమావులందు దప్పిదీర్చుకొన ప్రయత్నించు ప్రజానివండిదని ప్రపంచమంతయు చాటించుటకు అధికారులకు భగవద్దత్తము నీసమయములభించెను. బ్రిటిషువారి మగంటిమీదే సింహమును బులియు నొక్కతటాకమందు నీరుద్రావించుచున్నారని అధికారులు ప్రగల్భములను గొట్టుట కిది సమయము.

ఉభయసంఘములవారును నిందార్తులు

ప్రారంభమందు దెల్పినట్టిది, కోహటు విషయము నొక్క సంఘమునకు సంబంధించిది గాదు. హిందువులను మహమ్మదీయులను, ఉభయసంఘములను, నేను నిందించుచున్నాను అయినప్పటికిని మహమ్మదీయులను గాన మహమ్మదీయులను యీవిషయమై నేనధికముగ నిందించుచున్నాను. వారు బలవంతులు; అధికసంఖ్యాకులు. కాని హిందువులపై వారులకు కోప కారణమున్నను అధికముగ సహనమును, ఓర్పును జూపవలసింది. కాని ఈనీచపుపోరాటమందు అధికావేశమును చూపి మహమ్మదీయులు పోరాడించుటకు నాకు విచారముగనున్నది.

(ఆ. ప్రె.)

నర్ విలియం సోడనుగారి ప్రపంచ పర్యటనము

కారాగృహముల పరిపాలనము—అటవీ సంరక్షణము

ఆస్ట్రేలియా యందు నేవనలు సాపైటి అధ్యక్షులుగనున్న సర్ విలియంసోడనుగారు ప్రపంచపర్యటన మొనర్చుచు నీక్షిటిదినము చేన్న పురటి వచ్చిరి. ప్రపంచమున వివిధ ప్రభుత్వముల వారు కారాగృహముల పరిపాలననును వీధిమున నిర్వహించుచున్నదియు, అటవీసంపదలను సంరక్షించి వృద్ధిచేయువిషయమై వివిధ ప్రభుత్వములవారి రేఖమున పనిచేయుచున్నదియు పరిశీలించుటకు వీరు ప్రపంచపర్యటన మొనర్చుచున్నారు. ప్రత్యేక ప్రతినిధి సంధర్శింపగ వీరీకింది అభిప్రాయములను తెలిపి, తన విధమున ఆదరింపవలయునను సూత్రమును అన్ని ప్రభుత్వములవారు ఆమోదించుచు తగవిధమున అనుసరించుచున్నారు. ఇదియొక కుభ నూచకమని సోడనుగారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. బాలురను ప్రథమశ్రేణియనే కారాగృహముల కంప మాడదను సూత్రమునూడ అంగీకరింపబడుచున్నది. ఆస్ట్రేలియాలో పాతదొంగలపై శిక్షవిధింపవలెనని వారు శిక్ష పొందవలసిన కాలపరిమితి నిర్ణయింపబడెను. వారి ప్రవర్తనను చక్కబడునంతవరకు వారు కారాగృహమునందు ఉండవలెను. నేరముచేయువారికి ఎల్లకాలము కారాగృహమునందు గడపుట దుస్సహాయగనుండును. కావున కాశ్యేతిముగ కారాగృహమునందు ఉండవలసి వచ్చునను భయముతో పాతదొంగలు నేరమొనర్చు సంగీచించు చుండెదరు. ఇంగ్లండు మున్నునదేశములు ఈశిక్షావిధానమును అంగీకరింపలేదు. కాని ఇదియే సరియగు మార్గమని సోడనుగారి అభిప్రాయము. ఆస్ట్రేలియాలో విడుదల చేయబడిన వైదీలను సంరక్షించుటకై ప్రత్యేకసంఘమువారు ప్రకటననీయును నేవ చేయుచున్నారు. అటవీ సంరక్షణము వైసెల సహాయముతో కొంతవరకు జరుపవచ్చుననియు వివిధ ప్రభుత్వములవారు అటవీ సంరక్షణ విషయమై పట్టుదలతో పనిచేయుచుండుట గమనింప తగిన ముఖ్య విషయ మనియు సోడనుగారి అభిప్రాయము. సర్ సోడనుగారు నిన్నరాత్రి కొశంబు వెల్లిరి.

భారత వైద్యసంఘము

భారత వైద్యసంఘపు నిబంధనల ననుసరించి ప్రతిసంవత్సరము కేంద్రపరిపాలనా సంఘమువారు సిద్ధమునాని వైద్యకాస్త్రములయందు సరియగు బోధకరత్న విద్యాలయముల పట్టికను ప్రకటించవలెను. ఈవిద్యాలయములందు చదివి పరీక్షలయందు కృతార్థులైనవారు భారత వైద్యసంఘ సభ్యులు చేరవచ్చును. విద్యాలయముల పట్టికయందు చేర్చుటకు అనాముగ విద్యాలయముల అధికారులు సంఘపు కార్యదర్శికి దరఖాస్తులు పంపుకొనవలసియు, భారత వైద్యసంఘపు సభ్యులుగ చేరుటకు అర్హతలు గలవారు నూడ సభ్యత్వమునకు దరఖాస్తులు పంపుకొనవలసియునని డాక్టరు ఆచారి లక్ష్మీపతి గారు ప్రకటించుచున్నారు.

ఆ. నారాయణరావుగారు

(రంగూను మెయిలు)

సర్ డివిజనలు మాజీస్ట్రేటుగారు నారాయణరావు గారిపై నేరమును నిర్ణయించి మూడుచార్జీలకు, ఒక్కొక్క చార్జీకి 400 రూప్యములచొప్పున, జరిమానా విధించిరిని తెలిసికొనుటకు మిగుల చింతిల్చుచున్నాము. నారాయణరావుగారు అప్పీలునందు గెలుపొందగలరను నమ్మకము మాకున్నది. ఈ రాష్ట్రమునందలి కార్మికసమస్యలను పరిష్కరింపవలయునను రావుగారి సదుద్దేశమును మాజీస్ట్రేటుగారు ఇంచుకైనను గమనింపక కఠినమగు తీర్పు చెప్పిరి. మాత్రము మేస్ట్రేటు ఎంత పీడించుచున్నది మేము ఎన్నియోపర్యాయములు ఈ ప్రతికయందే వ్రాసియుంటిమి. సామాన్యవిమర్శన మొనర్చక రావుగారు నిందార్తులగు ప్రత్యేకవ్యక్తుల ప్రవర్తనమును ఖండించి మానవత్వ కాసనపుటలో చిక్కుకొనిరి. ఇట్టిపరిస్థితులలో మాజీస్ట్రేటు రావుగారిని హెచ్చరించి విడుదలజేసిన ఉచితముగ నుండెడిది. ఇట్టికేసులవల్ల కొన్ని పరిస్థితులము లేర్పడును. తమపక్షమువిజయము గాంచినట్లు మేస్ట్రేటు దురభిప్రాయపడగలరు. కార్మికవిషయములందు అధికముగ శ్రద్ధవహించిరను క్షీరిని రావుగారు గడించెరి. వారిని శిక్షించుట కార్మికదృష్ట్యమును అణగత్రొక్కుట యని కొందరు తలచుటకు అవకాశ మేర్పడును. బర్మా ప్రజలు అందు ముఖ్యముగ కార్మిక విషయములందు తృప్తిహము గలవారు, నారాయణరావుగారిపై విధింపబడిన జరిమానాను చెల్లించవలెను. ఈకేసుయొక్కయుక్త వివరములను పరిశీలింప మేము పూనుకొనలేదు, మానలేనే నారాయణరావుగారునూడ కార్మికవిషయములందు శ్రద్ధతో పనిచేయుచుండిరి. వారి కీకేసునందు శిక్షవిధింపబడినంతమాత్రమననే వారి గొప్పనేమను తిరస్కరించుట ఉచితము కాదు. కేసు యోగ్యతలు అప్పీలు కోర్టునందు పరిష్కరింపబడును. అది అంత ముఖ్యవిషయముకాదు.

దరానివాహ సహాయకసభ

ఈసభ ప్రధాన కార్యాలయము లాహోరునందున్నది. భారతదేశమునందలి ముఖ్యనగరములందంతటను ఉపసంఘములున్నవి. ఈసంవత్సరము ఫిబ్రవరి నెలలో భారతదేశములో మొత్తముమీద ఈసభవారు 156 విధవానివాహములను జరిపిరి. జనవరి ఫిబ్రవరి నెలలలో కలసి 879 వివాహములు జరిగెను. జనవరి నెలలో 104 రూప్యములు ఫిబ్రవరి నెలలో 577 రూప్యముల విరాళములు వసూలయ్యెను. అని సభ కార్యదర్శిగారు తెలుపుచున్నారు.

శ్రీపట్టాభిరామ భజనమందిరము

శ్రీరామచంద్ర సద్గురు పరబ్రహ్మయూరికి యీ 1925 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 15 వ తేదీకి సరియగు శ్రోధననామ సం॥ చైత్ర శుద్ధసప్తమి మొదలు బహుళ శష్ఠి వర్యంతము చేన్న పట్టణము ప్రాకారకలపేటలోని కన్యకపేట బసవయ్యపిఠి కవాటసంఖ్య 8 గల శ్రీపట్టాభిరామ భజనమందిరమునందు జరుగు శ్రీరామజనన మహోత్సవముందలి ప్రతిదినము జరిగెడు సత్సభాకాలక్షేపములకును భగవన్నామ సంకీర్తనలకును సకల భక్తవరులు ఇష్టజన సమేతముగా విజయముచేసి శ్రీరామ చంద్రుల కగుణకు పాత్రులగుదు రని తమిళ సంప్రార్థించుచున్నాడను.

కొంపల బుచ్చన్న శ్రేష్ఠి

గంజామండల దేవాంగమహాజనసభ

1925 సం॥రం ఏప్రిల్ నెల తేదీ 2 గురువారం నరసన్న పేట గ్రామములో గంజామండల దేవాంగమహాజనసభ శ్రీయంత ఆకాశం సోమశేఖరం గారి అధ్యక్షతక్రింద జరుపుటకు నిశ్చయింపబడినది. మండలవాస్తవ్యులగు దేవాంగమహాజనులు దయచేసి సభను జరుగద్రవముగ జరుపుటకు కొరుచున్నాము కులవిషయకములగు ననేకముఖ్యాంశములు చర్చింపబడవలసియున్నవి. కనుక దేవాంగమహాజనులు అధిక సంఖ్యాకులు దయచేసి సభాకార్యములను నిర్వహించుట కర్హము. ఇతరమండల వాస్తవ్యులగు స్వకుల మహాశయులనునూ దేవాంగసంఘాభిమానులగు దేశనాయకులనునూ సభకు ఆహ్వానించుచున్నాము.

చల్లా బసవరాజు.

మద్రాసు శాసనసభ

కృష్ణా జిల్లా విభజనము

కేరళ విశ్వవిద్యాలయము

బడ్డెట్టుడిమాండలపై చర్చ

శాసనసభ నిన్న ఉదయము 11 గంటలకు డిల్లీ లో. డి. సామయ్యను పిల్లగారి అధ్యక్షతన సమావేశమయ్యెను. సభాకార్యక్రమ ప్రారంభమున సభపల్లెటపల్లెగనే యుండెను. కాటెను సి. ఆర్. కామెలు, జి. టి. హెచ్. బ్రాకెను గారలు రాజభక్తి ప్రమాణముల గైకొని తమస్థానముల నధివసించిరి.

ప్రభుత్వమున ప్రశ్నోత్తరములు జరిగెను. అంతట శాసన సభాకార్యదర్శి 1924-25 పబ్లిక్ అకౌంట్సుకుమిటీ నివేదిక మును ప్రకటించెను. పిదప డిమాండులపై చర్చ ప్రారంభమయ్యెను.

మద్రాసు బస్సుల అదావిడి

సభానాగారు ప్రెసిడెన్సీపోలీసుకు ప్రత్యేకించిన 1174 800 రూ॥ లలో వేయిరూపాయలు తగ్గింపవలెనని యుపపాదించుచు మోటారుబండ్లపై పోలీసువారు తగినంత కట్టడిట్టరుల జేయుటలేదని చెప్పిరి.

గా॥ సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు గతవత్సరంపాటిగా నివేదిక ప్రకారము 914 మంది ప్రాసిక్యూటర్లు జేయబడి అందు 787 మంది 4 తగ్గింపబడిరియు 17 మంది వదిలేయబడిరియు చెప్పిరి. 40 మందిపై కేసు తీసివేయబడినది. ఇంతవేగముగ పోలీసుని నియమము లేకున్నదా రినదువారాకి యిబ్బందిని ఉపద్రవమును గలగజేసినయెడల ప్రాసిక్యూటర్లు జేయవచ్చునని పోలీసువారి కు తర్హుగలదు. సామాన్యముగనిట్లు జరుగును. మద్రాసులో బస్సులములమున మోటారుబాదావిడి యొక్కవైనమాట నిజమే. ప్రభుత్వమువారికి చెలియును. ఇందువలన జైట్టి ఆస్థానములు జరుగకుండ జూచుటకు ప్రయత్నములను నిబంధనలను జేయ జూచుచున్నాడు.

అంతట నీయవపాదన ముపసంహరించుకొనబడినది.

కృష్ణా జిల్లా విభజనము

జే. డి. సామయ్యగారు ఆఫీసర్ల జీతమునకు ప్రత్యేకింపబడిన 254300 రూ॥ లలోను 18000 తగ్గింపవలెనని యుపపాదించుచు కృష్ణా జిల్లా విభజనమును కొట్టివేయవలెనని కోరిరి.

రెవిన్యూబడ్డెట్టుచర్చ సమయమున యావిషయము రాక పోవుటచేత కృష్ణా జిల్లా విభజనము రెవిన్యూకు సంబంధించినంత వరకును యేర్పడిపోయినదని గా॥ సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు చెప్పిరి. ఇప్పుడు వచ్చిన విషయము పోలీసు పరిపాలనమునకు సంబంధించినది. విభజనమువలన ప్రత్యేక ముగనొకలాభముగలదు. క్రొత్తజిల్లాలో జిల్లా నూపరింపెం డెంటు స్థానము గ్రామినియు పోలీసు ఆఫీసరు కీయవలెనని చెప్పి భారతీయులవరకు జేయవలెనని ప్రభుత్వమువారు పట్టించిరి. ఇప్పుడిప్పుడు తగ్గించుటవలన రెవిన్యూడివిజనుచున్నది. ఇప్పుడు భాగముగలగకుండ భారతీయుని నియమించుటలో మార్పుగలదు.

సి. రామలింగారెడ్డిగారు కృష్ణా జిల్లానుండి వచ్చినయితర ప్రతినిధులకు విభజన విషయమని చెప్పిరి.

అప్పదధ్యక్షుడులేచి లామెంబరుగారు చెప్పినట్లు రెవిన్యూబడ్డెట్టు అంగీకరించినందున కృష్ణా జిల్లా విభజన మేర్పడినదని చెప్పిరి. ఈ విషయమై గా॥ కృష్ణా సభ్యుడు ప్రత్యేక తీర్మానమును చెప్పియుండవలసినది. సభాభిప్రాయమునబట్టియు గా॥ సభ్యుడు చెప్పిన కొన్ని విషయములబట్టిచూడ నీవిషయమును జేయవలసినదని అయిన చెప్పెను.

గా॥ మర్దుబాంట్సుగారులేచి కృష్ణా జిల్లా పరిపాలనమునకు కాలవివిగనున్నదను కష్టము చాలకాలమునుండి యనుకొనుచున్నదని చెప్పిరి. ఏజెన్సీడివిజనున్నవాళ్లును ప్రభుత్వము వారి విభజనముజేసి యొక్కవెళ్ళుచున్నది. ఇప్పుడు యేజెన్సీ డివిజనునెత్తివేయుటవలన కృష్ణా విభజనమునాట నాలాచింపబడియ్యెను. గోదావరిపైపున నన్నవారికి జిల్లా ప్రధానస్థానమునకువచ్చుట కష్టముగనొందెను. ఈ విభజనవిషయమై ప్రకటించగా 117 విజ్ఞప్తులువచ్చెను. అందు వద్దని ఆక్షేపణయొక్కడనుండియు రాలేదు.

గా॥ రామస్వామి అయ్యగారు కృష్ణా జిల్లా స్వాధీనపరిపాలనావిషయమై స్వయముగ చెలిసిన విషయముల కొన్నింటి

చెప్పిరి. జిల్లాబడ్డెట్టు 6 సభాభిప్రాయములు, 13 జిల్లాముననుకూలములపై ఆఫీసు అధికారిగ నుండవలెననియు నింతవని యేజెల్లా జిల్లాని లేదనియు చెప్పిరి. క్రిమినలు, ఇంకంటాన్సు, ఇన్వేస్టుమెంట్ లెక్కలచూచినను ఒక్కరుజేయరానివని యని తెలియగలదు. ఇంతేగాక ప్రభుత్వమువారికి వచ్చిన అభిప్రాయముల బట్టి చూడ కృష్ణా జిల్లా ఒక్కొక్కప్పుడు క్రింద నుండుట సంభావ్యముగాదని తెలిసెను. కృష్ణా జిల్లా విభజనమునాట లేదోమోనని తుద కామన చెప్పెను.

క్రాంటులో తగ్గించిన మొత్తమును వోటును పెట్టుగా 24 గురు అనుకూలముగను 37 మంది ప్రతిపాదముగనుండుటచేత నది ఓడిపోయెను.

ప్రాకృతి మతీరములందు ప్రత్యేక పోలీసుదళము:

ప్రభుత్వజయము

యస్. ముత్తయ్య మొదలగు గౌరవంతుల సైన్యము పోలీసు దళమునకై ప్రత్యేకింపబడిన 367800 రూ॥ లలో 100000 రూ॥ ను తగ్గింపవలెనని ఉపపాదించిరి. ర్యతీరమునందును పన్నుతీరమునందును సైన్యము పోలీసున సలే దీనివేయవలెననియు అందులకుగాను మూడవవంతు తగ్గించి ప్రారంభింపవలె ననియు ఆయన గోరెను. ఈ ప్రత్యేకదళమును మాసిఫా విప్లవసమయమున నుంచిరి. ఇప్పుడు వారి కేమియు నవసరము లేదు. మల్లాపురములో నుంచు మిలిటరీ సైన్యము ఆవసరమైనపుడు చాలు నని ఆయన చెప్పెను.

డిల్లీ బిల్ యం. కృష్ణన్ నాయుడుగారు ప్రత్యేకదళము నుండుట యవసరమే యనియు, ఇకను తొలగించుటకు తరుణము రాలేదనియు, యీ ప్రత్యేకదళముకై గతవత్సరముకన్న సెక్యురమొత్తమును విధించుట కవసరము లేదనియు చెప్పిరి.

రా॥ బిల్ సి. వి. యస్. సరసింహరాజుగారు తూర్పు తీరమున సైన్యము నుంచవలసినదిగ సైన్యము కోరలేదనియు, అందుల కవసరమును లేదనియు, అందుచేత ఆమొత్తమును పూర్తిగ వదిలివేయవచ్చు ననియు చెప్పిరి.

రా॥ బిల్ టి. ఏ. రామలింగంశెట్టిగారు తూర్పు తీరమున సైన్యమునుండుట అవసరమనియు, మలబారు సైన్యమునకు ఆర్థిక విచారణసంఘమువారి పరీక్షకొనినదియు, కాని అచట విప్లవమైన తరువాత సెలెవర కవసరమో విచారించి అంతవరకే యుంచుచున్నది చెప్పినదియు ఆవిషయమై ప్రభుత్వము వారికి చెప్పిరి. తెలియదనియు, ఇందే సూత్ర మెక్కవజేయుటయు తమ కిష్టములేదనియు చెప్పిరి.

ప్రభుత్వసభ్యుని ప్రత్యుత్తరము

గా॥ రామస్వామి అయ్యగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు మలబారు పోలీసు రిజిస్ట్రేషన్ విషయమున ఆసభ్యుడు చెప్పినట్లు అందులకు 20 వేలు తగ్గింప వీలులేదనియు, యావిషయమై విచారించి నియమించబడిన స్టాంపుగారు కొన్ని మార్పులను సూచించినదియు, ప్రభుత్వమువారు జాగ్రత్త పరిశీలించి కొన్ని రిజిస్ట్రుల నెత్తివేసు తీర్మానించినదియు, అందువలన 890000 రూ॥ లు ఖర్చుననియు చెప్పి, మలబారు ప్రతినిధులవారికిని సైన్యమును తగ్గించుట యిష్టములేదనిరి.

మాయాదుగారు తాము కొంత చెప్పవలసియున్నదనిరి.

లామెంబరు గారింకను ప్రసంగించుచు మలబారులోనింకను సైన్యమునుండుటయే యుక్తమని ఆచటి ప్రజలయొక్కయు మలబారు ప్రతినిధులయొక్కయు అభిప్రాయ మని తెలిపిరి. అంతట తూర్పుతీరమున సైన్యమునుండు విషయమై తెల్పుచు అచట బహుకొద్దిగనే యుండవలెననియు జిల్లా ముఖ్యపట్టణములందు అధికారులు కోరినవిధముల ప్రజల ఆస్తిని దోచుమును కాపాడుట కవసరమని తెల్పుట చేయుచుండవలెననియు చెప్పిరి.

ఈ కష్టములన్నియును పోవుటకు మళయాళము చెలిసిన మహమ్మదీయ డెప్యూటీ నూపరింపెం డెంటును నియమించుట మంచిదని మాయాదు గారు సూచించిరి.

గా॥ లామెంబరుగారు అనూచనను పరిగ్రహించెదమని యు అంతమాత్రముచే యావిప్లవమానా యనియు, యీదళములందుట యవసరమనియు ప్రభుత్వమువారి మొత్తమును తగ్గింపవలసినదియు చెప్పిరి.

ఉప్పి సామెలుగా రంతట నీ ఉపపాదనమున కనుకూలముగ గంభీరముగ నుపసంగించుచు యీ ప్రత్యేకదళము లందుట చలభారమున నిజముగ నిష్టములేదనియు, అవసరము వచ్చిన మలాప్రదేశములోని సైన్యము చాలవలసియు, ముఖ్యముగ మాసిఫాలో విద్యాభివృద్ధి గలిగిన, యీ విప్లవము లంతరించు ననియు అందలకై సర్వప్రయత్నముల జేయవలెననియు చెప్పిరి.

అంతట నీ ఉపపాదనమును వోటుకు పెట్టుగా సంగీకరింపబడినది. గా॥ లామెంబరుగారు వోటుకావలెనని కోరిరి. దాని మీద 32 వంది అనుకూలముగను, 5 ల్గురు తటస్థముగనున్నట్లు జేరెను. అంతట నాతగ్గింపు అంగీకరింపబడినట్లు ప్రకటించబడినది.

శాస్త్రీయ శాఖ

గా॥ సర్. ఏ. పి. పాత్రోగారు 5 లక్షల 50 వేలు శాస్త్రీయశాఖకు కావలెనని యుపపాదించగా ఏమియు చర్చ లేకుండనే అంగీకరింపబడినది.

యశారోపియను విద్య

గా॥ సర్. ఆర్థున నాపుగారు యూరోపియను విద్య క్రింద 9.07 లక్షల నీయవలెనని కోరిరి.

సత్యమూర్తిగారు యావిధానమును విమర్శింపగోరి యూరోపియను సెకండరీ విద్యక్రింద 100 రూపాయలు తగ్గింపవలెనని యుపపాదించిరి. అట్లు చేయుచు యూరోపియనులకు ప్రత్యేకపాఠశాల లుండ నక్కరలేదనియు, అట్లుండటం జేరము నకు తేమదాయకము గాదనియు, వర్తమానలేక అందరను ఒక్క పాఠశాలలో జేర్చుకొనునెడల ఒకరినొకరు గుర్తెరుంగ గలరనియు చెప్పి, యీ పాఠశాలలకు గ్రాంట్లు యేపద్ధతిమీద నిచ్చుచున్నారని యడిగిరి. యూరోపియను ఇండియను స్కూళ్ళకు గ్రాంట్లువచ్చుటలో భేదముండుటకుడవని ఆయన చెప్పెను.

గా॥ సర్. ఆర్థున నాపుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు భేదముండరాదని అంగీకరించెదమనియు, కాని విరోపియ బాలకులకు ప్రత్యేకపాఠశాల లుండుట అవసరమనియు, యూరోపియను బాలకులకు భారతీయ బాలకులకన్న యెక్కువవిత్తులు ముక్కురలేదనియు, వారికై ఖర్చు 12 లక్షలలోను 7 లక్షలు విరాళములవలన వచ్చుచున్నదనియు చెప్పిరి. గ్రాంట్లు చెండు తరగతుల పాఠశాలలకును ఒకటివిధముగ నిచ్చుచున్నట్లు చెప్పిరి.

ఈ గ్రాంట్లు తగ్గింపకుండనే అంగీకరింపబడినది. అంతట సభ్యులు ఫలాహారంతరము లేచిరి.

ఫలాహారంతరము

ఫలాహారంతరము సమావేశమైనపుడు గా॥ సర్. ఏ. పి. పాత్రోగారు యింకను రాకుండుటచేత సర్. ఆర్థున నాపుగారు ఎడ్యుకేషను డిమాండు (వీ) బియ్య త్రాఖుక్రింద 181.11 లక్షలను గోరిరి.

కేరళ విశ్వవిద్యాలయము

డిల్లీ బిల్ యం. కృష్ణన్ నాయుడుగారు విశ్వవిద్యాలయముల గ్రాంట్లు 67800 లలో నూరురూపాయలు తగ్గింపవలెనని కోరుచు యిందు తమయందేక్ష్యము తొందరలో కేరళ విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించుట యవసరమని తెల్పుట కని చెప్పిరి. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయస్థాపన విషయమున 11 వేలు సైన్యము ఆఫీసరుకొరకువచ్చుట చేయబడిరనియు, తమిళజిల్లా లోక విశ్వవిద్యాలయము గావలెనని కోరుచుండవలెననియు, కేరళ దేశములో గూడ నొక విశ్వవిద్యాలయము స్థాపింపవలెననియు, యందు చాలపాఠశాలలును, కళాశాలలును గల వనియు, సూతనవిశ్వవిద్యాలయపుట్టుప్రక్కర మీది సాధ్యము గావచ్చుననియు చెప్పిరి.

డాక్టరు జానుమత్తయ్యగారు యీ ఉపపాదనమును బలపరచుచు పశ్చిమతీరమున విశ్వవిద్యాలయముండుటకు పరిశీతులు బాగుండవలెననియు, ముఖ్యముగ విశ్వవిద్యాలయము సెక్కుడ స్థాపింపవలెనో అందు కష్టముండుననియు, తిరువాంకూరులో విశ్వవిద్యాలయము స్థాపించునెడల మలబారుకు కొచ్చికి సమాన స్థానము కుదురవలసి యుండుననియు, మలబారులో అనేక జాతు లుండుట వలన మరింత కష్టముగలదనియు చెప్పిరి.

జే. ప్రభాకర తంపసుగారు కేరళ దేశము విజ్ఞానసాంప్రదాయములతో గూడినదనియు అనేక పాఠశాలలతోను కళాశాలలతోను విరాట్టుచున్నదనియు, యిచట విశ్వవిద్యాలయము స్థాపించుటకు గూర్చి విచారించుట కొకకవిటీని నియోగింపవలెననియు కోరిరి.

రా॥ బిల్ టి. ఏ. రామలింగంశెట్టిగారు కేరళ విశ్వవిద్యాలయమున్నపుడు దక్షిణ కన్నడం, కోయంబత్తూరు చేరగనే ఆరవం, మళయాళం, కన్నడములు చేరుననియు అపాసగదనియు చెప్పి విశ్వవిద్యాలయస్థానముల నిర్మించుటలో ప్రభుత్వవిధానమునుగూర్చి చెప్పిరి.

గా॥ సర్. ఏ. పి. పాత్రోగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచ

(9-వ పేజీ చూడుము)

ములకు గోచరించినది మాత్రమే సౌందర్య మని ఎంచ వీలులేదు. సత్యం, శివం, సుందరం అను వాక్యములలో, సత్యమునకును సౌందర్యమునకును గల అవినాభావసంబంధముగ నప్పట్టు చు నన్నది. ప్రాచ్యదృష్టిలో గాంధీమహాత్ముడు సుందరపురుషుడు. పాశ్చాత్యులటుల భావింపక భావచ్ఛను అందుచే ప్రాచ్య పాశ్చాత్య దృక్పథములు భిన్నములగుచున్నవి. ఆర్యాదర్శనములు, బాహ్యసౌందర్యమునకన్న అంత సౌందర్య మధికమని భావించినవి. ఈసంగతిని గుర్తెరుంగక, పాశ్చాత్య విమర్శకులు భారతీయులకు సౌందర్యస్వభావము దెలియదని, వాక్రుచ్చుచుందురు. పాశ్చాత్యసౌందర్యము, ఇండియములద్వారా గలిగెడి సుఖసంతోషములపై నాధారపడి యుండెను. ఆర్యసౌందర్య భావము బుద్ధుడప్రాయ మగు సుఖదుఃఖముల కతీతమగు నిత్యానందముపై నాధారపడియుండెను. ఈవిషయమును గ్రహింప లేనివారు ఆర్యకళను గ్రహించుట కష్టము. కళ కళకొరకే యను సిద్ధాంతము మిగుల సంకుచిత మయినది. ఆర్యసాంప్రదాయచుక్రకారము, ఏది కళయో, అదియే దర్శనము, అయ్యదియే మతము. అందుచే అన్యోన్యసంబంధము లేని గడులక్రింద భారతీయులు శాస్త్రములను విభజింపలేదు. ప్రాచీన భారత సాంప్రదాయము, పాశ్చాత్య శాస్త్రములలోని విషయములను గుర్తించుటయ గాక, అందుల కతీతమగు భావమునుగూడ గ్రహించుచున్నది. అయినను, పాశ్చాత్యులు ప్రాచ్యకళను, భారతీయులు పాశ్చాత్యకళను గ్రహించుట అసంభవముగాదు. భగవత్ చిద్విలాసమును ప్రతి దృశ్యమునందును గుర్తించెడి ఆర్యవిజ్ఞానము, ప్రాచ్యపండితుల దృష్టి నాకర్షించుచుండుటయే ఇందుకు నిదర్శనము. ప్రాచ్యపాశ్చాత్య విజ్ఞానములు రెండునుగలసి సార్వజనికలక్ష్యమువంకకు నడచుచున్నవి. కజిన్ బోలు పండితు లిందుకు తోడ్పడుచున్నారు. మానవలక్ష్యము భగవానుని జేరుటయే యనుటకు సందియములేదు. దానిని మరచిన, సర్వశాస్త్రములును సర్వకళలును నిస్సారములగును. అట్టిలక్ష్యమును ప్రాముఖ్యముగ జూపవలసిన యవసర మిప్పుడు గలిగినది. అందుకై ప్లాటుబడుచున్న కజిన్ గారి నభినందించెదము. వీరి ప్రసంగములు పాశ్చాత్యప్రపంచదృష్టి నాకర్షించునని నమ్మెదము.

శేషారెడ్డిగారి విజయము

మదరాసు శాసనసభకు, కర్నూలుమండలము పక్షమున శేషారెడ్డిగారు ప్రతినిధిగ ఎన్నుకొనబడిరిని వినుట కెంతయు సంతసించెదము. శేషారెడ్డి గారు సంయుక్తజాతీయపక్షమునకు జెందినవారు. స్వరాజ్యపక్షసభ్యులెవరును నిలువబడకుండుటచే, ఆంధ్ర స్వరాజ్యపక్ష సంఘాభ్యుత్థులగు అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు పంతులుగారును, సంయుక్తజాతీయపక్షనాయకులగు కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారును, శేషారెడ్డిగారిని ఎన్నుకొనవలసివదని వోటరులను హెచ్చరించిరి. మరి ఎవరును పోటీజేయకుండుటచే, ఎన్నిక గడవిడతొ నవసరమే లేకపోయెను. జాతీయపక్షమునకు చెన్నపూరిలో నవకాశము గలదు. ప్రస్తుతస్థితిలో శాసనసభ

లో నేడతము ప్రవేశించినను తన్నూలమున స్వరాజ్యము లభించునని మేము నమ్మకున్నను, వర్ణమునే ప్రధానలక్ష్యముగ నైకొని రాజకీయకక్షల నేర్పరచుపద్ధతిమాత్రము దేశమునకు తీరిని యపకారము జేయునని చెప్పక తప్పదు. రాజకీయోద్యమములలో విద్యార్థికులు సామాన్యముగ పాల్గొనుచున్నారు. వీరే కులకక్షలను మతకక్షలను పెంచుచుండ, దేశ పరిస్థితులను తిన్నగ గ్రహింపక తాత్కాలికావేశముచే సులభప్రేరేతు లయ్యెడి జనసామాన్యస్థితి ఎటు లుండునో యూహింపవచ్చును. ఉద్యోగములకొరకేమి, గౌరవపదముల కేమి జరుగుచున్న పెనుగులాట తీవ్రరూపము దాల్చి, దక్షిణ హిందూదేశమున బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర కలహములను, ఉత్తర హిందూస్థానమున హిందూ మహమ్మదీయ కలహములను పెంపొందించి, గాంధీమహాత్ముడు నిర్మించిన జాతైక్యభావమును నిర్మూలనము జేసెను. భారత మాతపై ప్రేమ దొలగి, స్వమత, స్వకులాభిమానములు మిక్కుట మయ్యెను. స్వమతాభిమానముగాని, స్వకులాభిమానముగాని దోషములని ఎవరును జెప్పజాలరు. కాని భారతవర్షముపై జూపవలసిన ప్రేమను భంగపరచి, జాతీయభావమును నివిపారద్రోలుచున్నపుడు, వానిని హద్దులో నుంచుట ముఖ్యము. గాంధీమహాత్ము డొక్క డేమి సేయగలడు? ప్రజలెల్లరును వారి సదుద్యమమునకు తోడ్పడ గలిగినపుడే, ఐకమత్యము నెలకొనును. ఐకమత్యమునందే స్వరాజ్యము గలదనుటకు సందియములేదు. ఉత్తర హిందూదేశమునందు వాగ్వివాదము చార్జన్యముక్రింద పరిణమించినది. దక్షిణ హిందూదేశమునం దింకను అంతటి అన్యాయస్థితి ఏర్పడకున్నను, ఎడబాటు చాల విస్తరించుచున్నదని చెప్పవచ్చును. ఇట్టిస్థితిలో, కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి, నరసింహరాజుగార్ల బోలు సుప్రసిద్ధ బ్రాహ్మణేతర నాయకులు సాంఘిక కల్లోలము నరికట్టి, మరల జాతీయభావమును ప్రజ్వలింపజేయ నమకట్టుట మిగుల శ్లాఘనీయ మనుటకు సందియములేదు. ఈపక్షమువలన గలిగెడి ఇతరమేష్లు ఎటులున్నను, ఐకమత్యప్రవర్ధన మన్నిటికన్నను ఉత్తమమయినదని మాయుద్దేశ్యము. జాతీయపక్షము శాసనసభలో బలపడుట ముఖ్యము. కాని జాతీయపక్షమున జేరువారిపై ప్రచండబాధ్యతలు గలవని మాత్రము గ్రహింపవలయును. తాత్కాలికపాకర్యములకొరకు ఏదియో నెకపక్షమున జేరవలయునను ఆతురముతో జాతీయపక్షమున జేరి ప్రయోజన ముండదు. మాతృదేశక్రేయస్సు ప్రధానమని భావించి, తదర్థమై జీవితమును భారబోయ నెంచువారే యీ పక్షమున జేరుట ముఖ్యము. లేనియెడల, జాతీయపక్షము నగుబాట్ల పాలగును. శేషారెడ్డిగారు, జాతీయదర్శముల కొరకై అచంచలులై నిలువబడి, భారతవర్ష స్వాతంత్ర్యసిద్ధికి తోడ్పడెద రని విశ్వసించెదము.

కేరళ విశ్వవిద్యాలయము

కేరళ విశ్వవిద్యాలయమును నిర్మింపవలయునని గోరుచు, నిన్నటి దినము మద్రాసు శాసనసభలో ది. బ. కృష్ణనాయరుగారు ప్రసంగించిరి. వివిధభాషల మాటలాడువారికి వేర్వేరు రాష్ట్రము

లను వేర్వేరు విశ్వవిద్యాలయములను ఏర్పరుచుట యావశ్యక మని, ఆంధ్రులు చాలకాలమునుండియు ప్రతిపాదించుచుండిరి. వివిధభాషాప్రతినిధులు ఆంధ్రుల కోర్కెలను బలపరచుట శుభసూచకము. కేరళ వాసులకు ప్రత్యేక విజ్ఞానమును, ప్రత్యేక సాంప్రదాయములునుగలవన్నటువంటిదేహములేదు. కేరళదేశము ప్రాచీనకాలమునందేమి, ఆధునిక సమయమునందేమి, విద్యలకు నిలయమైయుండెను. అట్టితరీ, కేరళమునకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయమును నిర్మించుట కడుసమంజసము. ఒక యిబ్బంది మాత్రము గనుపించును. కేరళదేశమునందు విశేష భాగము తిరువాన్కూరు, కొచ్చినునంస్థానములలో జేరియున్నది. బ్రిటీషు పరిపాలనమునందు, బ్రిటీషు మలబారుజిల్లా యొక్కటిమాత్రమే గలదు. విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమునకు మూడు ప్రభుత్వములేకీభవింపవలయును. అయినను, తిరువాన్కూరు ప్రభుత్వమువా రీవిషయమై పట్టుదల జూపుచున్నారు. వారిదివరకే, విచారణసంఘము నొకదానిని నియమించిరి. విచారణ సంఘము వారి రిపోర్టు ఇంకను వెలువడలేదు. అందుచే బ్రిటీషుప్రభుత్వమువారు పూనుకొనుచో, ఇక్కార్యము నెరవేరు ననుటకు సందియములేదు. ప్రధానస్థనిర్ణయము విశేషాటంకము గల్గించునని తలంపజాలము. విద్యాశాఖామంత్రిగారు కృష్ణనాయరుగారి ప్రతిపాదనమున కంతగ ప్రోత్సాహ మొనగరయిరి. సత్యమూర్తిగారు డెలివీనటుల, నూతన విశ్వవిద్యాలయములను నిర్మించుటలో గల గొప్ప ప్రతిబంధకము, ప్రస్తుతవిద్యావిధానమే. భావదాన్యమును పెంపొందించెడి విద్యయే, నూతన విశ్వవిద్యాలయములలోగూడ నేర్పవలయునా? భాషలబట్టి విశ్వవిద్యాలయములకు నామకరణ మిడుచు, విదేశభాషలలోనే విద్య నేర్పవలయునా? ధన మమితముగ వెచ్చించి, ప్రభుత్వపు కొలువుకూటమునకు బనికి వచ్చెడి విద్యార్థులను మాత్రమే తయారుజేయుట భావ్యమా? ఇటు విజ్ఞానాభివృద్ధికిగాని, అటు పాటకూటికిగాని పనికిరాని విద్యవలన నేమి ప్రయోజనము? ఈవిషయమై సందియములనేకులను బాధించుచున్నవి. ప్రభుత్వమువా రీవిషయమై శ్రద్ధ దీసికొనుటలేదని, సత్యమూర్తిగారు నిందించిరి. విశ్వవిద్యాలయమువారే శ్రద్ధ దీసికొనలేదనియు, జాతీయవిద్యావిధానమును తయారుజేయలేదనియు, పాత్రోగారు ఖండించిరి. ఉభయుల విమర్శనములును సత్యములే. కాని, వరస్పర విమర్శనములతోనే కాలము సరిపోవునా, లేక మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమువారును ప్రభుత్వమువారును గలసి, అనుకూలవిద్యావిధానమును తయారుజేసెదరా?

కీర్తి కేసు లగు రాలిస్సనుప్రభువుగారు

భారతపై న్యాధ్యక్షులగు రాలిస్సను ప్రభువుగారు చనిపోయి రని వినుట కెంతయు చింతించెదము. సాపము, వీరికొరకే, క్రొత్త సెలవుపట్టము ముఖ్యముగ నిర్మింపబడెను. ఇంతకుముందు సైన్యాధిపతిగాని, రాజప్రతినిధిగాని, గవర్నరులుగాని యుద్యోగపదవులను నిర్వహించెడి కాలముమధ్య హిందూదేశమును విడిచిపోగూడదని నియమముండెను. అట్టినియమము నిటీవలనే దీసివైచిరి.

రాలిస్సును ప్రభువుగారు ఇంగ్లండుకు పంపనమగుటకు నిశ్చయించి, సెలవుదీసికొనిరి. వీరికిబదులు బడ్జెట్ను సేనానిగారు నియమింపబడిరి. కాని ఇంతలోనే అమెరికన్ జబ్బు వృద్ధియయ్యెను. ఆప రేషను జరిగెను. వ్యాధి నెమ్మది యగునను నమ్మకము సూచింపబడెను. కాని, భగవన్నియమకము వేరుగ నుండుటచే, రాలిస్సును ప్రభువుగారు స్వర్గస్థులయిరి. కర్ణను ప్రభువుగారివలెనే, రాలిస్సును ప్రభువుగారును గడ్డకట్టిన ఇంపీరియలిస్టులు. హిందూదేశపు నైస్యవ్యయమును తగ్గించుట వీరి కెంత మాత్రమిష్టము లేదు. ఇంచితేపు ప్రభువుతోగూడ వీరు పోరాడి తగ్గుదల పనికిరాదని వాదించిరి. భారతీయులను సైన్యములో జేర్చుకొనుట వీరి కిష్టము లేదు. ఈ విషయమై సామ్రాజ్యశాసనసభలో నిరీక్షణ ముచ్చటించుచు, హిందూదేశమున జాతీయత లేదనియు, అందుచే జాతీయ సైన్యమును నిర్మించుట అసంభవమనియు వీరు ఆవేశముతో బలికిరి. ఇంతదూరము బోవుటకు, ఇతర అధికారులుగూడ వెనుదీసిరి. రాలిస్సును ప్రభువుగారి సాసమున, బడ్జెట్ను సేనానిగారు నియమింపబడిరి. వీరు సయితము రాలిస్సును ప్రభువుగారి సంకుచితాశయముల ననుసరించెదరో లేక విశాలభావమును జూపెదరో ముందుగాని తెలియదు.

ఏలూరు తాలూకాబోర్డు

కాంగ్రెసు వాది-అధ్యక్షుని యెన్నిక

ఏలూరు, మార్చి 27:— నిన్న సాయంత్రముందు ఏలూరు తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుని యెన్నిక జరిగెను. తాత్కాలికపు అధ్యక్షులగు కొండాసుబ్బారాజుగారు అధ్యక్షతవహించిరి. సభ్యులు పంపిణీయగుచు వచ్చిరి. కాంగ్రెసు అభ్యర్థియగు బండివియ్యన్నగారు ఆగవోట్లను విసెంటియన్ అనుచుండగా సీతారామయ్యగారు వాల్టవోట్లను సంపాదించిరి.

మునిసిపాలిటీ వార్డులవాడ సభ్యులగు గజవల్లిరామచంద్రరావుగారు సభ్యత్వము ఆఖరు అయినందున ఆవాడకు జడ్జిగు పార్టీ సభ్యులగు కామయ్యగారు పోటీగా నిల్చెదరు. ఉదార స్వభావులను, హిందూయవకుల సంఘమునకు పదమాడువందల ప్రాచీనగ్రంథములను దానముచేసినట్టియు, అన్నదానపు సమాజపు ట్రస్టీయునగు సీతమర్రి మల్లికార్జునుడుగారు కామయ్యగారితో వార్డులవాడు పోటీచేసెదరు. ఉభయులును వైఖ్యలే. ఎన్నిక ముగియ గుండును. (తంత్రి)

సంయుక్త పరగణాల యీర్ష్యాకనభ్యుదయము.

లక్ష్మీ, మార్చి 27 ప్రస్తుతమాదిక కర్ణుడుగానున్న యస్.పి.పీడనలుగారు నాలుగుమాసములపై హిందూదేశమును విడుదలమారు. తక్కువముందు యస్. హెచ్. ఫ్రీమెంటులుగారు, (చెయ్యబోధనభ్యుదయ) స్థానమున లంకరింతురు. ఏప్రిలు, 2 వ తేదీ ప్రాంతమందిమార్పుగలుగును.

ప్రధాన సేనాధిపతి ఆరోగ్యము

ధిల్లీ, మార్చి 27:— నేటికడయము ఎనిమిదిగంటలకు ప్రధాన సేనాధిపతియగారి ఆరోగ్యమును పరిశీలించి ప్రకటన వెలువడెను. మధ్యాహ్నము రెండుగంటలనుండియు రాలిస్సును ప్రభువునకు గుణముగనున్నది. కాని ఆయన ఆరోగ్యస్థితి చక్కగా లేనందున రీవాస సందర్శించుటను రాజప్రతినిధి వానివేసెను.

ధిల్లీ, మార్చి 28:— ముఖ్య సేనాధిపతి లార్డు రాలిక్ పన్నగారు చనిపోయిరి. (ఆ. ప్రె.)

భూపేంద్రనాథబాను స్మారకనిధి

కలకత్తా, మార్చి 26:— భూపేంద్రనాథబాను స్మారకనిధికి లాభదోషముగారు రూ 250 లు విరాళమిచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

మహాత్ముడు బొంబాయి జేరుట

కాంగ్రెసు భవనమునందు గృహప్రవేశము

జాతీయపతాకమును ప్రతిష్ఠించుట

బొంబాయి మార్చి 26:— మదరాసు మేలనందు నేటిచ్చుటకు గాంధీగారు వచ్చిరి. సాయంత్రముందు గిర్గాములో నుండి రిక్టర్ యికాంగ్రెసు కమిటీ నూతన భవనముయొక్క గృహప్రవేశోత్సవమును మహాత్ముడు పల్చెను. ఈనూతనభవనము కమిటీవారిటీను గొనిరి.

బొంబాయి మార్చి 27:— మదరాసునుండి వచ్చినపిదప బొంబాయి నందు మహాత్ముడునొక దినము గడపెను. నాడెల్లయు నాయన కార్యక్రమములందె బాల్గానుననే యుండెను. సురాత్రియలుచేరి ఆహుదాబాదు వెడలిరి. మహిళాసమావేశముందు గాంధీగారు సాయంత్రము ఉపన్యసించిరి. బొంబాయి నందు దయారసమున్న కర్ణు రకము సంత్సృష్టికరముగ లేదనియు నాల్గువర్షముల క్రితము చాపలియుండు దలవినరీతిని ఆకలియుంచుట కవకాశము గన్పించుటలేదనియు గాంధీగారు నుడిచిరి. రాటుమీద 900 సెంటరు నూలదీయుట కష్టముగాదనియు నాల్గువర్షముల ధరించుట కుతూహలగు స్త్రీలకొరకు సెంటరు కుటల కుటల ముచనలు గలవనియు మహాత్ముడు చెల్చెను. తిరువాన్కూరునుండిరాజీగారు కర్ణు ధరించెదవని వాగ్దానము చేసెననియు భూపాలు బీగముగారు స్వంత ఉపయోగముకొరకు ఎంతో కర్ణును గొని రనియు మహాత్మునిట్లు చెల్చెను. నూలు వడికి కర్ణు స్త్రీలు ధరించుటచే పాటక జనులు పడుబాధలను ఉపహించుట కవకాశము గలదు.

నిమ్నజాతుల నన్యానప్రతము

మరియుక సమావేశమందు నిమ్నజాతుల మహాత్మునికొక సన్మానపత్ర మిచ్చిరి. అస్పృశ్యత నెమ్మదిగ బోవుచున్నదనియు తగినంత వేగమునముతో నది వెడలుటలేదనియు గాంధీగారు చెల్చిరి. వైకంఠ త్యాగ్రహాల ప్రయత్నములు జయప్రదములై ఛాందసుల పూర్వాచారవర్తమును సడలించుటకు సత్కార్యములత్యాగమే కారణమగుననియు, వారు పడుకొన్నవలన పుర్యాచారల వజ్రకాశివ్యము నశించుననియు గాంధీగారు చెల్చిరి. అస్పృశ్యత హిందూ మతమునకొక గొప్పకళంకమని బహుత్ముడు చెల్చెను.

బొంబాయి జాతీయపాఠశాల కళాశాల ఉపాధ్యాయులతో సంప్రదింపి నూలునడుపుపోటీని జూచి, పోటీదారులను హెచ్చరించుటకు మహాత్ముడు ప్రబోధించెను.

కాంగ్రెసుభవనమును దెరచుట

తిలకు స్వరాజ్యనిధియందుండి యొక భవనమును బొంబాయి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము వారు గొనిరి. భవనము యొక్క గృహప్రవేశోత్సవము గాంధీగారిచే నిర్వహింపబడెను. ఎల్లతరగతులవారును సమావేశమనందు మహిమైరి. సోజీని నాయకుడుగా రొక ప్రసంగమును గావించినపిదప ప్రార్థనలు జరుపబడెను. పార్టీ మహాత్ముడియ, హిందూ, క్రైస్తవ, యూడి, సిక్కు మతాచార్యులు ప్రార్థనలు పల్చిరి.

ఆ సమయముయొక్క ప్రాముఖ్యమును గమనించవలసినదని గాంధీగారు ఎల్లరిని ప్రబోధించెను. ఎత్తబోవనున్న జాతీయపతాకము భారతదేశమందలి ఎల్లజాతుల వికమత్యనూచకమనియు, ధ్వజమున కెప్పుడును ఆగౌరవము జరుగకుండ గాపాడవలయుననియు మహాత్ముడు గోరెను. పరస్పరవిభేదములు దేశమందలి నానాసంఘములందును గలవనియు ఒకరిని గురించి ఒకరు అనుమానముగ నున్నారనియు విచారమును జూపుచు మహాత్ముడు ఎరింగించెను. దక్షిణదేశమందు హిందువులువారిలో వారు పోరాడుచున్నారు. పల్లబడిన ప్రార్థనలను జూచినపిదప, ఎల్లమతములందును సత్యము గలదని అంగీకరించి మతములను గౌరవించవలయును. ఎల్లరిహృదయము నైరల్యము నొందవలయుననియు, పరస్పరసహనమును జూపవలయుననియు మహాత్ముడు గోరెను. స్వరాజ్యపతాకమే త్రవడినపిదప ఎవ్వరును దానిని ఆగౌరవము గావించవలదు. స్వరాజ్య పతాకగౌరవార్థమై ప్రాంత్యాగమను జేయసిద్ధముగ నుండవలయును. స్వరాజ్యపతాకము నెత్తిన దానిని గౌరవమును గాపాడువాడు పశిపావుటతోడనే మరియొక రాతనిస్థాన ములంకరించవలయును.

హర్షధ్వనులు చెలరేగుచుండ స్వరాజ్యపతాకమును గాంధీగారు ఎత్తి కాంగ్రెసు భవనమును దెరచిరి. వందే మాతరం, అల్లాహాకబ్బులను శేకతో సమావేశముచెడలిపోయెను. (ఆ. ప్రె.)

ఆయుర్వేద ఔషధ శ్రేష్ఠత్వము

ఇంగ్లీషు డాక్టర్లవల్ల కుదురదని

వదలిన మూత్రజ్వలమునకు చికిత్స

శేను పురాణప్రమేహము (Chronic Albuminaria), పల్ల జ్వరమును, సహించరాని తలనొప్పి, రక్తహీనము, అజీర్ణము మొదలగువాటిలో బాధపడుతున్న ఒక మాసముకాలముపైగా ఇంగ్లీషు డాక్టర్లవల్ల ఔషధములు తీసికొన్నను ఉపయోగము లేకపోయినది. తుదకు నాకు మందు యిచ్చుచున్న నొక ఇంగ్లీషు డాక్టరు కూడా వేరేవైద్యుని మాయకొమ్మని చెప్పినంతైన మావారు శేను బ్రతుకనని నిరాశపడి భయపడుచుండిరి. శేను పడకనుండిలేచి నిలువడమునకు గాని, కూర్చుండమునకు గాని శక్తిహీనుడనై యున్నందున శేను వద్రాసుకు బోవుటకు అనర్హుడనై యుంటిని. ఈ రివల్యూషన్ నాకొమారుడు నాస్తిగజులను ఆంధ్రప్రదేశ్ బ్రాడ్వే బ్రాంచి వైద్యశాల వైద్యుడగు వైద్యపతి కొటా జయరామనాయకుగారిలో చెప్పి ఆయనయిచ్చిన ఔషధములను తెచ్చినందున దానిని తీసుకొన్న స్వల్పకాలములోనే జ్వరమునిలిచి క్రమముగా శరీరపటుత్వము నానాటికి వృద్ధిచుచు మార్చి నెలకరులో డాక్టరును ప్రత్యక్షముగామూచి బలకరమును ఔషధములను తీసుకున్నాను. వీరు ప్రత్యక్షములో నన్ను చూడకపోయినను వ్యాధిని బాగుగాగుర్తించిరి. ఔషధమును పంపించినందున ఆ ఔషధములను నేవించినమాత్రమున తక్షణం వ్యాధిని హరింపజేసినది.

వీరికి చికిత్స చేయునిపుణత చక్కగా యుండుటయే గాక వీరు వ్యాధిగ్రస్తులు చెప్పకొనువిషయములను మిగుల శాంతముతో ఆలకించి రోగులయెడల తాను చూపించుకాత్మపము దయ మిగుల శ్లాఘనీయము.

ఎమ్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు
మద్రాసు } బి. ఏ. బి. ఎల్. హైకోర్టుజడ్జిలు, చిత్తూరు.
ఆంధ్రప్రదేశ్ ఫార్మసీ, లిమిటెడు, 134
బ్రాడ్వే మదరాసు

తిమ్మరువాయువు ఇంద్రియస్థల

నము, నరము, బలహీనత, అవయవములు చిక్కిపోవుట వుండు మచ్చలు మొదలగువాటిని

కుదుర్చు అమోఘమైన ఔషధము

అజ్ఞానులు పక్షపాతము గలవారు మాత్రమే కారణము లేకనే ఆయుర్వేదవైద్యమును నిందించుచున్నారు. ఆగ్ల ఔషధములచే కుదురనివ్యాధుల నెక్కుములు ఆయుర్వేద ఔషధములచే బాగుగా కుదురుచున్నవి. తిరువల్వేలిజిల్లా, కృష్ణాపుర నివాసియును ప్రస్తుతము చెన్నపట్టణము, బాల్మిల్, ఆర్మీనియస్ బిడి నెం 72 రు గృహమునందుండు పండితి స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారు నా కుండిన చిక్కువ్యాధిని బాగుచేయుటవలన నాకు ఈ అభిప్రాయము కలిగినది. శేను 3 సం॥ రిములనుండి కీళ్ళనొప్పిచే బాధపడుచుంటిని. నాకు కాల మిక్కిలి కృశించి యుండెను. నా ఎడమ కన్నునుండి నీరు కారుచుండెను. గుడ్డు ఎత్తగానుండెను. దృష్టితగ్గెను, మరియు శుక్లముకూడ పలన మగుచుండెను. ఇవన్నియు గాక దవడ క్రిందిభాగమును చంకలకు ముందు భాగముందు పుండు సంబంధమైనవచ్చు అండెను. శేను పండితులవారివడ్డకు చికిత్సకై వెల్చినప్పుడు నా దేహస్థితి ప్రాకారముగా నుండెను. శేను పాశ్చాత్య ఔషధములను చాలకాలము పుచ్చుకొనియు లాభము లేకపోయెను. స్వల్పకాలములోనే అనగా ఒక మాసములోపలనే పండితుల వారు నా కఠినవ్యాధులన్నిటిని పూర్తిగా కుదుర్చుట మిక్కిలి అద్భుతమైన విషయము వారి ఔషధములు విలువగలవియైనవి మంచి గుణవిచ్చును. కాలం మంచిస్థితికి వచ్చెను. కీళ్ళయందు నొప్పులు పూర్తిగా కుదరెను. ఇబ్బుజేసిన కన్ను పూర్తిగా కుదరెను. శుక్లవర్ణము నిలిచెను. పుండుసంబంధమైన మచ్చలు పూర్తిగా మాసిపోయెను.

కె. హెచ్. ఎల్. మాండ్సు. 900 శేపర్ మిల్స్ రోడ్డు పెరంబూరు.

వారి నలహాకట్నము రు. 15-0-0

విదేశవార్తలు

పార్లమెంటు - ఇండియా

భారత వైద్యోద్యోగులు

లండను, మార్చి 28:—కామన్వెల్త్ లో నేడు మేజరుజనరలు సర్ రిచర్డు బ్యూసుగాల్ కి ప్రత్యక్షతరమిచ్చు ఎరర్ వింటర్ ను గారు ఇండియాలో వైద్యోద్యోగుల సంఖ్యను తెలియబరచిరి. 14 రు బ్రిటీషు ఉద్యోగులను గత 12 మాసములలో స్థిరవిచారణసంఘములందు సభ్యులుగా నియమించి విదేశాల్లో పనిజేసిన పిదప పింఛన్ దీసికొనవచ్చునని ఆజ్ఞానిచ్చిరి. ఈలోపల ఆస్థిరసంఘములందు ఉద్యోగులుగా నెంతమంది భారతీయులు నియమింపబడిరో అతనికి తెలియదు. కాని వారిలో 10 మందికి మించకుండా కొందరిని స్థిరసంఘోద్యోగులకు మార్చినచో అవసరమును సమాచారమును తెలిసికొనెదనని చెప్పిరి.

బొగ్గుగనుల ప్రమాదములు

1923 సం॥ ఇండియాలో రాక్షసిబొగ్గుగనులలో ప్రాజాంతకమును ప్రమాదములు 880 యిందైనవి వింటర్ ను గారు వేరొక ప్రశ్నకు తరముగా తెలిపిరి. 1923-24 సంఖ్య తెలియదు. వారిలో స్త్రీ లెండో పురుషులెండో వారి కెంతద్రవ్యము ప్రతిహార మొసగబడెనోగూడ తెలియదనిరి. గనులలోనికి తల్లిదండ్రులతో గూడ బిడ్డను పోనిచ్చుచున్నారాయని ఒక రడిగిరి. 1924 జూలయినందు ధూమిలో నున్న గనులకు బిడ్డలను వెంటగొనిపోనీయలేదని వింటర్ ను గారు బదులు జెప్పిరి.

రైల్వేకూలీ

ఇండియాలో ప్రభుత్వమువారి యధీనమునం దున్న రైల్వేకంపెనీలలో పనిచాండ్రు కేళకు జీతములీయక ఆలస్యము జేయుచుండుటచే వారు సాహసకారులు వడ్డిచేరగాండ్రునకే మగుచున్నారు. మరియు అనేక నేరములక్రింద నాఖరులను శిక్షించి తగినవిచారణ లేక పనులనుండి తొలగించుచున్నారు. వారికి వేరెచ్చట నుద్యోగము దొరకకుండ చేయుచున్నారు. అని బాప్టి లాంనుబరీ గారు ప్రకటించిరి.

వింటర్ ను గారిట్లు ప్రత్యక్షతరమిచ్చిరి:—జీతములు పంచి యిచ్చు గుమాస్తాలు చాలమారమువరకు తిరుగుతుండవలసియు న్నది. కావున అన్నిచోట్లలో వారికి ఒక్కరోజుననే యిచ్చుటకు వీలులేక, సరిగా నెలగడుపు పెట్టుకొని ఆరేదీసరికి యిచ్చుచుండును. పనిచారు తగినశిక్షణయు దుండుటకును సమర్థులగు పనిచేయుటకు జరిమానాపంటిశిక్ష లుండవలెను. జరిమానాలు చాల స్వల్పమై త్రము విధించబడును. ఆమొత్తముగూడ గుమాస్తాల యుపయోగార్థమే వెచ్చింపబడును. గుమాస్తాలను విచారణలేదని ఉద్యోగులునుండి తొలగించుటలేదు. ఎప్పుడైనను సతే వారు ఉన్నతాధికారికి ఆపీలుజేసికొనవచ్చును. యోగ్యతాపత్రము గోరువారి నెప్పుడు నిరాకరించలేదు. ఇండియాను రైల్వేలలో పనిచారిని కాలపరిమితిలేక పనిజేయుచున్నారనియు, భారతీయులను మాని విదేశీయులనుకే పనులిచ్చుచున్నారనియు జెప్పెడిమాటలు నమ్మ వీలులేదు. ఒకటి నిజము. మంచి ప్రవర్తనలేక అసంతృప్తిగ పనిజేయువారికి ప్రావిడెంటుఫండు, బోనసు యితరసౌకర్యముల ద్రవ్యములో కొంతభాగము గాని అంతయుగాని తీసికొనబడును. కాని ఆవిషయమున వారు ఫిర్యాదు జేయకూడదని వింటర్ ను గారు ప్రత్యక్షతరమిచ్చిరి.

సార్వభౌమునిజన్మదినము సెలవు

లండను మార్చి 26:—కామన్వెల్త్ లో సర్ ప్రాంతీ నెల్సును గారు సార్వభౌముని జన్మదినము సెలవు సరిగా ఏకనము పడుకో నెలవుల జాబితాయందు ఒకసంవత్సరము ముందుగా ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించినందున వ్యాపారస్థులకు చాలయిబ్బందిగా నున్నదని తెలిపబడిరి. సెలవుదినము మేకోజగోకొంతకాలమునకుముందుగా ప్రకటింపవలెననికోరిరి. బ్యాంకులు ఘర్షణ ఆర్థ సంవత్సరము లెక్కలు ముగించుకొనవలసి యుండునగావున ఆ సెలవు జూను 80 తేదీనకొని జూలయి 1 తేదీనగాని యుంజనలెనని కోరిరి. ప్లాన్ బిల్డింగునగాను ఆద్రశ్చీను గమనించితిమనియు అనేకయిబ్బందులుండుటచే ప్రస్తుతావారము మార్చుటకు వీలులేదనిరి.

ఇండియా సరిహద్దు సమస్య

లండను, మార్చి 24:—తూర్పు ఇండియా సంఘమునందు భారత దేశసహజీవులకు సమర్థులగు స్త్రీలు చర్చించుచు, సర్ ఆర్చును ద్యూ గారు, సరిహద్దుసలమును వాయవ్యసహద్దు రాష్ట్రీయు తెలూచిస్తానుల మధ్య విభజించుటచే చాల లోపములు జరిగినవని చెప్పిరి. ఈ విభానము ఆయా ప్రదేశ సౌకర్యములబట్టి చూచినచోగూడ న్యాయముగలేదు. అస్థలమంతయు ఒక్కపరిపాలనక్రిందనే ప్రత్యేకముగ నుంచి సరిహద్దులో పనిజేయు ఉద్యోగులను ప్రత్యేకముగ లెప్పించవలెను. అట్లు చేసిస్తే తప్ప సరిహద్దు ప్రాంతములందు సభ్యులు కుదురదు. జగడములు పావు. భయముననదియుండరాదు. అనతివారు దండెత్తితరుచు జడిపించినచో భయమొందరాదు. అని చెప్పిరి.

మరుద్వకులమహాసభ

శా॥ ది॥బ॥ స్వామి కన్నప్పిల్లెగారి అధ్యక్షతోపన్యాసము

నేటిదినము మధురగా శా॥ స్వామి కన్నప్పిల్లెగారి అధ్యక్షతను మరుద్వకులమహాసభ రెండవసమావేశము ప్రారంభమయ్యెను. అధ్యక్షతోపన్యాస సంగ్రహము ఈదిగువ ప్రకటించబడినది:—

నన్ను ఈసభకు అధ్యక్షునిగ నియమించినందులకు వందనము లర్పించుచున్నాను. మీరు రాజకీయభివృద్ధిని కోరుచున్నారు. నేను కావనసభాధ్యక్షుడనగుటచే రాజకీయవివాదముల యందు నిష్పక్షపాతబుద్ధివహించుట నాధర్మము. ఇట్టిసరిస్థితులలో ఈమహాసభకు అధ్యక్షతవహించుట ఉచితమా అనునవిషయమై సందేహించితిని. కాని అధ్యక్షుడు నిష్పక్షపాతబుద్ధితో కార్యక్రమమును కొనసాగించువాడగుటచే ఇందులకు అంగీకరించితిని.

సాంఘిక విషయములందును విద్యావిషయములందును ఏ సంఘమైనను వృద్ధికాంచిన రాజకీయగౌరవము ఎట్టిప్రయత్నము లేకయే లభించును. ప్రస్తుతము ప్రత్యేకసంఘముల కుండవలసిన పాత్రలవిషయమై ప్రజలఅభిప్రాయము సంపూర్ణముగ మన్నినది. క్రైస్తవులకు మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యముండవలయుననువిషయమై ఇప్పుడు ఆశ్చర్యించువారే లేరు. నిచ్చు జాతుల హక్కులు కూడ గౌరవింపబడుచున్నది. సంస్కరణములకుపూర్వము ఆదిద్రావిడ త్రతనిధిని పెంట్లండుప్రభువు గారు కావనసభ్యులగ నియమించి కావపుడు విద్యావంతులయితే కొంత శిక్షలవరము కలిగెను. ఇప్పుడు సనకభయందు నిమ్మజాతుల ప్రతినిధు లనేకులు ప్రశంసనీయులగు పనిచేయుచున్నారు. నిమ్మజాతుల ప్రతినిధులు కావనసభలో చేయుచున్న పనివల్ల నిమ్మజాతుల గౌరవము అధికమగుచున్నది.

కాని విద్యావిషయములందు మ్రిహిసంఘమువారు తన క్రేధ పుష్కలకౌశలమున ఎట్టిజాభము కలగదు. మిసంఘము ఇతర సంఘముల వలె తిరస్కరింపలేదని సంతోషముకాదు. పూర్వ కాలము నుండి గ్రామాంతరములందు మిసంఘమునందలి పురుషులు శస్త్రవైద్యము నందు నిపుణులగున స్త్రీలు మంత్రసానిత్యమునందు నిపుణులగున క్రిందనది. తరతరములగు విచ్చుచున్న ఈ ప్రత్యేకనైపుణ్యముతోపాటు మిహ విద్యయుండిన మిహై పుణ్యమునకు బ్రతిష్ఠ గౌరవము కలుగును. తాత్కాలిక సమస్యలపై అధికమగు శ్రద్ధ వహించక సంఘమునందు విద్యను వ్యాపింపజేయుటకై మిహ పట్టుదలతో పనిచేయుట అవసరము.

ఇంగ్లాండునందు మిహైత్రియం దున్న వారు తమకున్న విరామకాలమున పత్రికల చదువుచుండును. ఇంగ్లాండులో కార్మికులనేకులు పత్రికల చదువు విషయమై మిగుల ఉత్సాహము కులవారై యున్నారు. కావున ఈదేశమునందుకూడ నిమ్మజాతులవారు పత్రికలను చదివి ప్రపంచజ్ఞానము సంపాదించుకొనుట ఉచితము. ఇందులకు దేశభాషల పత్రికలు అధికముగ వృద్ధి చెందవలెను. ఇట్టిస్థితి త్వరలో మనదేశమునం జేర్పడగలదు మీరు సంసిద్ధులై యుండవలెను.

రాష్ట్రీయ ఋణములు

కేంద్రప్రభుత్వ ప్రకటనము

దెల్లి, మార్చి 27: రాష్ట్రీయ ఋణము లిచ్చువిషయమున జేట్లబాగ్ రాష్ట్రపతికిలో నూచించినట్లులే ప్రచురింపబడెను. రాష్ట్రీయలన్నిటి నోక విధమున మరతులవైనను అగ్ని లిక్విబడును. సాధ్యమయినంతవఱకా దామదాయక మగు పనులకు వెచ్చించుటకే చూడబడును. తానుదీసికొనిననుభవము 80 సంవత్సరములకు మించుగడుపులోన దీలునట్లు లప్పలో కొంతభాగమును ప్రతియేడును వారియాదాయమునుండి తీర్చుకొనలేని రాష్ట్రీయలు కప్పివేయబడెను. ఈశుభానిర్ముల మానుటకుగాని, పథకులను మార్చుటకుగాని కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు సర్వాధికారము లుండుననినది.

కేంద్రప్రభుత్వమునుండిగాక, యితరచోట్లనుండి యప్పు దీసికొనుసౌకర్యమున కెట్టియధ్యంతరమున గలుగజేయలేదు.

తయారైనవస్తువులపైన తక్కువపన్నును, పూర్తిగాగాని వస్తువులపైన నెక్కువపన్ను ఉంచుటవలన కొన్నిపరిశ్రమలకు వస్తువు గలుగుచున్నదని చాలమందివద్దనుండి వచ్చినయాశ్చర్యకరములూరిపుసంఘమువారికి నూచింపబడినవి. ఉత్కలపరిశ్రమపై నెట్టిపన్ను వేయదనునో వారిని జేడికయందు నూచించుటకు కోరబడిరి.

వంగరాష్ట్ర మంత్రులవేతన

నిరాకరణము

ఫజుల్ హక్కు గారు శేల నిరాకరించినది తెలియజేసిరి

కలకత్తా, మార్చి 27:—ఫజుల్ హక్కు గారు ప్రచురకార్య మొకవాక్కులమును బంతుకు, ద్వంద్వపాలకునకు తాము వ్యతిరేకులు గారని తెలియజేసిరి. తామెరిగినంతవఱకు దాసు గారిపక్షముగూడ కొన్నిపద్ధతుల కొప్పుకొనినయెడల, స్థిరముగు మంత్రులమున కద్దురారనిరి. ప్రస్తుత సందర్భములలో స్థిరముగు మంత్రులమున నేర్పాటు చేయుట దుస్సము. అబ్దుల్ హక్ గారిని గవర్నరు గా నియమించక మోవుటచే ముఖ్యముగా ముసల్మానులలో చాల ఆఘాతి ప్రబలినది. అయ్యది స్పష్టముగనే వ్యక్తీకరింపబడినది. వెనుకటి మంత్రులము, మహమ్మదీయుల యభిప్రాయమును సరకునీయక నిర్ణయించిరి. ఒక మంత్రులందుండు ప్రతికూల భావముగూడ కొండలుసభ్యుల సమ్యక్తి జాపుటకు కారణమని గూడ ఒప్పుకొనవలసియున్నది. ఆస్థిరముగు మంత్రులము జేర్పబడి, ప్రజలధనమును వెచ్చించుట భావ్యముగాదని యే మేము ప్రతికూలముగ నమ్ముటల నిచ్చితిమి.

సమ్యక్తుల నిర్ణయపుకు దాసుగారిలో గూడ స్థిరముగు మంత్రుల వర్ణము నేర్పబడు విషయమున అభ్యంతరములేదని నిశ్చయముగా తెలిసికొనిన పిమ్మటనే యట్లు లజేసితిమి. దాసుగారు కోరుకున్నగూడ న్యాయమారములు గావనియూహానిర్వహణసమయ నమలులో బెట్టుటయందు మార్పును గలుగజేయుటకును కొండలు రాజకీయ మైదీలను వదిలివేయుటకును వారు కోరిరి. స్థిరముగు మంత్రులను గల్పించుటకు రాజకీయ వాతావరణమును గొంత సౌమ్యపరచ వలయును. దాని కొక వివిధప్రతినిధులసహజము గావించి విషయము చర్చించిన బాగుండును. అప్పుడు స్వరాజ్యవాదులభ్యంతరములు నూపుచో నుండు మంత్రుల నేర్పబడుచు గోరు పక్షముగూడ దానికంటె బలవత్తరము గునని యుండునని నమ్మిక. స్వరాజ్యపక్షమువారిచే కావనసభాధ్యక్షపదవి లేనకు వాగ్దానము నేయబడెననుమాట కల్ల. దాసుగారి ప్రేరణచే బాన్సాహిత్యకేరమందు, వకాబ్తీ యాయబడెనను మాటగూడ కల్లయే.

నిజముగా గవర్నరు తనమందిరమందు సభజేసి వివిధ సంఘ ప్రతినిధులకు సంప్రదించి, వారి యభిప్రాయానుసారముగా స్థిరముగు మంత్రులమున నేర్పబడుచో వంగరాష్ట్రీయున కాంతి నెలకొల్పవలగుటయే, ప్రజానుకూలముగ ద్వంద్వప్రభుత్వముగూడ సాగింపవలగునని దెలియజేసిరి. మంత్రులపదవికి రాజీనామానిచ్చిన కాంతోమరాజుగారు, తాము పాలనాక్రమమును రక్షించుటకు ప్రయత్నించి విఫలమయినయె, వెనుకనుండి గావించబడిన యాత్రావరణమువలన మాకు సిగ్గుగులేదనియు, నీజిప్తుదేశముందు పార్లమెంటులే త్తరభంగురము లయినప్పుడు, ముందే నిశ్చయమైన మామంత్రుత్వముల యొక్క యల్పజీవనమంత సంద్రుమదామకము గాదనిరి.

(ఆ. ప్రె.)

బెంగాలు నూతన గవర్నరు ఆగమనము

దాల్లింగు, మార్చి 26:—నూతనముగ బెంగాలు గవర్నరుగ నియమింపబడిన సర్ జాను కే గారు యేప్రియులు 10-వతేదీకి యిచటకు దిగెదరు

సర్ హెన్రీ వీలరు గారింగ్లాండునకుబోవుట

పాట్నా, మార్చి 26:—నాల్గు మాసముల సెలవు మీదసతీసమేతముగ నేడుబయలుదేరి భివారు గవర్నరుగ సర్ హెన్రీ వీలరు గారు యింగ్లాండు బోయిరి. రేపు మధ్యాహ్నము గౌరవనీయులగు సర్ హెన్రీ మేకో ఫోసన్ను గారు ఆస్టింగు గవర్నరుగ చార్జిదీసికొనెదను.

బీదవారలకు ప్రసూతివైద్యశాల

వాడియాగారు 16 లక్ష లూసంగిరి

బొంబాయి, మార్చి 27:—బొంబాయికి ఉత్తర భాగమున బీదవారలకు ప్రసూతి వైద్యశాలను కట్టునమిత్తము బొంబాయి మిల్లయజమనీ వాడియా సి. వి. ఇ. గారు రు 16 లక్ష లూసంగిరి. ఈవైద్యశాలమిత్తము పాఠశాల క్రిమికాన్త్రుపర్యోనాధలయను ప్రక్కనున్న 20000 చదరపు గజములను ప్రభుత్వమువారు గ్రాంటు చేయబోవుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

హైందవకర విచారణసంఘము

షిలాంగు, మార్చి 27:—తై సంఘమువారు నేడు షిలాంగునుండి కలకత్తాకు తమవనముల. (ఆ. ప్రె.)

సప్తమాంధ్ర ఆయుర్వేద మహాసభ

రెండవదిన కార్యక్రమము

ఉత్తరగ్రామ ఆయుర్వేద విద్యార్థులకు కర్మపథాభ్యాసము

నేటి ఉదయము గం 8 లకు సప్తమాంధ్ర ఆయుర్వేద మహాసభ వారు సౌందర్యపుహలనందు సమావేశమై ఈక్రింది తేర్మానబడిన తీర్మానములు గావించిరి. ఆంధ్ర దవిడ ప్రాంత ములనుండి వచ్చిన వైద్యశ్రేష్ఠులైన సభ సలంకరించిరి. ఈ తీర్మానములు నిన్నటిదినము సాయంత్రము విమయనిధారణ సభయందు విపులముగ చర్చించబడి తీర్మానింపబడినది.

తీర్మానములు

1. క్రమదశాధిక కృపానిలయుండగు ధన్వంతరిని ప్రపంచమునకు భారతావనియందును ఆంధ్రభూమియందు నుండు ప్రజాశక్తి ఆయురారోగ్యములకు సకల శ్రేయస్సులను దయచేసి కాపాడుగాక యని యాసభ వారు ప్రార్థించుచున్నారు.
2. ఈసంవత్సరము మనలను విడనాడి పరలోకమున తేగి మనల కపరిమితవ్యవసమునకులిగించిన ఈక్రింది మహానియులను స్మరింపుము తమ యనుభవమును వారిమటుంబములవారి సభవారు వెల్లడించుచున్నారు.
3. ఆంధ్రప్రాంతమునందలి మహాజనులందు ఆయుర్వేదాభివృద్ధి నొనర్చుటకై కలిగిన శ్రద్ధకును చేయుచుండు ప్రయత్నములకును ప్రజాపరిపాలక సంస్థ లానర్చు ప్రోత్సాహమునకును తమ అపరిమితానందమును దెలుపుచు ఈసంవత్సరమున ఆంధ్రప్రాంతమున ఆయుర్వేద సంస్థలను నెలకొల్పిన యాక్రింది వారికి ఈసమైక్యశక్తియు తమ కృతజ్ఞతయు దెలుపుచున్నారు.
4. తెనాలి తాలూకాలో ఈక్రింది గ్రామము లగు (1) నందివెల్లి (2) మున్నంగి (3) మంచూరు (4) పెరవలి యీ స్థలములందు ధర్మవైద్యశాలలను స్థాపించినందుకు తెనాలి తాలూకా బోర్డువారికిని.

క. రామమోహ నాయుర్వేదకళాశాలను బెడనాడలో స్థాపించిన సంఘమువారికిని. చ. కావలియందు ధర్మవైద్యశాలను స్థాపించిన ఆయుర్వేదాభిమాని సంఘమువారికిని. ట. కామ నరపు కొలలో ధర్మవైద్యశాలను స్థాపించిన యేలూరు తాలూకాబోర్డువారికిని. త. ఉంగుటూరులో ధర్మవైద్యశాలను స్థాపించిన తలూరు తాలూకాబోర్డువారికిని. ప. మద్రాసులో ప్రభుత్వమువారిచే స్థాపించబడిన భారతదేశీయ వైద్యశాలాస్య షులకు కెప్టెన్ జి. శ్రీనివాసమూర్తిగారు ఆయుర్వేదాభివృద్ధికి మిక్కిలి ప్రోత్సాహముగ నున్నారగున వారికిని

(౪) ఆ. 1925 సం॥ జూలై నుండి ఆంధ్రాయుర్వేద విద్యార్థి పరీక్షలయందు దుష్ప్రవర్తనవారు సదరు వైద్యసమైక్యశన వారంగీకరించిన కళాశాలలయందు గాని గురువులయొద్ద గాని ఆయురములకు తక్కువ గాని కాలము కర్మపథాభ్యాస జ్ఞానాభివృద్ధికొరకు ప్రత్యేక శిక్షణమును తప్పక చేయవలెను. అట్లు కర్మపథాభ్యాసము చేసినట్లు ప్రవచనముకు బడినవారే వైద్యవిద్యకొరకు అనుబంధమును బొందుట కర్హులు. ప్రతిసంవత్సరారంభమున ఇట్టి సంస్థలయొక్కయు గురువులయొక్కయు పట్టికను ప్రచురించుచుండవలెను. రా గ ల సంవత్సరమునకు ఈక్రింది సంస్థలు వై తీర్మానమును బట్టి అంగీకరింపబడిన సంస్థలుగా నియమింపబడినవి:

- (౧) చెన్న పురి ఆయుర్వేద కళాశాల, మద్రాసు.
- (౨) వెంకటేశ్వర కళాశాల, బెజనాడ.
- (3) రామమోహనాయుర్వేద కళాశాల, బెజనాడ.
- (౪) గాంధీ జాతీయకళాశాల, యేలూరు.
- (౫) శ్రీ కన్యకాపరమేశ్వరీ ఆయుర్వేద ధర్మవైద్యశాల- పాళకాల, తెనాలి.

(౬) భూతపూర్వ సభాధ్యక్షులు.

(౭) గవర్న మెంటువారు స్థాపించిన ఆయుర్వేద కళాశాలయందలి ఆంధ్రకాళికు బోధనాథము ప్రసిద్ధులగు ఆంధ్రభాషాభిజ్ఞులను ఆంధ్రభాషావైద్యసాంప్రదాయశ్రేష్ఠులందుగ అట్టివారిని బోధకులను నేర్పరచుకుండుట ఆంధ్రులను అగౌరవించినట్లున్న ఆంధ్రుల జ్ఞానాభివృద్ధికి తగిన సాధనము కాదనియు ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

(౮) ని॥ భా॥ పర్షియ వైద్యసమైక్యశన కార్యనిర్వాహకవర్గమునా క్రింది కార్యములను ప్రాంతిక వైద్యసమైక్యశనములను ని॥ భా॥ పర్షియవైద్య సమైక్యశనమునకు ఉండవలసిన తరస్పరవిశ్వాసమును దూరముచేయుచున్నది. కాబట్టి ఈ విషయమును గురించి హరిద్యార సమావేశమున తల నేర్పాటులు చేయుటకు ఈసభవారు కోరుచున్నారు.

(౯) ప్రాంతిక సమైక్యశనములను అనుబంధ మజములలో చేర్చుట.

(౧) ఆంధ్రప్రాంతమున ప్రత్యేకముగ ప్రాంతిక సమైక్యశనములు ఏనివిని సంవత్సరముల నుండియు జరుగుచున్నను, మద్రాసు ప్రాంతము నంతయు కల్పి ఒకటిగ వ్యవహరించుట.

8. మంత్రులు సభ్యులు మొదలగువారిని ప్రాంతిక సమైక్యశనమే ఎన్నుకొనుచుండినను వారితో వ్యవహరింపక తాము ప్రత్యేకముగ శాంధ్యప్రాంతమునకు మంత్రులు మున్నగువారి నేర్పరచుకొని వ్యవహరించుట.

4. రాజమండ్రిలో జరిగిన విద్యార్థి తీర్మానము ననుసరించి భిషక్పరీక్షా ఆంధ్రకాళిసంఘ మెన్నుకొనబడినను వారిని విడిచి తాము స్వయముగనే ఇతరులను ఏర్పరచుకొని భిషక్పరీక్షను జరుపుట

7. ఆంధ్రపరిశోధక విశ్వవిద్యాలయపు శిష్టసభవారిచే తీర్మానింపబడి ఆంధ్రకాళిలో జరుప నేర్పడిన మూడు ఆయుర్వేదపరీక్షలను గూర్చి ఈ క్రింది తీర్మానముల నూత్రములను సామాన్యముగా సంగీకరించుచు తమరింతకుమున్ను నిర్ణయించుకొన్న ఆయుర్వేదాచార్యవిశారద యను చిరుదములను ఆంధ్రాయుర్వేదాచార్య, ఆంధ్రాయుర్వేద విశారదయని మార్పులనని ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

మూడుపరీక్ష లుండును. అందు (1) వైద్యవిద్యార్థి- పరీక్షకు చదువుకాలపరిమితి 8 సంవత్సరములు. కృతాశులగు విద్యార్థులు పల్లెటూరిప్రజల సౌకర్యార్థమై గ్రామములందు నివసించుదురు. (2) ఆంధ్రాయుర్వేద విశారద:- ఈపరీక్షకు కాలపరిమితి 4 సంవత్సరములు. ఈపరీక్షకు రాగల విద్యార్థులు తగినంతవరకు సంస్కృతిజ్ఞానము గలిగియుండవలెను. ఇం దారి తేరన విద్యార్థులు పల్లెటూరులందు వైద్యులుగ పనిచేయుదురు. (3) ఆంధ్రాయుర్వేదాచార్య:- ఈపరీక్షకు చదువు కాల పరిమితి 8 సంవత్సరములు. ఈపరీక్షకు రాగోరు విద్యార్థులు సంస్కృతియుగాని, ఆంగ్ల, అరబిక్, పర్షియన్ భాషలందు గాని పండితులై యుండవలెను. ఇందు కృతాశులగువారు ఆయుర్వేదమును ఆచార్యులుగను, ఉపన్యాసకులుగ నుండగలరు. ఈపరీక్ష లన్నిటియందు ప్రశ్నోత్తరప్రక్రమము ఆంధ్రభాషలో నుండును. విద్యార్థులపరీక్షాప్రక్రమములో ఆయా అంశములలో నావిద్యార్థికి ఉండే జ్ఞానమునకు ప్రాధాన్య మీబడును గాని భాషనుబట్టి ఎక్కువగ కృతాశుడగుటయు కాకుండుటయు నుండదు. ఈపరీక్షకు రాగోరు విద్యార్థులు విశ్వవిద్యాలయమువారి అంగీకారమును బడినసంస్థ లేక గురువునొద్ద సంపూర్ణముగ శిక్షణ బొందియుండవలయును. వైద్యవిద్యార్థి పరీక్షయందు కృతాశుడై విద్యార్థి ఒక సంవత్సరము చదివిన పిదప ఆయుర్వేద విశారదపరీక్షయందు గడతేరినవారు రెండు సంవత్సరములు చదివినపిదప ఆచార్యపరీక్షకు బోవచ్చును. ఈ విశ్వవిద్యాలయమునా రంగీకరించిన ఇతరసంస్థలందు ఆయుర్వేద విశారద పట్టణమునకు సమానముగవిడుట బొందినవారు విశ్వ విద్యాలయమువారి ప్రత్యేకానుమతిని బొంది ఆచార్యపరీక్షకు బోవచ్చును.

8 వ తీర్మానము "ఆంధ్రాయుర్వేద విశారద ఆంధ్రాయుర్వేదాచార్య" యనువిరుదుల నొసంగుటను గూర్చి మహాసభయందు నిన్న విషయ నిర్ధారణసభయందును నేటి మహాసభయందును చాలతీవ్రముగ దీర్ఘ చర్చ జరిగెను.

సంగమేశ్వరశాస్త్రి, నోరి రామశాస్త్రిగారలు తీర్మానము నాశీపించుచు సంస్కృత మాండ్రమునకు మాతృభాష గాన నాబ్జ్యమును సంస్కృతమున దధికముగ గలదనియు ఉపదేశములను ఉపదేశమును బొందినవారును సంస్కృత భాష

యందే వ్రాసుటకు సగువుట అభ్యసించ వలెననియు సంస్కృత భాషయొక్క పరిశ్రమను నిలుపుట కిచ్చుట అత్యవసరమనియు ప్రశ్నోత్తరములన్నియు నాగర భాషయందే ఉండుటావశ్యకమని ప్రభములు బల్కిరి.

తిరిగి శ్రేష్ఠుడయ్యు ప్రారంభమును. నోరి రామశాస్త్రిగారు వివిధప్రాంతీయ సంబంధవిషయ మైనచో అతడు ఆంధ్రత్వనూచకుడుగ "ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఆచార్య, విశారద" యనువిరుదుల నొసంగనగును గాని ప్రస్తుతము సంస్కృతమునందే చిరుదులుండిన చాలననియు, "ఆంధ్ర" అనుఉపసర్గ జేర్చుట వసరమని ఆశీపించిరి. వెయ్యిపాదు మును మురిందడ సభ్యులు బలవరచిరి. కాని తీర్మానమువోటుకు బెట్టుడికపుడు రామశాస్త్రిగారి సహజ వీగిపోయి మొదటి తీర్మానమే అధికసంఖ్యాకులచే నామోదించబడినది. తీర్మానాంతరము మహాసభనువచ్చిన ఆంధ్ర ద్రవిడవైద్యప్రముఖుల కొందరు ఆయుర్వేదసిద్ధ వైద్యవిజ్ఞానములగూర్చి ప్రస్తావన గూట్టాడినపిదప సభాసీటికి నిలువబడినది.

(౬) దేశీయ పరిశ్రమలు, శాస్త్రములు, కళలను పూర్వోన్మత్త్యంతికి దెచ్చుటకు ప్రోత్సాహము, పోషణముల నొసంగుటకై ఆఖిలభారత దేశీయమహాజనసభ జనువునట్టి ప్రయత్నముల నీచుచోసభవారు ప్రశంసించుచు, ఆయాస్థలములందు ఆయుర్వేద యూనానీ విద్యాలయములను చికిత్సాలయములను నిర్మించుటకును, ఆయుర్వేద ప్రచారాభివృద్ధికొరకై యుభయముగ ప్రతిరాష్ట్రమునందొక పెద్దఆయుర్వేదవైద్య నిలయమును ఏర్పాటుచేయుటకు వివిధరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘములవారిని కోరుటకును శేషము జాతీయవిద్యయందు దొకభాగముగ నీయంశము నిర్మాణకార్యక్రమముతో చేర్చబడుగాక యని తలంచుచున్నారు.

(౭) పురపాలక, జిల్లా, స్థానికసంఘములు నీడలకొరకై ఆయాప్రాంతములందు ఆయుర్వేద వైద్యనిలయముల నేర్పగుచుటకు ప్రార్థించుచున్నారు.

(9) తీర్మానము) శ్రీవైద్యరత్న శ్రీమంత్ పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారు క్రితీశేషులైనపిదప మద్రాసు ఆయుర్వేద కళాశాలను నిల్పి ఇంతవరకు పోషించుచున్నట్టియు ఆయుర్వేదోద్ధరణమునకై (అనగా ప్రజలను ముఖ్యముగ దొరతనమువారును ఆయుర్వేదోత్సృష్టతను అంగీకరించుటకై) అనేకుహిమాచల పర్యంతమును, అందు ముఖ్యముగ ఆంధ్రదేశమందును, ఎక్కువగ ప్రచారము గావించి అందలి జనులను ప్రబోధితులను చేసినట్టియు, ఉచితఆయుర్వేద వైద్యశాలలను నెలకొల్పుటకు ముఖ్యకారకులను అగు భిషక్రత్న డా॥ ఆచంట లక్ష్మీపతి వి. ఎ. యం. వి. అండ్ సి. యం. వారిని ఈ సభవారు కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ అభినందించుచున్నారు.

(10) ఇప్పటినుండి ప్రైవేటు ఆయుర్వేద కళాశాలలను సంస్థలను వీలైనంతవరకు దొరతనమువారు గుర్తించునట్లు చేయుటకును ప్రస్తుతము దొరతనమువారు స్థాపించిన దేశీయ వైద్యపాఠశాలయందు గల సౌకర్యములను ప్రైవేటు దేశీయ వైద్యకళాశాలల సంస్థలయందు పొందించుటకును గట్టిప్రయత్నములనుచేయుటకు ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

(11) తిరుమల శ్రీనివాస త్రిలింగ మహావిద్యాపీఠము తిరుపతిలో వైద్యరాజు డాక్టరు దండు నుబ్బసధానిగారి యాధిపత్యమున ఆయుర్వేద శాస్త్రమునకును శాస్త్రాంతరములకును గల సమన్వయములో పరిశోధనలు జరుపుట యీ సభవారి పరమామోదమునకు పాత్రమైనదని ఈ సభవారు తలంచుచున్నారు.

యందే వ్రాసుటకు సగువుట అభ్యసించ వలెననియు సంస్కృత భాషయొక్క పరిశ్రమను నిలుపుట కిచ్చుట అత్యవసరమనియు ప్రశ్నోత్తరములన్నియు నాగర భాషయందే ఉండుటావశ్యకమని ప్రభములు బల్కిరి.

తిరిగి శ్రేష్ఠుడయ్యు ప్రారంభమును.

నోరి రామశాస్త్రిగారు వివిధప్రాంతీయ సంబంధవిషయ మైనచో అతడు ఆంధ్రత్వనూచకుడుగ "ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఆచార్య, విశారద" యనువిరుదుల నొసంగనగును గాని ప్రస్తుతము సంస్కృతమునందే చిరుదులుండిన చాలననియు, "ఆంధ్ర" అనుఉపసర్గ జేర్చుట వసరమని ఆశీపించిరి. వెయ్యిపాదు మును మురిందడ సభ్యులు బలవరచిరి. కాని తీర్మానమువోటుకు బెట్టుడికపుడు రామశాస్త్రిగారి సహజ వీగిపోయి మొదటి తీర్మానమే అధికసంఖ్యాకులచే నామోదించబడినది. తీర్మానాంతరము మహాసభనువచ్చిన ఆంధ్ర ద్రవిడవైద్యప్రముఖుల కొందరు ఆయుర్వేదసిద్ధ వైద్యవిజ్ఞానములగూర్చి ప్రస్తావన గూట్టాడినపిదప సభాసీటికి నిలువబడినది.

(౬) దేశీయ పరిశ్రమలు, శాస్త్రములు, కళలను పూర్వోన్మత్త్యంతికి దెచ్చుటకు ప్రోత్సాహము, పోషణముల నొసంగుటకై ఆఖిలభారత దేశీయమహాజనసభ జనువునట్టి ప్రయత్నముల నీచుచోసభవారు ప్రశంసించుచు, ఆయాస్థలములందు ఆయుర్వేద యూనానీ విద్యాలయములను చికిత్సాలయములను నిర్మించుటకును, ఆయుర్వేద ప్రచారాభివృద్ధికొరకై యుభయముగ ప్రతిరాష్ట్రమునందొక పెద్దఆయుర్వేదవైద్య నిలయమును ఏర్పాటుచేయుటకు వివిధరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘములవారిని కోరుటకును శేషము జాతీయవిద్యయందు దొకభాగముగ నీయంశము నిర్మాణకార్యక్రమముతో చేర్చబడుగాక యని తలంచుచున్నారు.

(౭) పురపాలక, జిల్లా, స్థానికసంఘములు నీడలకొరకై ఆయాప్రాంతములందు ఆయుర్వేద వైద్యనిలయముల నేర్పగుచుటకు ప్రార్థించుచున్నారు.

(9) తీర్మానము) శ్రీవైద్యరత్న శ్రీమంత్ పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారు క్రితీశేషులైనపిదప మద్రాసు ఆయుర్వేద కళాశాలను నిల్పి ఇంతవరకు పోషించుచున్నట్టియు ఆయుర్వేదోద్ధరణమునకై (అనగా ప్రజలను ముఖ్యముగ దొరతనమువారును ఆయుర్వేదోత్సృష్టతను అంగీకరించుటకై) అనేకుహిమాచల పర్యంతమును, అందు ముఖ్యముగ ఆంధ్రదేశమందును, ఎక్కువగ ప్రచారము గావించి అందలి జనులను ప్రబోధితులను చేసినట్టియు, ఉచితఆయుర్వేద వైద్యశాలలను నెలకొల్పుటకు ముఖ్యకారకులను అగు భిషక్రత్న డా॥ ఆచంట లక్ష్మీపతి వి. ఎ. యం. వి. అండ్ సి. యం. వారిని ఈ సభవారు కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ అభినందించుచున్నారు.

(10) ఇప్పటినుండి ప్రైవేటు ఆయుర్వేద కళాశాలలను సంస్థలను వీలైనంతవరకు దొరతనమువారు గుర్తించునట్లు చేయుటకును ప్రస్తుతము దొరతనమువారు స్థాపించిన దేశీయ వైద్యపాఠశాలయందు గల సౌకర్యములను ప్రైవేటు దేశీయ వైద్యకళాశాలల సంస్థలయందు పొందించుటకును గట్టిప్రయత్నములనుచేయుటకు ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

(11) తిరుమల శ్రీనివాస త్రిలింగ మహావిద్యాపీఠము తిరుపతిలో వైద్యరాజు డాక్టరు దండు నుబ్బసధానిగారి యాధిపత్యమున ఆయుర్వేద శాస్త్రమునకును శాస్త్రాంతరములకును గల సమన్వయములో పరిశోధనలు జరుపుట యీ సభవారి పరమామోదమునకు పాత్రమైనదని ఈ సభవారు తలంచుచున్నారు.

అత్యధునకుమృగోగనివారిణి

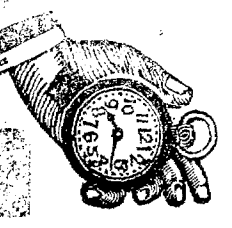
నివారణ:- నిశ్చయము- నిస్సంశయము- నిశ్చేమము- ప్రపంచోద్ధారణకై, ప్రసిద్ధ యోగిపుంగవునిచే ప్రసాదింపబడిన యాసిద్ధ యోగరాజముచే అష్టాదశ కుంభకోగములు, ఎంతనికృష్టదశలో నున్నప్పటికి నిశ్చేమముగా కుదర్చగలము నుగములేదని ఋషభుచేయువారికి రు 116-0-0 బహుమానము. రోగులు వారి యిండ్లవద్దగాని లేక మాచే స్థాపింపబడిన శ్రీ కృష్ణశ్రమములో గాని చికిత్స పొందవచ్చును. యోగ్యతాపత్రాలతో కూడుకొన్న వివరములుగల కేటాగును నేడే వ్రాసి తెలిసికొనుడు.

యం. నుబ్బరెడ్డి, ప్రొఫ్రయిటరు. ది రెడ్డి అండుకో, గోపాలపురం; కొత్తపేటపాట్టు, గోదావరి జిల్లా.

మీకు వీటిలో ఏగడియారము కావలసినను తక్షణమే వ్రాయుడు

క్రేష్టమైన లీవరు

గడియారము

మిక్కిలి తక్కువధర

ప్రతిగడియారముతోను 14 క్యారట్లపాళీగల పేటెడ్ ఫౌంటెకలము ఇనాముగా పంపబడును.

ఈ గడియారములు మేము స్వంతముగానే తయ్యించి అతి చాకధరకు విక్రయించుచున్నాము. శేబుగడియారము వెనుకవక్రముందు మిక్కిలి అందముగా నుండును. పూచీ యిచ్చెదము.

నెం 155రు మేలైన లీవరుగడియారము 1 కీ రు 4-8-0. నెం 166రు రోల్లగోల్డు 5-0-0. వి టైమింగ్ 25-0. నెం 202రు రోల్లగోల్డు బంగారు వైయలుగల ముంజేతిగడియారము 7-0-0. నెం203రు మెమోరిగ గుండ్రముగానుండునది 6-8-0.

లార్డు వెల్లింగ్డన్ నాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 335, మద్రాసు.

18 క్యారట్ల రోల్లగోల్డు

ముంజేతి గడియారము

2/8/-

మైనపువత్తులు

ది ఇండ్ - బర్తా పెట్రోలియం కంపెనీ లిమిటెడ్

రంగూను,

వారి చేత యారు చేయబడినది

ఏజంట్లు, స్టాకు చేయువారు

ప్యారి ఆండు కో

పోస్టుబాక్సు నెం 12, మద్రాసు

మైనపువత్తులు, మైనము, ధరలకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

1767

సమృద్ధిమగు క్రొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్థానము

ది ఆంధ్రాజ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

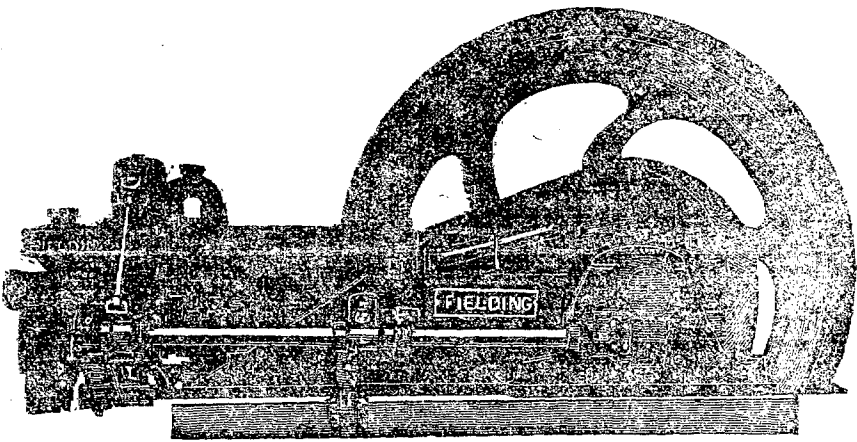
మావద్ద అనేకరకములు క్రొత్తమాదిరి గాజాలు, మెడగలుగులు, కానుకలు, అడ్డగ చైకోలు మొదలు బంగారు నగలు స్వర్ణనగర్ణములు వేసిన అనేకమాదిరి అడ్డగలు, జవబిళ్ళలు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపరములు, పతకములు, మొదలగునవన్ని పెండి రైలుకూజాలు, టంబ్లర్లు, పేలాగిన్నెలు కాపి పెట్టు మొదలగు పాత్రసామానులున్న అనేక రకములు కాళ్ళుగొలుగులు, మొదలగు అన్ని వస్తువులు యెప్పుడు సిద్ధముగా యుండును. కాను బంగారమునకున్న చాదివేండికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును. సచ్చనివి వాచను తీసుకొనబడును.

ఫాటోలు - కాకుమాను లత్తయ్యచౌదరి, శనగపాటికోటయ్య ఆండు బ్రదర్లు.

ప్రసిద్ధి కెక్కిన "ఫీల్డింగు" వేటుంటు శమిడికత్
క్యూ స్టారింగు క్రాడు ఆయిలు ఇంజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586

యీ యింజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేవరై జరు చ్చుని స్థితిలో నుండగనే స్టార్టు కాగలదు. యెటువంటి క్రాడు ఆయిలుతోనైనను అతినంతస్థి కరముగా పనిచేయును. క్రాడు ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యీ యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును, యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ డేజంట్లు:-

కులెఫాన్
నెం 690 రు. డి. యల్. శాస్త్రి ఆండు కో., పోస్టుబాక్సు
నెం 203 రు.
12, తంబుకెట్టిపేడి, మదరాసు.

వృత్తాంతలేఖలు

తుని
(ఒకవిలేఖరి)

మార్చి, 26:- శ్రీయుత కొండపల్లి జగన్నాధదాసు గారిచే రచింపబడిన "విశ్వమానవకళ్యాణము" అను హానికథ శ్రీయుత దాసుగారే యీ భౌండాగారమునందు గతబుధ వారము రాత్రి 9 గంటలు మొదలు 12 గంటలవఱకు కతిమనో హరముగా కాలక్షేపము గావించిరి.

వీరత్కథాసందర్భమున భౌండాగారాధికారి యాహ్వ నము ననుసరించి విచ్చేసిన శ్రీయుత సి. జోగిరాజు దేవరగారి మార్గంగిక కళాకాశేల్యము సభ్యులనందఱును మహదానందమున తన్మయులను గావించెననుటలో సతికయై కై లేడు.

బెంగుళూరు వార్తలు

కాంగ్రెసు సంఘమునకు మునిసిపాలిటీవారు

గ్రాంటు ఇచ్చుట

(స్వకీయవిలేఖరి)

బెంగుళూరు, మార్చి 22:- బెంగుళూరు మునిసిపాలిటీ లిటి సమావేశము కడచిన శనివారము జరిగెను. బెంగుళూరు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘమువారు నూలువడకుటను ప్రోత్సహించు విషయమై చేయుచున్న ప్రయత్నములకు 250 రూపముల గ్రాంటు మునిసిపాలిటీవారి దుచ్చుటకు తీర్మానించిరి. గ్రాంటు ఇవ్వవలయునను తీర్మామును బహుళ నన్నగా రుపపాదించిరి. మురుగేశంపిల్లే గారు బలపరచిరి. బహుళులు గారు తీర్మానము పూరించును కాంగ్రెసు సంఘమువారు చేయుచున్న పనిని ప్రశంసించిరి.

దేశీయపరిశ్రమలకు తోడ్పడుట మునిసిపాలిటీవారి ధర్మ మని పలువురుసభ్యులు వాదించిరి. కాంగ్రెసుసంఘమువారు గ్రాంటుకోరుమ దరఖాస్తు పంపవలయుననియు అట్టిదరఖాస్తు లేకయే గ్రాంటుఇచ్చునేనీకాదని జి. పరమేశ్వరయ్యగారు సి. హెచ్. రావుగారు ఆక్షేపించిరి. తీర్మానమునకు అనుకూల ముగ పదిమంది ప్రతికూలముగ ఏడుగురు సభ్యులు నొసరిరి. తీర్మానము ఆమోదింపబడెను.

కాకినాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

సారస్వతసంఘవర్ధంతి

ఈ నెల 22 వ తేదీని కాకినాడ పురపంచరమున నున్న సారస్వతసంఘముయొక్క వర్ధంత్యుత్సవము జరుపబడెను. సంఘ సభ్యులును వాకిలిల్లజను అత్యుత్సాహమునను అతివాత్సల్యము నను వర్ధంతిని దిగ్విజయముగ జరపించిరి. నిరవతీవలెనే అల్ప హారవిందులు, నూలు వడుగులుందుపోటీ, యితర వ్యాయామక్రీడ లందు పోటీలు జరుపబడెను. కాని యీసంవత్సరమున ఎక్కువ క్రీడలందు పోటీలు పెట్టుటయే గాక అనోన్యస్య మభివృద్ధిపడుట తను ఉత్సాహకరముగ నుండుటకును 5 మొదలు 14 వత్సర ములపూయముగల సభ్యులపిల్లలకుకూడ పోటీపరీక్షలు గావించ బడెను. గెచ్చినవా రందరకును స్వదేశీయమున తమకావచ్చిన ఖర్చు వస్త్రములు, బొమ్మలు, అటవస్తువులు, కలములు, పెన్నలు మొదలగునవి బహుమతు లిచ్చబడెను. నూలునడుకు పోటీలో 7 గురు సభ్యులు నడికిరి. అందు క్రొత్తగనేర్చిన విద్యావంతులు గూడ గలరు. సంఘకార్యదగ్ధి యగు శ్రీ. పులిపాక నరసింగ రావు బి. ఎల్. గారికి మొదటి బహుమతియు, శ్రీ శేట కంటి శ్రీనివాస కోనేట్రావు బి. ఎల్. గారికి రెండవబహు మతియు నియ్యబడెను. మొదటివారు నడికిననూలు 19 నెంబ రున్న, రెండవవారిది 18 నెంబరున్న కలవు.

గతసంవత్సర వర్ధంతలకు నాటక కంపెనీల వారిని పిలిపించి కొన్నిప్రదర్శనముల చేయించి కళాభివృద్ధికై మంచి పాత్రధారులకు బహుమతు లిచ్చుట వాడుకయై యుండెను. కాని యీసంవత్సరము సంఘములోని సభ్యులే నాటక ఆభి వృద్ధికై యీప్రయత్నమును గావించిరి. శ్రీ కోలాచల శ్రీని వాసరావుగారిచే రచియింపబడిన రామరాజభూషణ నాటకము (విజయనగర సామ్రాజ్య విచ్ఛిన్నము) నందలి కొన్నిభాగములు

ప్రదర్శింపబడెను. ఈసభ్యులు ఆభ్యవధిగ యీ కార్యనిర్వహణమును ప్రారంభించినప్పటికిని సామాన్య నాటకములకంటె అర్థజ్ఞానముగల విద్యార్థులగుటచేత నాటకమునకుగ్రాహక భూమిచెచ్చి వ్యావహారికము కలిగింపుచు ప్రదర్శించి చూచువారిల మెప్పు నడిపిరి. ప్రతిపాత్రమును కొనియాడ దగినదే. పాత్రధారులపేర్లు చెప్పుట ఉచితము కాకపోయినది యంతటితో విరమించవలెననిది.

మ్యూనిసిపల్ సంఘసభ

ఈనెల 28 వ తేది సాయంత్రము 5 గంటలకు కాకినాడ మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలు మీటింగు జరిగినది. బ్రిటిష్ ఎంపైర్ లెఫ్టనెంట్ ఆస్సైనియేషన్ సభ్యులువారు కొంత చందా నియమలపై చర్చ జరిగి, గవర్నమెంటు సాంక్షము లోబడి మా 50 లు యిచ్చుట తీర్మానింపబడెను.

మ్యూనిసిపల్ సరిహద్దులలోపల కల్లుదుకాణములు ఏర్పరచుటను గురించి జిల్లా కలెక్టరు అడుగగా, యీ సంఘమువారు కల్లుదుకాణములు మ్యూనిసిపల్ సరిహద్దులలోపల పెట్టవలదని యిదిమఠలో చేసిన తీర్మానములనే మేరకు బలపరచుచున్నారని తీర్మానించిరి.

వోటర్ల శ్రేష్టులను తయారుచేయుటను గురించి డిప్యూటీ మ్యూనిసిపాలిటీ ఆఫ్ఫీసర్లు 45, 46 వ సవరణలు పెట్టుచు పంతులు అయ్యురగారు పెట్టబోవు 1925 సం॥ పు బిల్లు న 5 ను గురించి, యీ సంఘమువారికి అంగీకారము లేదనియు, ప్రస్తుతములోనున్న సెక్షన్ బాగుగానే యున్నదనియు అభిప్రాయ మివ్వబడెను.

* * *

(ఒకవిలేఖరి)

ది 22-8-25 తేదిని మాయూరిలో "లిటరరీ ఆస్సైని యేషన్" అనబడు పురజన సంఘమునకు వార్షికోత్సవము కడు జయప్రదముగ జరిగినది. ఉదయమున సభ్యుల కల్పావరము తీయబడిన తరువాత వ్యాయామక్రీడలు నడుపబడినవి. ఆందు సభ్యులలోఁ బెక్కుండుపాల్గొనిరి. ముందువారము నుండియే టెన్నిసు, బాడ్మింటన్ మున్నగు శాఖలలో బోటీపరీక్షలు జరిగినవి. సాయంత్రమున సభ్యులకు వారి పిల్లలకును పలావరము లాసంగబడినవి. ఆపల బిల్లలకాటలు నడుపబడినవి. 5 1/2 గంటలకు బహిరంగ సభ శ్రీయుతు లగు వంగూరి నూర్యప్రకాశరావు బి. యే. బి.యల్. గారి యాధిపత్యమున జరిగినది. ఆందు ప్రార్థనాధికములైన పిమ్మట వింజమూరి చెంకటలక్ష్మీ నరసింహారావుగారిచే కట్టునగూర్చి వ్రాయబడిన పద్యములు మనోహరముగ జరుపబడినవి. పిమ్మట పెద్దాడ రామస్వామి యమ్. ఏ. గారు "మనము అనుజాని" గూర్చియు పన్నునీచిరి. దానికి ఉప్పలూరి రామబోగన్న బి.యే. యమ్. యల్. జవాబిచ్చి. ఆపల వ్యాయామములలో గెల్చినవారికి బహుమతు లివ్వబడినవి. వారిలో నూలుపడికిన వారికిని ఒక పారితోషికముగలదు. ఆది పులిపాక నరసింగరావు బి.యే. బి. యల్. గారి కీయబడెను.

కడపలకు దత్త సభ్యులు రామరాజు చరిత్రము నుండి కొన్ని రంగములు కడుమనోజ్ఞముగ బ్రదర్శించి చూపణలు కానందాదు నిధియించిరి.

ఏలూరు (స్వకీయవిలేఖరినుండి)

స్టార్ సంఘమువారి వార్షికోత్సవము

మార్చి 28:—ఈ త్తర సర్కారుల దివ్యజ్ఞాన సంఘము వారి క్యాన్సలర్లు, స్టారుసంఘమువారి ఆరవ వార్షికోత్సవము యీనెల 21, 22 తేదీలయందు మాపురమున జరిగినది. కాకినాడలోని "క్విక్ మేరీకేజీ" ప్రధానాచార్యులగు ప్రాథమిక వి. సంజీవరావు ఎం. ఏ. గారు అగ్రాసనాధిపత్యమును వహించిరి. ఈ త్తర జిల్లాలనుండి దివ్యజ్ఞాన సామాజిక లక్షణము ఈయత్సవమున కరుదెంచిరి. రిటైర్మెంట్ డిప్యూటీ, జడ్జిగారైన వావిలాల వెంకట శివాచార్యులుగారు, పెద్దిబొట్ల సుబ్బారాయణుగారు, ప్రాథమిక వి. సంజీవరావుగారు, టి. రామచంద్రరావు బి. ఏ. బి. యల్. గారు, రావుసాహెబ్ వక్యం భోగప్పకామ్రైగారు, చిట్టూరి రామయ్యపంతులుగారు, సర్ టి. సదాశివయ్యగారు మొదలగు ప్రముఖు లనేకులు సభ నలంకరించిరి. మాపుర వాసులును, దివ్యజ్ఞానసామాజికమున నగు సోమంచి సీతారామయ్యపంతులుగార్ల సమావేశమునకు వలయు సేర్పాటుల నన్నిటిని కడు శ్రద్ధతో గావించిరి. ఉదయకాలముందు సమావేశ కా

ర్యనిర్వాహకుల సభలు జరిగినవి. మధ్యాహ్నము 4 గంటల మొదలు పురమందిరమున బహిరంగ సభలు జరిగినవి. మాపుర వాసు లనేకులు సభా ప్రదేశము నలంకరించి, ఉపహ్వాసకుల ప్రబోధములను కడు శ్రద్ధాభక్తు లతో వాక్కించిరి. సహాని అయ్యురగారు "జగద్గురువు యొక్క ఆగమమును" గురించి వాసంగిన ఆంగ్లోపహ్వాసము సభ్యుల నానందాభిని నోటాడించినది తదుపరి సభ జయప్రదముగ ముగిసినది

దక్షిణపు విభ వార్డు

ఏలూరు మ్యూనిసిపాలిటీలో దక్షిణపు విభ వార్డునకు కవున్సిలరుగనుండియున్న ముగ్ధాశ్రీ గజవల్లి రామచంద్రరావులకులుగారు మూడు మీటింగులకు వరుసగా హాజరుగాక పోవుటచే వారిని కవున్సిలరు పదవినుండి, కవున్సిలువారు తొలగించిరి. వారిస్థానా కొత్త ఎన్నిక జరుగవలసియున్నది. దాని కై యిదివరలో రామచంద్రరావు పంతులుగారిలో పోటీజేసి ఓడిపోయిన, కంభంపాటి కన్నయ్యశ్రేష్ఠిగారు తిరిగి నిలువదలవలసి మనీ కాద్రుల నచ్చొత్తించి, ఓటమిలకు పంపియున్నారు. దక్షిణపువిభ సహాయనిరాకరణోద్యమమునకు మూలస్థాన నని వెనుక గజవల్లి రామచంద్రరావు పంతులుగారి నెన్నుకొనినపుడే ధ్వజవరచియున్నది. అట్టి ప్రదేశమున సహాయనిరాకరణుల యొడ నిరంతర వైరత్యమును బూని పనిచేయువారినే ఓటరు లెన్నుకొందురో, లేక వారియొక సహాయనిరాకరణవాదినీ ఎన్నుకొందురో చూడవలసియున్నది. దేశము నందంతటను స్థానిక స్వపరిపాలనములకు సహాయనిరాకరణవాదులు వశపరచుకొనుచుండ, యిదివరకే అట్టి ప్రయత్నమును సాగించి విజయ ధ్వజమును శేరితైన నీదక్షిణపు విభ యిప్పుడు మిన్నకుండుట సమంజసముకాదని హెచ్చరింపుచున్నాము. పిల్లె నచో తిరిగి సదరు రామచంద్రరావు పంతులుగారిని కాని, లేనిచో మరియొక సహాయ నిరాకరణ వాదినగాని సదరుస్థానమునకు జంపుటకై మా కాంగ్రెసు కమిటీవారును, సహాయనిరాకరణ వాయువులును కృషిపలుప చేచుచున్నాము.

మంగళగిరి

(స్వకీయవిలేఖరి)

సబురిజిష్టారుపై లంచపు కేసు

మా సబురిజిష్టారుగారగు శ్రీయుత డి. రామారావు పంతులుగారు లంచము తీసుకొని స్వార్థములేని మనిషి ఏలూరు రిజిష్టరు చేసినారని పెదపరిమి కాపురముడు పుట్టి కేవల్యయను నతడు యిస్సెవ్వురు జనరలుగారికి రిపోర్టుచేయగా, యాజిల్లా రిజిష్ట్రారువారిని ప్రైవేటుగా విచారించవలసినదిగా తాళిపు యిచ్చిరి. జిల్లారిజిష్ట్రారువారు ప్యయముగా పెదపరిమి గ్రామమునకుపోయి పుట్టి కేవల్యను విచారించిన రికార్డుతో మహా తిరిగి వచ్చుచుండగా మార్గమధ్యమున దొంగలు అటకా యించి, రిజిష్ట్రారువారిని కొట్టి రికార్డు హరించినట్లున్నా, పోలీసువాని సహాయమునల సదరు రికార్డు తిరిగి దొంగిలెట్టున్నా, తెలియుచున్నది. తరువాత జిల్లా రిజిష్ట్రారువారు తమ విచారణసారాంశమును యిస్సెవ్వురు జనరలుగారికి పంపిరి.

వారు మా సబురిజిష్ట్రారుగారిపై మోపబడిన కేసును కృష్ణా జిల్లా రిజిష్ట్రారు వారు విచారించునట్లుగాను యాజిల్లా రిజిష్ట్రారువారు సదరు కేసును రుజువుచేయునట్లును నియమించిరి. కృష్ణాజిల్లా రిజిష్ట్రారు వారియెదుట కేసు విచారించబడి ప్రోసీక్యూషను తరపు సాక్ష్యముంతయు విచారింపబడినది. కృష్ణాజిల్లా రిజిష్ట్రారువారు తమ యభిప్రాయమును యిస్సెవ్వురు జనరలుగారికి రిపోర్టు పంపినట్లు తెలియుచున్నది.

శ్రీరామమూర్తి నాటక సమాజం

ఈ నాటక సమాజంవారు శ్రీశ్యామివారి కళ్యాణము హోత్సవ దినములలో పాదుకాపటాభిషేకం, చింతామణి నాటకములు ప్రదర్శింపబడెను. పాదుకా పటాభిషేకములో శ్రీ రామపాత్రను ధరించిన శ్రీయుత భట్టిప్రోలు గురుమూర్తిగారున్నూ, కైకపాత్రను ధరించిన శ్రీయుత డి. రామారావుగారును ప్రశంసనీయులు. శ్రీరామపాత్రను ధరించినవారిని చూడ శ్రీకాముడు అచట అవతరించె ననుటలో అతిశయోక్తి యేమియులేదు.

యూనియను బోర్డు

యూనియనువారికి చెందియున్న నాలుగు గ్యాసుల్ట్రలో మూడు దొంగిలించబడి ఘనము రెండు మాషములు

కావచ్చినను, కొత్తలైట్లు తెప్పించుటగాని, అంతవరకు ప్రదేశములలో మామూలు లాంతరులైనను వేయుటగాని జరిగి యుండలేదు. ప్రాముఖ్యమైన చోట్ల దీపములులేని కారణముచే ప్రజల లెల్లాడుచున్నారు.

గ్రామములోని కోడు పూడిపోయియున్న కొన్ని యూనియనుభావులను, మరమ్మతుచేయుట యంతవరకు యే పనియు మొవలిడకుండుట కడుశోచనీయును.

అవసరమగు చోట్ల లాంతరులువేయుట, కోడ్ల భావులు మరమ్మతుచేయుట మొదలగు ప్రజల కుపయోగములగు కార్యముల చేయనిచో యీ యూనియనువుండి చేయదగు పనులేవి గలవో తెలియకున్నది.

కాలమానము

అప్పుడే ఎండలు కడు తీక్షణముగా గాయుచున్నది. గాడ్పులు వీచుచున్నవి. భావులలో నీరు తగ్గుచున్నది.

తిరుత్తని

(స్వకీయవిలేఖరి)

పాటకచ్చేరి

మార్చి 28:—గత యానివారమునాడు సాయంత్రము 4 గంటలకు నీయూరియంగు దొరవారిపేటను గల "గ్లోరీఫియేటరు" నందు, సుప్రసిద్ధగాయకు డగు శ్రీయుత నైనాపిళ్లయను సుబ్రహ్మణ్యశిల్పిగారు తమ యద్భుతగానకళాకాళలముచే ప్రేక్షకులనునెంబుల నానందపరిచిరి.

యూనియన్ బోర్డుఎన్నికలు

ఈయూరి యూనియన్ బోర్డునకు గల తొమ్మిదిఎన్నిక స్థానములకును రాగల ఏప్రియలమాసాంత్యముతో, నియమిత కాలము పూర్తిగానుండుటచే, నూతనసభ్యుల నెన్నికొనటకు యీనెల 17 వ తేదిని నామినేషన్ ప్రక్రియలు దాఖలుగాబడినవి. ఎన్నుకొనవలసిన తొమ్మిదిస్థానములకును 87 మంది అభ్యర్థులు పోటీజేయుచున్నారు.

కాళహస్తిరాజాగారు

ఈదినము శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యస్వామి జర్మవార్డు శ్రీ కాళహస్తిరాజాగారు నీయూరికి మదరాసునుండి వచ్చిరి. శ్రీ కాళ్యేజినగరమురాజాగారు రెండుకొ శ్రీవారిని యుచితరీతిని సత్కరించిరి. ఆసాయంత్రమే శ్రీ కాళహస్తిరాజాగారు శ్రీ ప్వామివారిదర్శనము గావించుకొని రాత్రి 9 1/2 గంటలకు సవరి వారముగ బయలుదేరి కాళహస్తివెళ్లి నారు.

నూతనగ్రంథాలయము

ఈయూరియందలి శ్రీ కింగ్ జార్జి ఫిఫ్త్ రీడింగురూములో పకశాలయమున కనుబంధముగ ఆంగ్లఆంగ్లద్రావిడగ్రంథములతోగ్రంథాలయమును నెలకొల్పివేసిన ప్రయత్నములు చాలా హాజరుపడినవి. రాగల ఏప్రియలమాసము రెండవవారమున చిత్రారుజిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులగు శ్రీ బి. మునిస్వామినాయుడు బి. ఎ. బి. ఎల్. ఎం. ఎల్. సి. వారి యధ్యక్షత్వక్రింద యీ నూతనగ్రంథాలయ ప్రారంభోత్సవము జరుప సేర్పాట్లు జరుగుచున్నవి.

కాకినాడలో అమృతమునకు

వియ్యపుస్వామి

కాకినాడలో ఉష్ణకాలువకు సమీపమున బ్యాంకిరోడ్డుకు చేరివున్నది. రోజు 1 కి 600 బస్తాలు ధాన్యంత్రిప్పి వియ్యముచేయగలిగినది. ధాన్యం ఉడకబెట్టుటకు, యెండబెట్టుటకు స్వాక్ర రీకూడ (Boiling Station) కాకినాడలో కొరంగిరోడ్డున 5 యకరముల స్థలములో కట్టబడియున్నది.

సదరు ఆస్తులు ప్రస్తుతము ముగ్ధాశ్రీ అద్దేపల్లి హరిశ్చంద్రుడు నాయుడుగారు గంగిరెడ్ల నారాయణరావు నాయుడుగార్లకు అద్దెకు యివ్వబడి వారిచే పనిచేయబడుచున్నది.

వలయువారు దరఖాస్తులను

సింసన్ బ్రదర్సు, లిమిటెడ్ కాకినాడ అనువారికి పంపుకొనవలెను.

ప్రకటన

1925 సం॥ మార్చి నెల 30 తేదినండి
మా గ్రామోభోను డిపార్టుమెంటును
నెం 200 మాంటురోడ్డునందు గల
మా బ్రాంచి కార్యాలయమునకు మార్చితిమి.

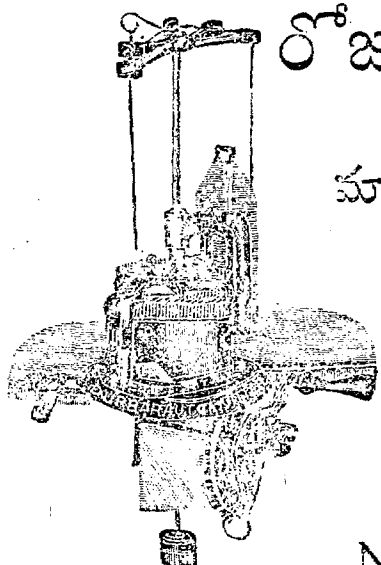
స్పెన్సర్ ఆండ్ కంపెనీ లిమిటెడ్

మదరాసు.

MADRAS

28-3-25

Spencer & Co. Limited

రోజుకు రుకీలను గడించవచ్చును

మీరు మీయింటి వద్ద నేయుండి

మా ఆటో దర్బారును ఉపయోగించి

రోజుకు రుకీలను గడించవచ్చును.

అనుభవము అనవసరము

నేడే ప్రాప్తమైనను వ్రాయుడు

E GENZWHE & IERCo.,

15. Clive, Rwo CALCUTTA

No. 8 Broadway (Upstairs) Madras.

ఆంధ్ర దేశమున పేరెన్నికగల నవలలు!

తైబ్రరీలకు

సంవత్సరాది బహుమానము

50 పుస్తకములు

రు 25 లు మాత్రమే

రు 50 లు విలువగలవి

సంవత్సరాదివరకే తగ్గింపువెల

దరఖాస్తుతో రు 10 లు అడ్వాన్సుపంపును సమీప రైలుస్టేషను తెలుపవలెను.

రు 0-1-0 బిల్ల పంపినచో గ్రంథములలిప్తు పంపెదము.

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రచారిణీ గ్రంథమాల, కాకినాడ.

ఉత్తరములు వ్రాయు పద్ధతిని గురించి ఏల కలత జెందెదరు?

కె. ఎమ్. జనార్దన్ గారు

1770

WIDE-WORLD ENGLISH CORRESPONDENCE

సహాయముచే సదరు విధమున చక్కగా నేర్చుకొనడు.

ఉత్తరములు వ్రాయు పద్ధతులను గురించి పూర్తిగా అన్ని విషయములు గల గ్రంథము.

విషయములు:—వ్యాకరణసూత్రములు, భాషా సంప్రదాయములు మొదలగువాటిని గురించియు, ప్రాక్టికల్

లెటర్-రైటింగు అందు జనరల్ ఉపాధ్యక్షము క్లుప్తముగా వ్రాయబడిన పూర్తి అధ్యాయములు గలవు. ఇవిగాక అన్ని

విషయములను గురించి నూదిరి ఉత్తరములు, వ్యాఖ్యసంబంధమైన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు మొదలగునవి విశేషముగా

గలవు. చిన్న వర్తకమునకు సంబంధించిన వర్తకుల ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు, కోర్టులు, ఇన్ క్విరీటూస్సు, మునిసిపాలిటీ కుటుం

బము, బడి మొదలగువాటికి సంబంధించిన ఉత్తరములు, వ్యాయమునకు సంబంధించినవియు, సామాన్యమైనవియు యందు

లో గలవు. ఇది విద్యార్థులకు మిక్కిలి అమూల్యమైనది. ఒకటికి ధర రు. 1.12-0. వి.సి. తపాలఖర్చు ప్రత్యేకము.

ప్రతిచోటను ఏజెంట్లు కావలెను.

“ఉత్తరములు అంగ భాషలోనే వ్రాయవలెను.”

INDUSTRY OFFICE (Book Dept.) 22, SHAMBAZAR BRIDGE ROAD, CALCUTTA.

“అహింసా పరమోధర్మః”

మహాత్ముని వ్యాఖ్యానము

ఈధర్మమును పూర్తిగా నాచరణలో బెట్టిన

బ్రతుకు టెట్టు?

(ఎంగు ఇండియా)

ఎంగు ఇండియాలో ఒకనారి సి. యఫ్. ఆంధ్రానుగురు వ్రాసిన వ్యాసముపైని ఒకవిలేఖరి ఆయనకు వ్రాయగా దానికి ప్రత్యుత్తరమియవలసివదిగ కొన్ని మాసముల క్రిత నాకిచ్చెను. అందిట్లుగలదు:—

“నేనొక గ్రామములో పుట్టి పెరిగితిని. నాకొండ్రెగరు మతవిషయముల గూర్చి మిత్రులతో ముచ్చటించినపుడెల్ల “అహింసా పరమోధర్మః” యని శిష్యులందరినాడు. మీరొకప్పుడంటుల నియ్యిరి ఆసలు అద్వైతములో నుండి యుత్పన్నమైన నీ సత్యము నొప్పుకొందును. అయితే అద్వైతము అధ్యాత్మిక జీవితముయొక్క యేకత్యముమాత్రమే గాదు నేను శిష్యులందఱను. మీరు శిష్యులంటుల విశ్వప్రపంచమునందున్న వస్తువులన్నియును ఒక్కటియే నని యర్థముగా వచ్చును.

“అద్వైతమార్గమున నడుచుకొనగోరువా డభివృద్ధిని తప్పక గాంచును. అప్పుడు భేదములన్నియు బోవును. మనమందఱము నొక్కటియే. నేను నాదైనవానిని హింసించుటెట్లు? ఇప్పుడు సందేహమువచ్చును. అహింసను ఆచరణలో సర్వత్య వినియోగింపజలసినదేనా? అట్లు జేసినయెడల నతి సుఖముగనా?

“మాతొండ్రెగరు అహింసాపరమోధర్మః అని శిష్యులందఱను పాలుదీయుటకు సరిగా నిర్వాహములేయుటకు కష్టపడికొని బాడెడివాడు. ఇదంతయును తనపిల్లలకు పాలకొసమని అట్లుజేయుట యుక్తమేనా?

“రామావతారమును హిందువులు ధర్మావతారమందురు. రాముడు రాజునిచంపెను. అది తప్పవనిగాదా? రాముడు రచాలినిచంపెను. నాలి ఆక్షేపింపగా రాముడి ట్లని ప్రత్యుత్తమిచ్చెను.

అనుజూభాగిని సుతనారీ!
సునుశతయహాన్ కన్యాపంచారీ!
ఇష్టై యిక్షునృప్తిని లోక హిజోయా!
తేహివధేకథు పాపనహాయా!!

ఇందుచంపుట హత్యగాదని చెప్పబడెను. ఈమాటలు ధర్మావతారము నోటినుండియేవచ్చును.

“ఇకను కృష్ణావతారమునకు వచ్చెదము. భగవద్గీతకువాడుము. అర్జునుడు తనదగ్గరబంధువులను చంపుట యిష్టములేదు. కృష్ణభగవానుడు పోట్లాడిజంతువునును. అహింసాధర్మము మూలబడిపోయినది.

“కావున అహింసాంతమెక్కడనని ఆలోచింపవలసియున్నది. ఒకపిల్లను మానభంగముజేయునపుడు ఆమె ఆహార్యాన్నిబాధించుండి తప్పించుకొనుటకు వానిని చంపుట న్యాయముగాదా? ఆమె అహింసవలంబించిపశుయినా?

“చేపలను బట్టుట హింసయగును. కుర్రలను కోయుట హింసయగును. రోగక్రిమిలను చంపుట మందువాడుట హింసయగును. ఇకను బ్రతుకెట్లు?

అబ్రాహ్మణునితొండ్రె యిష్టములేని శత్రువులు వితుకపన్నయెడల ప్రపంచమునకు వచ్చిన నష్టమేమియును లేదు. తులసిద్వారము రామునినోట నెన్నియోమాల లనిపించెను. అవి నాకర్థముగావు. వాలిచరీత్రమునకియు నట్టిదే. రామునిచేత తులసిదాసు అనిపించిన మాటలకు ముక్తస్వముక్కార్థమును దీసికొన్నయెడల అట్టికృత్యముజేసిన వానికి సుకేశహింసప్రయోగము. శామాయణములోను మహాభారతములోను ప్రతినాయకుని గురించి చెప్పినవిషయములు నే షర్మతో అర్థమును దీసికొనను.

ఈ పుస్తకములు చారిత్రక గ్రంథములగ నమ్మును. అందుముఖ్యమైన సత్యములు అనేకవిధముల ప్రవర్ణింపబడినవి. ఈరెండు ఇతిహాసములలోను రాముడును కృష్ణుడును ఆక్రమకార్యములు జేయనివారుగను వర్ణింపబడలేదు. వారివారియగములందలి భావమును జిహ్వాను యింగు ప్రతిఫలించబడినవి. ఈక్రమప్రయలను మానవుల జీవితములకు అట్టివారే న్యాయముజేయగల్గుదురు.

కావున యీ సుహృత్వాన్యులనుంచరీ భావమును మాత్రము దీసికొనవలయును గాని షర్మతో అర్థము గ్రహించుకొను ఆంధ్రయును అధ్యాత్మమై అభివృద్ధి పడదనియును. గీతమాత్రము చారి

త్రకసంవాదముగాదు. అధ్యాత్మిక సత్యమును మనస్సు కెక్కు

నటుల జేయుటకై అది భౌతికదృష్టాంతరమును దీసికొనుచున్నది. అందలివర్ణము యిద్దరుబంధుల ద్వేషమును యుద్ధమును చూర్చి గాన నత్, అసత్ రెంటికిని గల్గిన సంరంభమునకు జేందియున్నది. ఈ బ్రాహ్మణుడు అహింససిద్ధాంతమును తాను జెప్ప అంశములతో సంబంధములేకుండ విచారింప గోరెను. అహింసా పరమార్థమనునది జీవితమునం దున్న తప్రధాన తత్వములలో నొకటి అందేమాత్రము పతనమున్నను పతనమే యగును. రేఖాగణిత కాస్త్రప్రకారము నిలువగీతను నల్లబల్ల మీద గీయుటసాధ్యముగాక పోవచ్చును. కాని అందుచేత ఆ నిలువగీతకు గణితకాస్త్రమంపీయబడిన నిర్వచనమును మార్చుట లేదు. ఆప్రకారముజూచిన ఒక మొక్కను పీటుటగూడ పాపమే యగును. చక్కని గులాబీపువ్వును తెంచినపుడు యెవరికి వేధగ నుండదు. కాని కలుపుదీసినపుడు వేధయుండక పోవుటచేత నీ ధర్మమునకు భంగ మేమియు గలుగనక్కర లేదు. అప్పుడు యీ కలుపుకే ప్రకృతియందుగల స్థానము మనకు తెలియవని ఆర్థము గను. కాబట్టి హింసయేదైనను అహింసధర్మమునకు ప్రతికూలముగ నుండుటయే. అహింసను జీవితములో పూర్తిగ నాచరణ యందు జెట్టినయెడల జీవనము గడచుటయే దుస్సాధ్యమగును. మనమందఱును నాశనమైనను సత్యముమాత్రము నిలువనిండు. పూర్వమున మన ఆచార్యులు యీధర్మమును పూర్తిగ నాచరణలో జెట్టి యీశ్వర జీవనము ఒక మహాపాప మని నిర్ణయించిరి. మోక్షమునందే ఆశేరిర ఉన్నతస్థితి అందు ఆహారపానీయము లుండవు. కాబట్టి పాలు పితుటగాని, మొక్కలు పీటుటగాని యుండవలెను. అయినను అది సత్యమని నాకు నమ్మకము గలదు. ఆప్రకారము మనచేత నైనంతవరకును మనజీవితములను క్రమ మార్గమున నుండుటయే ఉత్తమధర్మము. ఇందలి సత్యమును గమనింతుంటే ఉన్నకష్టములో నగముగలదు. ఈమహాధర్మము నాచరణలో జెట్టుట యెంతవరకు సాధ్యమగునో అంతవరకు జీవితము జీవనయోగ్యమగున ప్రేమయు క్షమగ నుండును. అప్పుడు మనము తుచ్చ కుళిములకు లోనుగాకుండ వాని నలవి యుంచెదము.

మో॥ క॥ గాంధీ.

5 నిమిషములలో గుణము
జేహమునందు ఎల్లవోట్లయందును, అనావశ్యము లైన కోమములను ఎత్తి జేయును 5 నిమిషములలో గుణము. ధర రూ 1-3 0-0. (1171వ)
అమరావతి యేజెస్సీ పార్కుటవున్ మద్రాసు
సక్సన్ దంతచూర్ణము: పల్ల వ్యాధులను పోగొట్టుటకు ఇదియే మంచి ఔషధము. 1 దజను రూ 1-4-0.

టి. ఎన్. స్వామినాథశాస్త్రి,

నెం. 1 ఆలంగా త్రవ్వకేసిధి తిరువల్లి క్లెటి మదరాసు.

SIGHT RESTORED
A Sure Remedy of Nature for all Eye-Dis-eases. Cures Cataract, Glaucoma, etc., without Knife. No failure, absolutely safe, highest testimony. Examination free.
R. C. SELLER, B.A. Bamba (Bengal).

SANTI OIL
Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discoloring, no bad smell. Particulars free. Correspondence confidential.
HEALTH HOME, B.A. Bamba (Bengal).

రహస్యమైన శిరా

అంగారు పాలిగల ఫోన్ టెన్ కలము ఇనాం
ఈ శిరాచే రహస్యమైన సంగతులను శ్రీ పురుషులు ఉత్తరముల మూలముగా తెలుపుకొనుటకు వీలు గలదు. దీని వివరములు ఇచ్చట చూడవలెను. వీలులేదు.
మరియు దీనిచే వ్రాయబడుసంగతులు ఎవరును చదువ వీలులేదు. ఉపయోగించువిధము బుడ్డితో కూడ పంపబడును. అంగారు పాలిగల ఫోన్ టెన్ కలముతో సహా ఒక ఔన్న సిరాగల బుడ్డి 1 కి ధర రూ 1-4-0.
ఫోన్ టెన్ కలము వెలమాత్రము ధర రూ 1-0-0.
వి. పి. చాట్ట ప్రత్యేకము.
కార్వతి ఏజన్సీ, 1/33 తాతా ముత్తియప్పకావీధి, మద్రాసు.

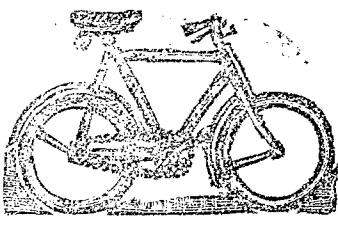

కాంగ్రెసు సభ్యత్వము
మార్చి 19 వ తేదీ ఎంగుఇండియాలో మహాత్ము డిల్లీ వ్రాయుచున్నాడు.
ఇంతవరకు వచ్చిన నివేదికలప్రకారము మొత్తము 9124 నుండి సభ్యులుగ జేరిరి. ఇంకను పూర్తివివరముల పట్టిక యింకా కనారి ప్రకటింపబడును.
ఒప్పై నరత్వ
అహమ్మదాబాదు తీర్మానము ననుసరించి యేడుమాసములు నూలుబంపిన మొత్తములను ఫిబ్రవరి 19 వ తేదీ ఎంగుఇండియాలో ప్రకటించిన సంఖ్యలయందు తప్పందే న నిమగ్న లాగాంధీ గారు చెల్లుచున్నారు. ఈతప్ప గుమాస్తా పారబాటు గావచ్చును. మొత్తము నూలు 2798 పానులని చెబుపబడెను. అట్లుగాదు. 6892 పానులుండెను. ఈక్రింది వివరములు గమనింపదగును.
5 నుండి 10 నెం॥ వరకు 3125 పానులు
11 నుండి 16 నెం॥ వరకు 2250 ,,
17 నుండి 22 నెం॥ వరకు 937 ,,
23 నుండి 30 నెం॥ వరకు 326 ,,
31 కి పైగా 141 ,,
ఉన్నీ నూలు 11 ,,
మొత్తము. 6892 పానులు

ఆయుర్వేద ఔషధ రత్నాకరమ్
అపూర్వ ఆత్మద్యుతగ్రంథము
కొద్దిరోజులువరకు నెల 3-0-0
శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి
ప్రిన్సిపాల్ అండు సీనియర్ డాక్టరు, బెజవాడ

గ్లాసు పాళీలు
అగేల్ కలములు
2957
మార్చి నెలాఖరువరకు గ్రాసు రూ 10 లు చొప్పున పంపబడును. విక్టోరియా డి పా, మైలాపూరు మద్రాసు.
ది ఎంవైరు ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్ అస్సూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్
బొంబాయి 1548.
మిక్కిలినమ్మకమైనవి ఆడంబరములేని పాలిసియని ప్రపంచముందు అంతటను తెలియును. పాలిసిలను మంచిక్రయమునకు యిచ్చుటకు వీలు గలదు.
గడిచిన సంవత్సరపు బాలన్సుషీటుకు, పార్సెన్స్ కుకు ఈదిగువవిలాసమునకు వ్రాయుడు.
బెంగుళూరుబాంచి 152 కమర్షియల్ పిది
మద్రాసుబాంచి 9/10 సెకండులై నువీచి

Rudge-Whitworth
Britain's Best Bicycle
మిక్కిలి సుదృఢమైన బైసికిలును ఉపయోగించుటకు వీలున్నప్పుడు ఎల మీరు కష్టపడి నడచెదరు
రడ్జివిట్ వర్తమాడల్ డి లక్సు నెం 8 రు 1 కి ధర రూ 190/-
రడ్జి విట్ వర్త వర్సు నెం 1 రు ధర రూ 160/-
రడ్జి విట్ వర్త స్టాండర్డు నెం 25 రు ధర రూ 139/-
ముఖ్యగమనింపు: సరసమైన లాండర, గంటకూడ ఇనాముగా సరఫరా చేయబడును.
సోల్ ఏజంట్లు: ఇంగ్లీషు సైకిల్ మోటారు & ఇంపోర్టింగు కంపెనీ, బ్రాంచిఆఫీసు: నెం. 3 మాంటూరోడ్డు. 23, బ్రాడ్వే మదరాసు.

తపాలపెట్టె నెం. 1202 రు

తంతివిలాసము:—“లుక్ లైట్”

ది ఇంపీరియల్ ఆయిల్ కంపెని ఆఫ్ ఇండియా,

హెడ్ ఆఫీసు:—నెం 12, సెకండు లైను బీ.వి.మద్రాసు.

మెన్బర్స్ మచోల్లు సోల్ ఏజన్సీ యు. ఎస్. ఎ. కంపెని నెం 160 రు కిరణనాయిలు.

ఇతర లూబ్రికేటింగు చమురులకు ఇండియాకు ముఖ్య సోల్ ఏజెంట్లు.

ఈదిగువ తెలుపబడిన జిల్లాలలో సబ్ ఏజెంట్లు కావలెను:—

గంజాము, గోదావరి, విశాఖపట్టణము, కృష్ణా, గుంటూరు, చెంగల్పట్టు, తంజావూరు, దక్షిణార్కాడు, నేలూరు, రామనాథపురము, తిరునల్వేలి, కోయంబూత్తూరు, తిరుచూనాపల్లి, మధుర, ఉత్తరార్కాడు, చెన్నపురి, చిత్తూరు, కర్నూలు, బెల్లారి, ఆనంతపురం, కడప.

ఈదిగువ తెలుపబడిన స్థలములకు ముఖ్య ఏజెంట్లు, సబ్ ఏజెంట్లు కావలెను.

నెల్లూరు, ఈ రాజధానిలో నున్న స్వదేశసంస్థానములకు

వివరములకు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను:—

Rm. Ar. Rm. Arunachalam Chettiar,

Sole Proprietor of—

The Imperial Oil Co., of India,

MADRAS.

కామినియా నూనె వెంట్రుక లేఅందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుడు

వెంట్రుకలు దువ్వినపుడు ఊడకమున్నే త్వర వడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా పాడగును అట్లుకాకుండ నేడే కామియా నూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేజాడ్యమున్నను మాన్చి ఈ దివ్యవధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లు చేయును ఒక పరీక్షవల్ల మీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రవరచును బుడ్డివల 1 రూపాయి. 3 బుడ్లభరీదు రూ 2-10-0. 126 ఏపీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

మీకు ఏనువాసన ద్రవ్యము లేక అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.

అవున్న బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0

1 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0] మీ చేతిరుమాలునందు

చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ మన్నిదిశలను వ్యాపింతును.

పై కామినియా నూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులము

బడునును. లేకున్న పొలుపజెంట్లుగు,

అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 బాహ్యమరీడు, శాంతివాని అని వ్రాసిన జాబ్బులందు.

డైరీబుక్కు (1925) ఉచితము

కేలండరును, తారీఖులువారిగా గలిగి చిన్న పైజానము దించి చాలామందికి పంపియున్నాము. పోస్టుఖర్చులు సహా భరించి ఉచితముగా పంపెదము, వెంటనే వ్రాసుకొనవలయును. పి. జి. వ. అండు కో, ఆయుర్వేదనమాజు, పెరిదేపి నెల్లూరుజిల్లా

జ్యోతిషచంద్రిక

ఇదియొక మాసపత్రిక, దీనియందు జ్యోతిష విషయమై యనేక మంచి సంగతులు వ్రాయబడుచున్నాక, పారాశరీ, జాతకతత్వము, శిరోమణి, మొ॥ గు 20, 80, ప్రాచీన నాగర గ్రంథములు తెలుగున త్రికతో వ్రాయబడును. జాతక మార్తాం డము 8 వ భాగము గూడ దీనియందు సంపూర్ణముగా వ్రాయబడును. ఫలరం 1 కి చందా రు 6 బ. చందాదార్తము 1 వ సంచి రు 6-5-0 లకు వి. పి గా పంపెదము. తక్కిన 11 సంచికలు పూర్తియైనంతో నెలవారీగా పంపెదము. దీనిని గురించి యింకను వివరము తెలియగోరువాడు యీ పత్రిక కామినిన కారును వెంటనే మాకు వ్రాయగోరెదము.

ఆకెళ్ల వెంకటేశాస్త్రి, సంపాదకుడు, జ్యోతిషచంద్రిక, గోపాలపురం, కొత్తపేటి పోస్టు, గోదావరిజిల్లా

నిష్పక్షపాతీయగు ఇంగ్లీషు

వైద్యురాలు

ఆశ్చర్యమైన గుణము

డాక్టర్ అన్నతామస్ అమ్మగారు తిరునల్ వేలి:— ఇంగ్లీషు ఔషధములవల్ల గుణములేనందున తమ “లోడ్” ను నా సోదరికివాడితిని. ఆమెకు ఆశ్చర్యమైన గుణమునిచ్చినందుకు సంతోషించుచున్నాను. ఇకమీదట ఈ ఔషధమును వాడోల లకువాడెను. ఈ ఔషధవివరములకు క్రిందిఅడ్రసుకు వ్రాయవలసివది.

“కేసరీ కుటీరం”

ఆయుర్వేద ఔషధిఔషధశాల, యెగ్గూరు, మద్రాసు.

పండిత డి. గోపాలాచార్యులు, ఏ.వి.యస్., ఏ.యం.బి గారి
శాస్త్రీయ ఆయుర్వేద దివ్యోష్ణధుమలు

సిద్ధమకరద్వజ

ఇది యుత్తమమైన కామోద్దీపకముగ రసాయనమును, రక్తపరిశోధకమును అయియున్నది. అనుపానభేదములచే నిది అన్నిరోగములకును రామబాణము. 30 మాత్రలు ర్వు 5. 60 మాత్రలు ర్వు 9.

అమృతామలకతైల

ఇది కండ్లకును, మెదడునకును, చలననిచ్చును. సమస్త శిరోరోగములకును, నేత్రరోగములకును సంజీవి. ఎల్లరకును ప్రాణమిత్రము వంటిది.

భృగువటి

తెలుపు, కనుపు, యెఱుపు పెగ (గనేరియా) రోగములను మొదలంట నివర్తింపజేయును. సామాన్యముగ మూత్రసంబంధముగ నన్ని వ్యాధులకును అంకుశములవంటిది. టిన్ను ర్వు 1-12-0.

అన్నిటికిని ప్యాకింగు పోస్టేజి వగైరా ఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ఉచితము.
లోక ప్రసిద్ధములగు మా న్లేగు, కలరా, మందులను మరువకుడు.

తంకి విలాసము:

“పండిట్,” మద్రాసు } ఆయుర్వేదాశ్రమం,
151, గోవిందప్పనాయనివీధి, జి. టి., మదరాసు.

చెన్నపురిలో } దాదాకంపెనీ, చైనాబజారురోడ్డు, జి. టి., మదరాసు.
ఏజంట్లు } స్వస్తిపార్శ్వసి, పెద్దవీధి, తిరువల్లి క్లెయి, మదరాసు.

ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్నమాల
శ్రీ మదాంధ్ర మహాభారతము పద్యకావ్యము

7 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్టుపేరు వెల రూ 15-12-0.
3 సంపుటములుగా క్యాలికో బైండు గిల్టుపేరు వెల రూ 15-0-0. 50
ప్యాకింగు అండ్ క్యాటలాగు వుచితము పోస్టేజి ప్రత్యేకము.
ఎ. కణ్ణన్ శెట్టి అన్ డ్ కంపెనీ. 286 చైనాబజారురోడ్డు మద్రాసు.

జర్మనీ వారికి మూల వ్యాధిని నివారించుట ఎట్లు
తెలియును.

ప్రపంచమందు అంతటను వేసరుకేలుమంది హడెన్ సాను వాడి స్వస్థత చెందియున్నారు.

గొప్ప జర్మనీ మూలవ్యాధినివారిణి. బర్లిన్ నేట్రేటు విశ్వవిద్యాలయ క్లినిక్ నందు మూలవ్యాధికి గల బౌషధము హడెన్ సా యొక్కటియే. హడెన్ సా తప్పక మూలవ్యాధిని ఎండబెట్టి, రాలునట్లు చేయును. మరి యొకక్షణముకూడ వ్యాధిచే బాధపడవద్దు. నేడే ఒక ట్యూబును కొనుడు. ధర 1 కి ర్వు 2.40 ప్రత్యేక స్పృసుతో పెద్దనైజాది గలదు. పూర్తిగా తృప్తిచేసిచో వైకము వాపనీయవలెను.

చురుకుగా పనిచేయునట్టి ఏజంట్లు కావలెను.

Sole Agents:—THE INTERNATIONAL TRADERS,
1961 Sankdi Sheri. Telegram:—“Special. AHMEDABAD.

Agents for Andhradesa:—Mr. K. A. RAJU, Goraga, Post Vissakoderu,
Tp. Bhimavaram Kistna Dt.

Agents for Madras Presidency:—

Mesers, DADHA & Company, Esplanade, MADRAS.

Agents for Mysore province:—

The Triune pharmacy, Chickpet, Bangalore city.

AGENTS for Travancore:—

KRISHNA & Company, Trivandrum.

చెన్నపురి బజారుధరలు

మార్చి నెల 28-వ తేది శనివారము

1. ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు 30 0 0 మొదలు	42 0 0 మొదలు
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు వరకు
కుసుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి రు	15 8 0 15 12 0
నెల్లూరివి ,, డిటా ,,	17 0 0 17 4 0
డిల్లివి ,, డిటా ,,	18 8 0 18 12 0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,,	8 12 0 9 0 0
నవ్వులు ,, ,,	20 0 0 24 0 0

2. పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205 ,,	10 8 0 11 0 0
నెనగలు ,, డిటా ,,	12 0 0 12 8 0
పెసలు ,, డిటా ,,	18 0 0 14 0 0
మినుములు ,, డిటా ,,	18 0 0 16 0 0
ఉలవిలు ర 164 ,,	8 4 0 8 8 0

3. నూనెవస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి ,,	154 0 0 155 0 0
నెయ్యి మ 1-కి ,,	14 0 0 22 0 0
కొండాపురంపేరు నెనగపప్పు బా 1-కి ,,	55 0 0 60 0 0
ఇతర ప్రదేశము ,, ,,	50 0 0 58 0 0
పేరు నెనగనూనె గానగ బా 1-కి రు 120 మి.కొనూనె 118	
అమడుము బా 1-కి ,,	182 0 0 188 0 2

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి ,,	145 0 0
కూరపసుపు ,, ,,	90 0 0 95 0 0
మిరప కాయలు (గుంటూరు) బా 1-కి ,,	105 0 0 112 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ములుగు 1-కి రు 50,55	
కాశహస్తీపాయకట్టు ,, ,,	70,75
తెల్లము బా 1-కి రు 35 0 0	45 8 0
చింతపండు బా 1-కి ,,	80 0 0 59 8 0

5. ఇనుము

పట్టా రకం బా 1-కి ,,	88 0 0 84 0 0
చదరంప ,, ,,	86 0 0 40 0 0
రవుండు ,, ,,	85 0 0 360 0

6. లోహములు

వెండి 100 తులంక ,,	72 8 0 78 0 0
బంగారము, తులము 1-కి ,,	21 10 0 21 12 0
నవరము 1-కి ,,	18 10 8
ఇత్తడి బా 1-కి ,,	260 0 0 275 0 0
రాగి డిటా ,,	295 0 0 800 0 0
అస్కాచక్మర 226 పౌ గలవి 84 8 0	85 12 0

7. రంగులు అలిజరైను

ఆవుకృష్ణము 20 డిగ్రీలు ,,	70 0 0 72 0 0
తొట్టికృష్ణము డిటా ,,	
సింహం డిటా ,, సుర్రం డిటా ,,	

8. దూది

బోండాచెట్టుబాదవ 1-కి రు 300 0 0	
పల్నాడు దూది ,, ,,	240 0 0

9. నూలు

కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి ,,	8 0 0
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,,	6 0 0
పుల్లూరు యెనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి ,,	8 8 0
అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,,	7 12 0
నూశయెనుగ నెం 20 ,,	10 10 0
జహాన్ నెం 20 ,,	10 8 0
,, ,, 40 ఏ తేలిలు అయినను ,,	18 8 0
గోకాకు నెం 12½ ,,	8 10 0
వడ్యాక్ నెం 24½ ,,	11 4 0
14½ క్విలక్ పక్షి ,,	8 0 0
నెం 20 తెన్ని సింహం యీటె ,,	10 10 0
నెం 22 ,, ,,	10 14 0
నెం 12½ తెన్ని సర్కసు ,,	8 8 0
నెం 14½ ,, ,,	8 12 0

ది లక్ష్మీ ఇన్సురెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

హెడ్ ఆఫీసు:—10, నిస్ బేట్ రోడ్, లాహోరు.

శ్రీయుత లాలా లజపతి రాయగారు, చేల్మేక్, బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టరులు.

మిక్కిలి గొప్పవారును, పలుకుబడి గలవారును డైరెక్టరులుగా నున్నారు.

30 నెలలలోగా రూ 30,00,000 లుకు పైగానే వచ్చినది.

మిక్కిలి జాగ్రత్తతోను, ఖచ్చితముగాను నిర్వహించబడుచున్నది.

ప్రజలందరిచే ఆమోదించబడినది.

ప్రతి ఒక్కరిని ఈ కంపెనీలో ఒక పాలిసియుండి తీరవలెను.

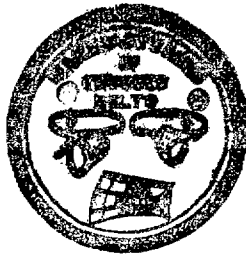
ప్రతితాలూకాలో ఏజంట్లకు కావలెను. ధరఖాస్తులను ఈ దిగువ చిరునామాలకు పంపుకొనవలెను.

Pandit K. Santanam,
(Managing Director) Lahore.

The Local Advisor
16, Sunkurama Chetty Street, Madras.

Powell's Extract of Golden

3421

పవలుగారి అమోఘమైన నెగ

నెగ రోగమునకు

అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

ఆంగ్ల; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

నెగ రోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండములయొక్క వాపు, శుక్లవర్ణము, బలహీనము, ఏపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది సమృద్ధముగా కుదుర్చునట్టి ఔషధము.

గుణము:— 6 మోతాదులగెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తప్పుక నిలుచును. మరియు మూత్రఫలబంధమైన చిక్కులన్నియు నూయమగును. మూత్రమందును మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దాని చావవలెను.

తిత్తమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1-4-0

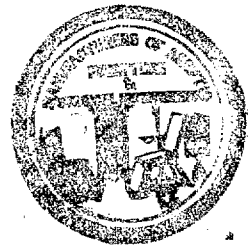
దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రూ. 1-6-0

మా ఔషధములు సుప్రసిద్ధమైనదాకాములన్నిటిలోను దొరుకును.

మా చిత్రవిచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయును.

ఉత్తరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bank

లోకమయహరకస్తూరిమాత్రమి

విజ్ఞాపన

మహాభాగా, 25 సం॥ లనుండి నేను లోకనేన చేయుచుండునగతి తమకు తెలిసియుండవచ్చు మే ప్రతి సం॥ రము లక్షలకొలది కుటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆవరింపుచున్నారు. ఇండియావారుమాత్రమగు గాక బర్మా, సిలీన్, మలయావీటు, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందుండు వారుగూడ నాతో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందరును నన్ను ఆవరింపుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడు నన్ను మరచుటలేదు. నాపేరు (లోకమయహర కస్తూరిమాత్రమి) చుట్టిపిల్లలు, భౌలింతులు, పశువు గారు, మనుషులు, వారు వీరననేల సమస్త మానవకోటియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తతలములు, సకలజ్వరములు, మాందము, శిశువాతము, ప్రక్కలఈగు, ఆకలితలంకులు, ములబద్ధము, జ్వరించినభేములు, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్ధ శ్వాసకోశము, పళ్లనొప్పి, నడుమునొప్పి, ఇన్ ఫ్లూఎంజా, ప్లేగుజ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు అనుపాసపత్రకలోనున్న ప్రకారము వాడిన తప్పక గుణముగను. నలు దిక్కులనుండి నన్ను గుఱించి పంపిన యోగ్యతాపత్రములు వేసకుజేయ గలవు. ఒకదాని నాతో స్నేహముచేసిన వారు మరెవ్వరు నన్ను మరచరు.

800 మాత్రలగు బుడ్డి 1 కి ధర 0.4.0. పోస్టుఖర్చు వేరు 6 బుడ్డు నెల పోస్టుఖర్చుతో రూ 1.8-0 12 బుడ్డు రూ 2.18-0. 25 బుడ్డు రూ 5.3-0. కావలసినవారు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయును.
ఆయుర్వేద వైద్యసాక్ష్యపు వెంటకూచల పండితులు, శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

కుష్టుకు నిరపాయకరమైన పూచీ

మైన, శాస్త్రసమ్మతమైన ఔషధము.

కుష్టువ్యాధులలో అన్ని విధములకు అనగా నాచులతో ట్యూబర్ కులర్, యెన ఫటిక్, పారాతేక్ అన్నిరకములు కలసి నవి మున్నగువాటికిలోనికి ప్రైమాతమ పొగవేయుటకు స్నానము చేయుటకు కావలసిన ఔషధములు 45 దినములు ఉపయోగించుటచే అతివేగముగా కుదురును. సెట్టు 1 కి రూ 15/- లుపాలు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

బాటక మైన ఆశాశ్రీయమైన చికిత్సలను విడుపుదు.

డాక్టరు సి. ఫన్నావ్ డి.ఎం. డి. మేజర్. ఎం. ఎస్. ఎస్. ప్రొఫెసర్ ఆఫ్ సర్ మటాలజి, గ్రాండు మెడికల్ కాలేజి, బొంబాయి వీరు మీచికిత్సలోనున్న రోగిని పరీక్షించి యిట్లు తెలిపియున్నారు:—“మునుపటికంటె యిప్పుడు చాలా కుదిరినది, పూర్తిగా కుదురునను సమృద్ధము గలదు”. మిస్టర్ పి. వీరాస్వామి సర్వేయర్, కాకినాడ:—“మీ ఔషధముల వలననే నా వ్యాధి కుదిరినదని ధైర్యముగా చెప్పుచున్నాను.”

ల్యాంకోడర్మా (తెలవమ్మ) దేహచ్ఛాయ తగ్గుటచేతను, లేక రక్తమునందు వర్ణము తగ్గుటచేతను లేకయే యితర కారణములచేతను గలగిన తెలవచ్చులులోనికి ప్రైకి ఔషధములను వాడుటచే తప్పక కుదురును సెట్టు 1 కి రూ 10. తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

డాక్టరు బి. ఎం. మిక్రా, ఎల్. ఎమ్. ఎస్. పోలీసు ఆఫీసర్, పూరి:— వీరు యిట్లు తెలిపియున్నారు “నేను మీ ఔషధములను వాడితిని. మంచుగుణముగలిగినది.” బి సింగ్. ఎస్ట్రెయర్ పోర్టుబేర్ యిట్లు వ్రాసిరి “నానొకదానికి పూర్తిగా కుదిరినది” మిస్టర్ జె. ఎల్. ప్రొక్టర్, బొంబాయి— యిట్లు వ్రాసిరి “నానొకచులు పూర్తిగా కుదిరినవి” కాప్టెన్ ఏ. టి. షేక్, షికార్పూర్, సిండ్—యిట్లు వ్రాసిరి “మీల్యాంకోడర్మా చాలా ఉపయోగ కరముగా నున్నది.” మిస్టర్ మల్లిక్, కలకత్తా యిట్లు వ్రాసిరి “నాచికిత్సలో నన్ను రోగికి పూర్తిగా కుదిరినది”. 1482

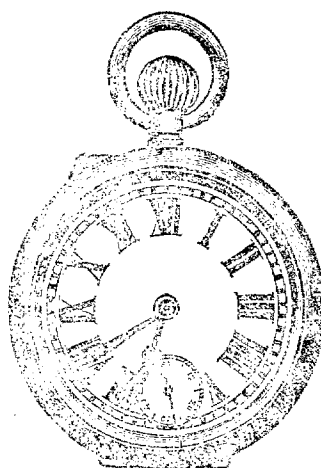
Behar Chemical Works, Bhagalpur & Mihijam.
Tele. Add :—Chemists, Bhagalpore & obtain from
Agents :—Messrs. W. E. Smith & Co., Ltd. Madras.
Branches at Vepery, Esplanade & Ootacamund.

DADHA & Co.,

Iyacannoo Mudaliar, Madras.

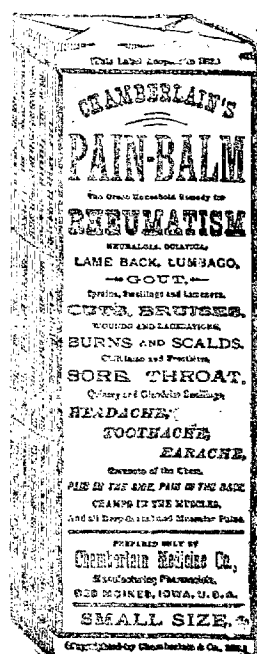
సుప్రసిద్ధమైన లీవరు గడియారము

రెండు సంవత్సరములు గ్యారంటీ

చక్కని చిన్న వైజా, చాలా మేల్లెసమిషీను, రైల్వే ఉద్యోగస్థులు ఉపయోగించు నది. మురికిగాని దమటగాని లోనికివాకుండు వెనుక వైపున రెండునూతలు గలవు. అనేక సంవత్సరములుగా చాలా వాడుకలో యుంటున్నది. రూ 5.4.0. ప్రతి గడియారమునకు మానే సరియైనది పంపుచును.

భారత వాచి కంపెనీ,
నెం. 1, లింబుచెట్టిపిల్లి,
మద్రాసు.

చేంబర్లెన్ గారి పేయిన్ బామ్

నార సుఖము, సమయము గొప్పి, కాలినగాయములు కల నొప్పి, పండ్ల నొప్పి, న ది కు లు, డె బ్బు లు మున్నగునవి దీని పంపక తప్పక గుణ మిగును.

అన్ని వాగాలలో విక్రయమునకు 33 దొరకును. (1)

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

అన్యతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును. చక్కని డబ్బితో నహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.

వాణిజ్యతాత్పరశాల, బెజవాడ.

అన్యతాంజనములు, రబ్బరుపాపాలు, సిగ్గు, రాగి, బంగారము, వెండిసామానులపై డబ్బులు, వాతావరణము, స్థిరసంపద సామానులు. (60%) ఎంక్రేవింగు

క రం చం దు చ బిల్ దా ను

బంగారు, వెండి నగలవర్తకులు, సావకారువేట, మద్రాసు. 1911
దరఖాస్తు పంపిన క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

హనుమాన్ కాపింగ్ పేస్

(1727) అన్నిచోట్ల దొరుకును. దీన్ని సమానమైనది పేరులేదు.

ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్, 12-బందరువీధి, మదరాసు.

ఫ్రెంచి వారి చేకని పెట్టబడిన గొప్ప ఎలిక్ట్రీక్ గాడిన

1531

ప్రపంచమునందుండు టానిక్ లన్నిటిలో గొప్పది

లిటెరేచరు:—“ఎలిక్ట్రీక్ గాడిన వాని గురించియే ప్రతివారూ ప్రతిలోను ఎడతెగక వ్యాసములు ముద్రించ బడుచున్నవి. అందులో తెలుపబడు వార్తలలో ఈ విషయమైకొడ సదా ముద్రించబడుచున్నది. ప్రతిపట్టణమునందును, దేశమునందును దీనిని గురించియే మాట్లాడుచున్నారు. అద్భుతమైన పుష్టిని, మంచి శక్తిని కలిగించు టానిక్ లలో ఇది మిక్కిలి శ్రేష్ఠతమైనది.

తెలిపిపోయి:—“ఎలిక్ట్రీక్ గాడిన దీనినే గొప్ప జయమును పొందుచున్నది. అట్లు జయముగాంచుట మిక్కిలి వ్యాయముగా నున్నది. వ్యాధి కరురదని వదలి వేయబడిన తెక్కలేని రోగులకు ఇది మంచి ఆరోగ్యమును, పుష్టిని గలుగజేయుచున్నది.

లేక ప్రాణాధారమైనది. ప్రాణనరు బ్రాహ్మసేక్యార్లు వారిచే కనిపెట్టబడినది. శత్రువు, గ్రుడ్డు సంబంధమైన, సెల్సు మిక్కిలి ముఖ్యమైన, ఉదారమైన, అతిపుష్టికరమైన జంతువులయొక్క భాగములనుండి తీయబడినది. ఇది వరలో ఉపయోగించిన వాటికంటెను మిక్కిలి బలము కలది, ఆరోగ్యకరమైనది. లోనికి పుచ్చుకొనుటకు మిక్కిలి

ఈదిగువ తెలుపబడిన వ్యాధులకు ఎలిక్ట్రీక్ గాడిన వా మోఘమైనది

గండమాల, హృద్రోగములు, మెదడు నరముల సంబంధమైన వ్యాధులు, శ్వాససంబంధమైన వ్యాధులు, శ్లేశ్మరూతువు సంబంధమైన వ్యాధులు, అమెనోరియా, బైస్కోరియా, డిస్మెనోరియా, ఇండ్రయ సంబంధమైన వ్యాధులు, గర్భసంబంధమైన వమనములు, హేమరేజ్ (మూత్రనాళము, మెదడు, దంతములు, ఊపిరిశీతులు మొదలగు భాగములకు సంబంధించినది) పాండురోగము, బలహీనము, అన్నివిధముల కఠినవ్యాధులు, క్లోరోసిస్, పిచ్చి, జ్వరశక్తి తగ్గుట కనినతరువాత నుండు శ్రమ బుడ్డి 1-కి ధర రూ 14, 3 బుడ్ల ధర రూ 40, వి. పి. వ్యాకింగు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

తగినది. తీపుగాను, మనోహరముగాను నుండును. జీర్ణకోశమునకు ఏలాటి తొందర లేక సులభముగా జీర్ణమగును. ఆకలిని కలుగజేయునట్టియు, సాధారణమైనట్టియు టానిక్ లు అన్నిటికంటెను ఇది శ్రేష్ఠమైనది. నిజముగా ఎలిక్ట్రీక్ గాడిన వ్యా ఆరోగ్యము, చురుకుదనము, పుష్టి చేకరిగలది. అమితముగా పనిచేయుట, బడలిక, ఆయాసము, మాంసమును తినివేయుపుండు, హృదయము లేక మెదడు చెడుట, నరముల బలహీనత, శక్తివాయువు, దేహమంతటను లేక ముఖమునందు మాత్రము గలుగునది, నిద్రలేమి, తలనెప్పి, నాడీవ్యాధి, తుంటిలోని మెప్పి, తిమిరు వాయువు, క్షయరోగము, ట్యూబర్ కులోసిస్, అతి మూత్రము, తిమిరు, గొడ్డురాలితనము, నపుంసకత్వము, స్పృహకముచే గలుగు వ్యాధులు, ఉబ్బసము, మేహ రోగము, పుంసవేషముయొక్క వాపు లేక ఇన్ ఫ్లూ ఎంజా లేక మలేరియా వచ్చినతరువాత తేరుకొనుట.

డాక్టరు లాబర్న్ (జర్నల్ డిలీకేంట్) “నపుంసకత్వము, వంధ్యత్వము, కోరో సిస్, స్త్రీలకు గలుగు బురుగుసంబంధమైన వ్యాధులు మొదలగు వ్యాధులకు అద్భుతమైన గుణ మిచ్చుచున్నది. ఈ వ్యాధికి రాజ వంటిది. టూబర్ కులోసిస్ ను నిర్మూలము చేయకపోయినవ్వటికిని వ్యాధి హెచ్చుకాకుండ ఆటంకపరచును. సదరు వ్యాధిచే గలుగు నష్టముల నన్నిటిని ఇది పూర్తి జేయును. నష్టపడిన భాగములను పూర్తి చేయటయం దిది మిక్కిలి ఖ్యాతి చెందినది. సదరు వ్యాధిచే తేనెతెల్లె వలె బోలుగా చేయబడినట్టి రక్తనాళముల నన్నిటిని ఇది పునరుద్ధరించును.”

ఇండియా, బర్మా, సిలీనుకు సోల్ వీజింటు,
మచన్ సన్సు & కో., కేంబ్రిడ్జ్
క్రాఫోర్డు మార్కెట్టు బొంబాయి
మద్రాసు డిపో:—వి. ఎస్. ఆర్. మూర్తి & సన్సు, 9, పోస్టామ్యు, బ్రాడ్వే.